

РЕГУЛАТИВИ

РЕГУЛАТИВА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ (ЕУ) 2017/373 НА КОМИСИЈАТА

од 1 март 2017 година

за утврдување на заеднички услови за даватели на услуги за управување со воздушниот сообраќај/даватели на услугите во воздухопловната навигација и останати мрежни функции за управување со воздушниот сообраќај и за нивниот надзор, и за укинување на Регулативата (ЕЗ) бр. 482/2008 и регулативите за спроведување (ЕУ) бр. 1034/2011, (ЕУ) бр. 1035/2011 и (ЕУ) бр. 2016/1377 и за изменување и дополнување на Регулативата (ЕУ) 677/2011
(Текст со важност за ЕЕО)

ЕВРОПСКАТА КОМИСИЈА

имајќи го предвид Договорот за функционирање на Европската унија,

имајќи ја предвид Регулатива (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и Советот од 20 февруари 2008 година за заеднички правила во областа на цивилното воздухопловство и за основање на Европската агенција за воздухопловна безбедност и за укинување на Директива 91/670/ЕЕЗ на Советот, Регулатива (ЕЗ) бр. 1592/2002 и Директива 2004/36/ЕЗ ⁽¹⁾, особено член 8б (6) од истата,

имајќи ја предвид Регулативата (ЕЗ) бр. 550/2004 на Европскиот парламент и Советот од 10 март 2004 година за обезбедување услуги на воздухопловна навигација во единственото европско небо (Регулатива за обезбедување на услуги) ⁽²⁾, особено членовите 4 и 6 од истата,

имајќи ја предвид Регулативата (ЕЗ) бр. 551/2004 на Европскиот парламент и на Советот од 10 март 2004 година за организацијата и користење на воздушниот простор во единственото европско небо (Регулатива за воздушниот простор) ⁽³⁾, а особено член 6(7) од истата,

со оглед на тоа што:

(1) Регулативите за спроведување (ЕУ) бр. 1034/2011⁽⁴⁾ и (ЕУ) бр. 1035/2011 ⁽⁵⁾ на Комисијата ги утврдуваат условите за надзор над безбедноста при управувањето со

⁽¹⁾ Сл. весник L 79, 19.3.2008год., стр. 1.

⁽²⁾ Сл. весник L 96, 31.3.2004год., стр. 10.

⁽³⁾ Сл. весник L 96, 31.3.2004год., стр. 20.

⁽⁴⁾Регулатива за спроведување (ЕУ) бр. 1034/2011 на Комисијата од 17 октомври 2011 година, за надзор врз безбедноста во управување со воздушниот сообраќај и услуги на воздухопловната навигација и за изменување на Регулатива (ЕУ) бр. 691/2010 (Сл. весник L 271, 18.10.2011год., стр. 15).

⁽⁵⁾ Регулатива за спроведување (ЕУ) бр. 1035/2011 на комисијата од 17 октомври 2011 година, за утврдување на заеднички услови за давање услуги на воздухопловната навигација и за изменување на Регулативата (ЕЗ) бр. 482/2008 и (ЕУ) бр. 691/2010 (Сл. весник L 271, 18.10.2011год., стр. 23).

воздушниот сообраќај и услугите во воздухопловна навигација, односно заедничките услови за обезбедување на услуги во воздухопловна навигација. Засегнатите даватели на услуги мора да ги исполнат овие последни услови за да им ги издадат уверенијата за работа наведени во член 7(1) од Регулативата (ЕЗ) бр. 550/2004 и член 86(2) од Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008. Тие регулативи, исто така, ги утврдуваат условите кои што се однесуваат на надлежните органи одговорни за издавање на тие уверенија за работа и за извршување на задачите за надзор и спроведување, во согласност со член 4 од Регулативата бр. 549/2004 на Европскиот парламент и на Советот⁽¹⁾, членовите 2 и 7(7) од Регулативата (ЕЗ) бр. 550/2004 и членовите 10 и 22а од Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008.

- (2) Условите утврдени во Регулативите за спроведување (ЕУ) бр. 1034/2011 и (ЕУ) бр. 1035/2011 особено служат во почетна фаза служат само за спроведување на суштинските услови во врска со давањето на услуги при управување со воздушниот сообраќај и воздухопловната навигација („АТМ/АNS“), утврдени со Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008, особено за да се обезбеди усогласеност со членовите 86 и 22а од Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008 и Анекс Vb од истата и да се овозможи започнување на инспекциите за стандардизација во согласност со член 24 од Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008.
- (3) Тие услови утврдени во Регулативите за спроведување (ЕУ) бр. 1034/2011 и (ЕУ) бр. 1035/2011 сега треба да се надополнат и ажурираат во светлото на техничкиот напредок,. Исто така, би требало да се прецизира дека, со цел на давателите да им се издаде уверение за работа и тие да го задржат тоа уверение, или да дадат изјава, во согласност со оваа Регулатива, тие мора да се усогласат и да продолжат да се во согласност со тие услови, како и со основните услови од членот 86(1) од Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008. Покрај тоа, треба да се обезбеди конзистентност помеѓу тие услови и условите утврдени со регулативите за спроведување (ЕУ) бр. 965/2012⁽²⁾ на Комисијата, (ЕУ) бр. 1178/2011 ⁽³⁾, (ЕУ) бр. 139/2014 ⁽⁴⁾ и (ЕУ) 2015/340 ⁽⁵⁾, со што постепено се постигнува `пристап кон сите системи`, кој носи логичен и технолошки конзистентен пристап во различните области. Затоа, условите утврдени во регулативите за спроведување (ЕУ) бр. 1034/2011 и (ЕУ) бр. 1035/2011 сега треба да се утврдат со единствен инструмент и регулативите за спроведување (ЕУ) бр. 1034/2011 и (ЕУ) бр. 1035/2011 треба да се укинат.

⁽¹⁾ Регулатива (ЕЗ) бр. 549/2004 на Европскиот парламент и Советот од 10 март 2004 година, за утврдување на рамка за создавање на единствено европско небо (Сл. весник L 96,31.3.2004год., стр. 1).

⁽²⁾ Регулатива (ЕУ) бр. 965/2012 на Комисијата од 5 октомври 2012 година за утврдување на техничките услови и административните постапки во врска со воздушните операции во согласност со Регулатива (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и на Советот(Сл. весник L 296,25.10.2012 год., стр. 1).

⁽³⁾Регулатива (ЕУ) бр. 1178/2011 на Комисијата од 3 ноември 2011 година, за утврдување на техничките услови и административните постапки во врска со членовите на екипаж во цивилното воздухопловство согласно Регулатива (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и на Советот(Сл. весник L 311,25.11.2011год., стр. 1).

⁽⁴⁾Регулатива (ЕУ) БР. 139/2014 на Комисијата од 12 февруари 2014 година за утврдување на условите и управните постапки во врска со аеродромите во согласност со Регулатива (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и на Советот(Сл. весник L 44,14.2.2014год., стр. 1).

⁽⁵⁾ Регулатива (ЕУ) 2015/340 на Комисијата од 20 февруари 2015 година за утврдување на технички услови и административни постапки коишто се однесуваат на дозволите и уверенијата на контролорите на летање согласно Регулатива (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и на Советот, за изменување на Регулатива за спроведување (ЕУ) бр. 923/2012 на Комисијата и за укинување на Регулатива (ЕУ) бр. 805/2011 на Комисијата (Сл. весник L 63,6.3.2015год., стр. 1).

- (4) Заеднички правила за издавање на уверение за работа и надзор над засегнатите даватели на услуги се од суштинско значење за зголемување на меѓусебната доверба во системите на земјите-членки. Затоа, и со цел да се обезбеди највисоко ниво на безбедност и обезбедување, треба да се зајакнат изедначените услови за обезбедување на услуги и за нивниот надзор. Со ова би требало да се осигура безбедното и високо квалитетно обезбедување на услуги за целите во воздухопловната навигација и взаемно признавање на уверенијата за работа во рамките на Унијата, а со тоа и зголемување на слободата на движење и унапредување на достапноста на овие услуги.
- (5) Со цел да се осигура усогласен пристап кон издавањето на уверенија и надзорот, мерките кои се користат за заштита на системот, составните делови кои се во употреба и податоците мора да бидат усогласени помеѓу сите земји-членки, функционалните блокови на воздушниот простор и мрежата која ја сочинуваат услугите, функциите и производите кои се нудат од страна на давателите на услуги, управителот на мрежата, аеродромите и други субјекти кои ја обезбедуваат потребната инфраструктура за летачките операции.
- (6) Управувањето со безбедноста осигурува идентификација, проценка и минимизирање на ризиците по безбедноста како и слабостите кои имаат влијание врз безбедноста. Затоа е потребно дополнително да се елаборираат условите кои се однесуваат на безбедносната проценка на промените врз функционалниот систем од страна на организации кои поседуваат уверение. Тие услови треба да се прилагодат земајќи го предвид вклучувањето на условите поврзани со промените во управувањето во заедничката регулаторна структура за безбедноста во цивилното воздухопловство, како и стекнатите искуствата од засегнатите страни и надлежните органи во областа на надзорот врз безбедноста.
- (7) Соодветно е да се воведат култура на безбедноста како аспект во системот за управување со давателот на услуги на начин кој промовира разбирање и подобрување на тие системи, истовремено признавајќи ја потребата за понатамошно зајакнување на системот за управување, особено преку вклучување на веродостојно пријавување на настани.
- (8) Треба да се посочи кои тела се одговорни за задачите поврзани со издавање на уверение за работа, надзор и спроведување во однос на давателите на услуги од оваа регулатива, во согласност со критериумите утврдени во член 7(2) од Регулацијата (ЕЗ) бр. 550/2004 и задачите на Европската агенција за воздухопловна безбедност (Агенцијата) во согласност со член 22а од Регулацијата (ЕЗ) бр. 216/2008, без да е во спротивност со условите од член 2 од Регулацијата (ЕЗ) бр. 550/2004. Во зависност од природата и опсегот на услуги кои ги обезбедува, надлежниот орган на давателите на услуги за податоци и управителот на мрежата, треба да биде Агенцијата. Заради постигнување на целите од Регулацијата (ЕЗ) бр. 216/2008, а особено целта утврдена со точка (г) од член 2(2) од истата, и целта која е утврдена во член 1(3) од Регулацијата (ЕЗ) бр. 549/2004, исто така е соодветно да се усогласат со условите на надлежните органи со напредокот во концептот на управување со безбедноста од страна на Меѓународната организација за цивилно воздухопловство (ИКАО), особено со воведувањето на систем на управување на органите, како и со спроведувањето на националната програма за безбедност и со осигурување на координација помеѓу овие тела.

- (9) Треба да се разјасни дека при извршувањето на задачите за издавање на уверение за работа, надзор и спроведување во согласност со оваа регулатива, надлежните органи мора да бидат независни од сите даватели на услуги преку гарантирање дека овие тела се соодветно одделени од тие даватели барем на функционално ниво и дека треба да се избегнуваат било каков судир на интереси. Целта е да се гарантира објективноста и непристрасноста на овие тела и да се обезбеди висок квалитет при извршување на нивните задачи, како што е утврдено во оваа Регулотива.
- (10) Агенцијата треба да воспостави база на податоци со релевантни информации кои се однесуваат на надлежните органи за да ги олеснат стандардизационите инспекции на надлежните органи и координација со нив, како и да ја поддржи Комисијата во спроведувањето на нејзините задачи.
- (11) Со цел да се обезбеди дека давателите на услуги секогаш ги исполнуваат условите утврдени во оваа регулатива и дека надлежните органи можат ефикасно да ги извршуваат своите должности според оваа регулатива, во согласност со член 4(3) и (4) од Регулотивата (ЕЗ) бр. 549/2004, на овие надлежни органи треба да им се дадат посебни истражни овластувања, покрај можноста за спроведување на истраги и ревизии наведени во член 2(2) од Регулотивата (ЕЗ) 550/2004 и член 10(2) и (3) од Регулотивата (ЕЗ) 216/2008. Соодветно е да се наведе дека овие овластувања треба да се спроведуваат во согласност со применливите правила од националното право, а при тоа земајќи го предвид бројот на специфични елементи коишто се наменети да ја обезбедат правичната рамнотежа помеѓу сите права и интереси кои се важни за одреден случај.
- (12) Персоналот кој работи со електроника и го покрива делот за безбедност во воздушниот сообраќај а е вработен од страна на давателот на услуги или управителот на мрежа треба да биде предмет на усогласена програма за обука и оценување на професионална компетентност. Давателот на услуги или управителот на мрежа исто така треба да обезбеди дека персоналот на договорните организации е соодветно квалификуван. Затоа, оваа регулатива треба да содржи детални одредби за обука и проценка на професионалниот капацитет на таквиот персонал.
- (13) Со цел да се обезбеди високо ниво на безбедност во цивилното воздухопловство во Унијата, мерките што се предвидени со оваа регулатива треба да ги одразуваат најновите достигнувања во безбедноста на воздухопловството, вклучувајќи ги и најдобрите практики и научниот и технички напредок во областа на услугите на метеорологијата. Затоа, оваа регулатива треба да се заснова на применливите стандарди и препорачани практики на ИКАО, посебно на Анекс 3 кон Конвенцијата за меѓународно воздухопловство, потпишана во Чикаго на 7 декември 1944 година ("Чикашката конвенција") за "Метеоролошки услуги за меѓународната воздухопловна навигација", како и на искуството на Унијата и на одредбите на метеоролошките служби во целиот свет, обезбедувајќи при тоа пропорционалност во однос на големината, видот и сложеноста на давателот на метеоролошките услуги.
- (14) Треба да се воспостават заеднички услови за издавањето на уверение за работа и надзор на давателите на услуги за податоци, со кои би се обезбедило дека давателите на воздухопловни податоци за користење во воздухопловите ги обработуваат овие

информации на соодветен начин кој што е во согласност со условите на крајните корисници и овозможува безбедна навигација заснована на перформансите.

- (15) На воздухопловната индустрија и надлежните органи на земјите-членки би требало да им се овозможи доволно време за прилагодување кон новата регулаторна рамка утврдена со оваа регулатива и замена на уверенијата за работа издадени пред почетокот на примената на оваа регулатива.
- (16) Меѓутоа, со цел да се осигура конзистентност со Регулацијата (ЕУ) бр. 965/2012, релевантните одредби од оваа регулатива треба да се применуваат на давателите на податоци од најраниот датум. Потоа, на овие даватели на услуги треба да им биде дозволено, на доброволна основа, да аплицираат и да им се доделат соодветните уверенија за работа веднаш по влегувањето во сила на оваа регулатива, а се со цел да им се дозволи, не како на субјекти кои се предмет на Регулацијата за спроведување (ЕУ) бр. 1035/2011, туку како на субјекти кои се предмет на праксата за издавање на доброволни потврди за прием од страна на Агенцијата, да извлечат корист од раната примена на оваа регулатива и меѓусебното признавање на тие уверенија за работа. Таквата рана примена на оваа регулатива во однос на давателите на услуги за податоци во исто време ги ослободува операторите на воздухоплови од нивните одговорности за надзор кога склучуваат договори за обезбедување на услуги од овие даватели на услуги, откако давателот поседува уверение за работа со воздухопловна база на податоци. Кога таквиот давател на услуги ја користи таа можност, за него одредбите од оваа регулатива треба да бидат обврзувачки со цел обезбедување на уверение за работа и последователно да продолжи да биде обврзан со тие услови. Поради можноста која им се пружа на давателите на услуги за податоци, релевантните одредби од оваа регулатива кои што се однесуваат на надлежната власт во однос на овие даватели, што во овој случај е само Агенцијата, исто така треба да ги применува од денот на влегувањето во сила на оваа регулатива.
- (17) Одредбите содржани во Регулацијата за спроведување (ЕУ) бр. 923/2012 ⁽¹⁾ на Комисијата треба да бидат надополнети со аспектите поврзани со одредбите за услуги во воздушниот сообраќај, за да се обезбеди усогласеност со одредбите за давањето за услуги на пилоти и персонал кој дава услуги во воздушниот транспорт со делувањата и условите од оваа регулатива.
- (18) Прифатливоста на секоја измена предложена од давателот на услуги од гледна точка на безбедноста треба да се оцени врз основа на анализата на ризикот кој што е наметнат преку воведување на измена во неговиот функционален систем, кој се разликува или преку квантитативни или квалитативни критериуми за објективна проценка или комбинација од двете, како што е одлучено на локално ниво.

⁽¹⁾Регулатива за спроведување (ЕУ) бр. 923/2012 на Комисијата од 26 септември 2012 година, за утврдување на заедничките правила за летање и оперативните одредби во врска со услугите и постапките на воздухопловната навигација и за изменување на Регулацијата за спроведување (ЕУ) бр. 1035/2011 и Регулациите (ЕЗ) бр. 1265/2007, (ЕЗ) бр. 1794/2006, (ЕЗ) бр. 730/2006, (ЕЗ) бр. 1033/2006 и (ЕУ) бр. 255/2010 (Сл. весник L 281, 13, 10, 2012 год., стр. 1).

- (19) За целите на конзистентност и лесно спроведување, во оваа регулатива треба да бидат вклучени и одредбите од Регулотивата (ЕЗ) бр. 482/2008 ⁽¹⁾ на Комисијата, а Регулотивата (ЕЗ) 482/2008 треба да се укине.
- (20) Условите од членовите 12 и 21 од Регулотивата (ЕУ) бр. 677/2011 ⁽²⁾ на Комисијата и Анекс VI од истата треба да се интегрираат кон оваа регулатива со цел да се обезбеди усогласен пристап за сите даватели на услуги. Затоа тие одредби треба да се избришат.
- (21) Регулотивата за спроведување (ЕУ) 2016/1377 ⁽³⁾ на Комисијата, која сè уште не е применлива, содржи голем број на грешки. Со цел да се отстранат тие грешки и истовремено да се обезбеди неопходно правно појаснување, соодветно е Регулотивата за спроведување (ЕУ) 2016/1377 целосно да се укине и да се замени со правилата од оваа регулатива.
- (22) Мерките предвидени со оваа регулатива се засновани на мислењето на Агенцијата во согласност со член 17(2)(б) и член 19 (1) од Регулотивата (ЕЗ) бр. 216/2008.
- (23) Мерките што се предвидени со оваа регулатива се во согласност со мислењето на Комитетот основано според член 5(3) од Регулотивата (ЕЗ) бр. 549/2004

ЈА ДОНЕСЕ СЛЕДНАВА РЕГУЛАТИВА:

Член 1

Предмет и опсег на примена

Со ова регулатива се утврдуваат заеднички услови за:

- (1) одредбите за управување со воздушниот сообраќај и услуги во воздухопловната навигација (АТМ/АНС) и останатите мрежни функции за управување со воздушниот сообраќај (мрежни функции на АТМ) за потребите на општиот воздушен сообраќај, посебно за правните и физичките лица кои ги обезбедуваат тие услуги и функции;
- (2) за надлежните органи и квалификуваните субјекти кои дејствуваат во нивното име и извршуваат задачи за издавање на уверенија за работа, надзор и спроведување во однос на даватели на услуги и функции од точката (1).

⁽¹⁾ Регулотива (ЕК) бр. 482/2008 на Комисијата од 30 мај 2008 година за воспоставување систем за контрола на безбедноста на софтверот што треба да се спроведе од давателите на услуги во воздухопловната навигација и измена и дополнување на Анекс II кон Регулотивата (ЕК) бр. 2096/2005 (Сл. весник L 141,31.5.2008год., стр. 5).

⁽²⁾ Регулотива (ЕУ) бр. 677/2011 на Комисијата од 7 јули 2011 година за утврдување на детални правила за спроведување на мрежните функции за управување со воздушниот сообраќај (АТМ) и за изменување на Регулотива (ЕУ) бр. 691/2010(Сл. весник L 185,15.7.2011год., стр. 1).

⁽³⁾ Регулотива за спроведување (ЕУ) 2016/1377 на Комисијата од 4 август 2016 година за утврдување на заедничките услови за давателите на услуги и надзорот при управувањето со воздушниот сообраќај/услугите во воздушната навигација и останатите мрежни функции за управување со воздушниот сообраќај, и за отповикување на Регулотивата (ЕК) бр. 482/2008, Регулотивата за спроведување (ЕУ) бр. 1034/2011, Регулотивата за спроведување (ЕУ) бр. 1035/2011 и за измена на Регулотивата (ЕУ) бр. 677/2011 (Сл. весник L 226,19.8.2016год., стр. 1).

Член 2

Дефиниции

За целите на оваа регулатива се применуваат дефиниции од Анекс 1 и следниве дефиниции:

- (1) дефиниции од член 2 од регулативата (ЕЗ) бр. 549/2004 и член 3 од Регулотивата (ЕЗ) бр. 216/2008, освен дефинициите за „уверение“ од член 2 (15) од Регулотивата (ЕЗ) бр. 549/2004;
- (2) „давател на услуги“ е секое правно или физичко лице кое обезбедува функции или услуги одАТМ/АNS како што е дефинирано со точката (н) од членот 3 од Регулотивата (ЕЗ) бр. 216/2008 или други мрежни функции на АТМ, било поединечно или во пакет наменети за генералниот воздушен сообраќај;
- (3) „управител на мрежа“ е тело основано во согласност со член 6 од Регулотивата (ЕЗ) бр. 551/2004 заради извршување на должности од членот и од членовите 3 и 4 од Регулотивата (ЕУ) бр. 677/2011;
- (4) „паневропска услуга“ е активност која е дизајнирана и воспоставена за корисниците во мнозинството од земјите-членки или во сите земји-членки и која може да се прошири надвор од воздушниот простор на територијата на државата на која се применува Договорот;
- (5) „давател на услуги за податоци (давател на DAT)“ е организација која:
 - (а) е давател на DAT од тип 1, и која под контролирани услови ги обработува воздухопловните податоци за употреба од страна на воздухопловот и обезбедува база на податоци на воздухопловни податоци која што ги исполнуваат условите во поглед на квалитет на податоци (DQR) за кои што не е специфицирана компатибилност со било која апликација/опрема која се користи во воздух;
 - (б) е давател на DAT од тип 2, и која ги обработува воздухопловните податоците и обезбедува база на воздухопловни податоци за употреба со воздухопловна апликација/опрема која поседува уверение за работа и која ги исполнуваат DQR за кои е специфицирана компатибилноста со таа апликација/опрема.

Член 3

Обезбедување на мрежни функции на АТМ/АNS и АТМ

1. Земјите-членки осигуруваат дека соодветните мрежни функции на АТМ/АNS и АТМ се даваат во согласност со оваа регулатива со цел да се олесни општиот воздушен сообраќај, земајќи ги предвид безбедносните аспекти и сообраќајните услови.
2. Кога земјите-членки донесуваат дополнителни одредби со кои се дополнува оваа регулатива за сите прашања кои што во согласност со оваа регулатива се оставени во надлежност на земјата-членка, тие одредби мора да ги почитуваат стандардите и препорачаните практики утврдени со Чикашката конвенција. Кога се применуваат одредбите од член 38 од Чикашката конвенција, освен информирање на Меѓународната организација за цивилно воздухопловство, земјите - членки доставуваат соодветно објаснување до Европската агенција за воздухопловна безбедност (Агенција), најмногу за два месеци од усвојувањето на овие дополнителни одредби.

3. Земјите-членки ги објавуваат, во согласност со Чикашката конвенција, тие дополнителни одредби преку своите публикации за воздухопловни информации.

4. Ако земјата-членка одлучи да организира обезбедување на одредени посебни услуги во воздушниот сообраќај во конкурентна средина, таа земја-членка во согласност со применливиот правен систем на Унијата и националното право треба да ги превземе сите соодветни мерки за да се осигура дека давателите на овие услуги не постапуваат на начин кој за цел или последица би имал спречување, ограничување или нарушување на пазарната конкуренција, ниту би се впуштиле во дело кое би прераснало во злоупотреба на доминантната позиција.

Член 4

Надлежен орган за издавање на уверение за работа, надзор и спроведување

1. Надлежниот орган кој е одговорен за издавање на уверенија за работа на давателите на услуги, за потврдувањето на приемот на изјавите од давателите на услуги за информации за лет од член 7, кога е тоа релевантно, како и за надзор и спроведување во однос на давателите на услуги е националното надзорно тело од член 4 од Регулацијата (ЕЗ) бр. 549/2004 на државата-членка каде правното или физичкото лице поднело барање за уверение за работа или дава изјава дека има свое главно место на дејност или свое регистрирано седиште (доколку има), освен кога во согласност со член 22а од Регулацијата (ЕЗ) бр. 216/2008 тој надлежен орган е Агенцијата.

За целите на оваа регулатива, давателите на услуги на податоци и управителите на мрежата се сметаат за паневропски даватели на услуги во однос на кои, во согласност со точка (в) од член 22а од Регулацијата (ЕЗ) бр. 216/2008, Агенцијата е надлежен орган е

2. Надлежните органи од став 1 треба да ги исполнуваат условите од Анекс II.

3. Кога еден од засегнатите даватели на услуги е организација за која Агенцијата е надлежно тело, надлежните органи на засегнатите земјите-членки се координираат со Агенцијата за да обезбеди дека условите од точките (1), (2) и (3) од точката ATM/ANS.AR.A.005(б) од Анекс II се усогласени со, доколку:

(а) давателите на услуги обезбедуваат услуги за функционалните блокови на воздушниот простор кои преминуваат низ воздушниот простор што е под надлежност на повеќе од една земја-членка, како што е наведено во член 2(3) од Регулацијата (ЕЗ) бр. 550/2004; или

(б) давателите на услуги обезбедуваат прекугранични услуги во воздухопловната навигација како што е наведено во член 2(5) од Регулацијата (ЕЗ) бр. 550/2004.

4. Онаму каде што земјата-членка назначила или основала повеќе од еден надлежен орган во согласност со член 4 од Регулацијата (ЕЗ) бр. 549/2004 или како што е наведено во член 2(3) и (6) од Регулацијата (ЕЗ) бр. 550/2004 за извршување на задачи поврзани со издавање на уверение за работа, надзор и спроведување во согласност со оваа Регулација, таа обезбедува дека областите на надлежност на секое од овие тела се јасно дефинирани, особено во смисла на одговорности и географските ограничувања и ограничувања на воздушниот простор. Во таков случај овие тела воспоставуваат меѓусебна координација која се заснова на писмени договори за да се обезбеди ефикасен надзор и спроведување во однос на сите даватели на услуги кои издаде уверение за работа или, доколку е релевантно, кои им дале изјави.

5. При извршување на своите задачи за издавање на уверение за работа, надзор и спроведување во согласност со оваа регулатива, надлежните органи мора да бидат независни од сите даватели на услуги. Оваа независност се постигнува преку соодветно развојување помеѓу овие надлежни органи и даватели на услуги, најмалку на функционално ниво. Во таа смисла, земјите-членки обезбедуваат дека надлежните органи своите овластувања ги вршат непристрасно и транспарентно.

6. Земјите-членки, и каде надлежен орган е Агенцијата, Комисијата осигурува дека нивните надлежни органи му дозволуваат на нивниот персонал вклучување во извршување на издавање на уверение за работа, надзор и спроведување на задачи на тоа тело според оваа регулатива доколку постојат навестувања дека таквото вклучување би можело да доведе, директно или индиректно, до конфликт на интереси, особено ако е во прашање семеен или финансиски интерес.

7. Агенцијата води база на податоци од контакти на надлежните органи од став 1. За таа цел земјите-членки доставуваат до Агенцијата имиња и адреси од нивните надлежни органи, како и за сите нивни последователни измени.

8. Земјите - членки, и каде надлежен орган е Агенцијата, Комисијата одредува потребни средства и капацитети кои надлежните органи ги бараат за извршување на нивните задачи, во согласност со член 4(4) од Регулотивата (ЕЗ) бр. 549/2004 и членот 22.аод Регулотивата (ЕЗ) бр. 216/2008, земајќи ги предвид сите релевантни фактори, вклучително и оценувањето извршено од страна на надлежните органи за да се утврдат средствата потребни за извршување на нивните задачи во согласност со оваа регулатива.

Член 5

Права и обврски на надлежните органи од член 4

1. Надлежните органи, кога е потребно за извршување на нивните задачи за издавање на уверенија за работа, надзор и спроведување во согласност со оваа регулатива, овластени се:

(а) да побараат од давателите на услуги кои подлежат под нивен надзор да ги обезбедат сите потребни информации;

(б) да побараат од сите претставници, управители или други членови на персоналот на тие даватели на услуги да дадат усно објаснување за било какви факти, податок, документи, предмети, постапки или било каков друг предмет кој е битен за надзорот врз давателот на услуги;

(в) да влезат во било кој простории и површини, вклучувајќи ги и оперативните објекти и превозни средства на тие даватели на услуги;

(г) да ги прегледаат, копираат или земат извадоци од било кои документи, записи или податоци што ги поседуваат овие даватели на услуги или им се достапни, без оглед на медиумот на којшто се чува предметната информација;

(д) да извршат ревизии, проценки, истраги и инспекции на тие даватели на услуги.

2. Надлежните органи, кога тоа е потребно за извршување на нивните задачи за издавање на уверение за работа, надзор и спроведување во согласност со ова регулатива, исто така, се овластени да ги извршуваат своите овластувања утврдени со став 1 во однос на договорните организации кои подлежат на надзор на давателите на услуги, како што е наведено во точка ATM/ANS.OR.B.015 од Анекс III.

3. Овластувањата кои се дадени во ставовите 1 и 2 се извршуваат во согласност со националното право на земјата-членка во која се одвиваат предметните активности, со почитување на потребите за обезбедување на ефективно извршување на тие овластувања и права како и легитимните интереси на давателот на услуга и било кои засегнатитрети лица, во согласност со принципот на пропорционалност. Доколку во согласност со применливото национално право, потребно е претходно одобрување од правосудниот орган на предметната земја – членка за влез во просториите, местото или превозните средства од точка (в) од ставот 1, тие овластувањата се спроведуваат само по добивање на таквото претходно одобрение.

При извршување на овластувања од ставовите 1 и 2, надлежниот орган обезбедува дека членовите од неговиот персонал, а кога е релевантно, и сите други експерти кои учествуваат во овие активности се соодветно овластени.

4. Надлежните органи ги преземаат или иницираат сите соодветни мерки за извршување потребни за да се обезбеди дека давателите на услугите на кои им се издале уверенија за работа или, кога тоа е релевантно, на кои им се издале изјави, ги исполнуваат условите од оваа регулатива.

Член 6

Даватели на услуги

Давателите на услуги добиваат уверение за работа и се овластени да ги користат привилегиите што им се доделуваат во рамките на тоа уверение за работа, каде, во дополнение на условите од член 8б (1) од Регулацијата (ЕЗ) бр. 216/2008, тие се усогласуваат и продолжуваат да се усогласуваат, со следниве услови:

(а) за сите даватели на услуги, покрај условите утврдени во Анекс III (Дел ATM/ANS.OR), под деловите А и Б во Анекс XIII (Дел-PERS);

(б) за даватели на услуги, поразлични од давателите на услуги во воздушниот сообраќај, во дополнение на условите од точката (а), условите утврдени во Анекс III (дел од ATM/ANS.OR), Поддел В;

(в) за давателите на услуги во воздухопловната навигација, управувањето со протокот на воздушниот сообраќај и управителот со мрежата, покрај условите наведени во точката (а), и условите утврдени во Анекс III (Дел ATM/ANS.OR), Поддел Г;

(г) за давателите на услуги во воздушниот сообраќај, во дополнение на условите од точките (а) и (в), условите утврдени во Анекс IV (Дел - ATS);

(д) за давателите на метеоролошките услуги, во дополнение на условите од точките (а), (б) и (в), условите утврдени во Анекс V (Дел MET);

(г) за даватели на услугите за воздухопловно информирање, во дополние на условите од точките (а), (б) и (в), условите утврдени во Анекс VI (Дел - AIS);

(е) за давателите на услуги за податоци, во дополние на условите од точките (а) и (б), условите утврдени во Анекс VII (Дел - DAT);

(ж) за давателите на услуги за комуникација, навигација или надгледување, во дополние на условите од точките (а), (б) и (в) условите утврдени во Анекс VIII (Дел - CNS);

(з) за давателите на услуги при управувањето со протокот на воздушниот сообраќај, во дополние на условите од точките (а), (б) и (в) условите утврдени во Анекс IX. (Дел - ATFM);

(с) за давателите на услуги за управувањето со воздушниот простор, во дополние на условите од точките (а) и (б) условите утврдени во Анекс X (Дел - ASM);

(и) за давателите на услуги за дизајнирањето на воздушниот простор (дизајнот на процедурите), во дополние на условите од точките (а) и (б) условите утврдени во Анекс XI (Дел - ASD) кога тие услови се усвоени од Комисијата;

(ј) за управителот на мрежата, во дополние на условите од точките (а), (б) и (в) условите утврдени во Анексот XII (Дел - NM).

Член 7

Изјава на даватели на услугите за воздухопловно информирање

Кога земјите-членки дозволуваат давателите на услугите за воздухопловно информирање да дадат изјава за нивниот капацитет и средства за извршување на своите одговорности поврзани со услугите кои се даваат согласно од член 8б(3) од Регулацијата (ЕЗ) бр. 216/2008, тие даватели на услуги ги исполнуваат, покрај условите од член 8б(1) од Регулацијата (ЕЗ) бр. 216/2008, условите дадени во точката ATM/ANS.OR.A.015 од Анекс III од оваа регулатива.

Член 8

Постоечки уверенија за работа

1. Уверенијата за работа кои се издадени во согласност со Регулацијата за спроведување (ЕУ) бр. 1035/2011 се сметаат дека се издадени во согласност со оваа регулатива.

2. Земјите-членки ги заменуваат уверенијата за работа наведени во став 1 со уверенија за работа кои што се во согласност со форматот утврден во Додаток 1 од Анекс II не подоцна од 1 јануари 2021 година.

Член 9

Укинување и изменување и дополнување

1. Регулација (ЕЗ) бр. 482/2008 и регулативите за спроведување (ЕУ) бр. 1034/2011 и (ЕУ) бр. 1035/2011 се укинуваат.

2. Регулотивата за спроведување (ЕУ) 2016/1377 се укинува.
3. Членовите 12 и 21 од Регулотивата (ЕУ) бр. 677/2011 и Анекс VI од истата регулатива се бришат.

Член 10

Влегување во сила

Оваа регулатива влегува во сила на дваесеттиот ден по нејзиното објавување во *Службениот весник на Европската унија*.

Се применува од 2 јануари 2020 година.

Меѓутоа:

- (1) член 9(2) се применува од датумот на влегување во сила на оваа регулатива;
- (2) во однос на Агенцијата член 4(1), (2), (5) (6) и (8) и член 5 се применуваат од денот на влегувањето во сила на оваа регулатива;
- (3) во однос на давателите на услуги за податоци, член 6 се применува во секој случај од 1 јануари 2019 година, а ако тој давател бара и добие уверение за работа во согласност со член 6, од денот на влегувањето во сила на оваа регулатива.

Оваа регулатива е целосно обврзувачка и директно применлива во сите земји-членки.

Брисел, 1 март 2017год.

За Комисијата

Претседател

Жан - Клод ЈУНКЕР

АНЕКС I

ДЕФИНИЦИИ ЗА ТЕРМИНИТЕ КОИ СЕ КОРИСТАТ ВО АНЕКСИТЕ ОД II ДО XIII

(Дел – ДЕФИНИЦИИ)

За потребите на Анексите од II до XIII, се употребуваат следниве дефиниции:

- (1) `прифатливи начини за придржување (АМС)` се необврзувачки стандарди усвоени од страна на Агенцијата со цел да се објаснат начините со кои се постигнува придржување кон Регулатива (ЕЗ) бр. 216/2008 и нејзините правила за спроведување;
- (2) `специјализирани услуги со воздухоплови` се воздухопловни активности во кои воздухопловот се користи за давање на специјализирани услуги за потребите на земјоделството, градежништвото, фотографирањето, премерот, набљудувањето и патролирањето, потрагата и спасувањето, рекламни цели.;
- (3) `аеродромско климатско резиме` е прецизен преглед на специфичните метеоролошки елементи на аеродромот, базиран на статистички податоци;
- (4) `аеродромска климатска табела` е табела која дава статистички информации за забележаните настани за еден или повеќе метеоролошки елементи на аеродромот;
- (5) `височина на аеродромот` е висина на највисоката точка на површината за слетување;
- (6) `аеродромска служба за информации за лет (AFIS)` е служба за информации за лет и служба за алармирање за аеродромскиот сообраќај на аеродромот;
- (7) `метеоролошка служба на аеродромот` е биро кое е одговорно за обезбедување на метеоролошки услуги на аеродромот;
- (8) `предупредување за аеродромот` е информација издадена од аеродромската метеоролошка служба во врска со појава или предвидена појавата на метеоролошки услови кои можат негативно да влијаат на воздухопловот на земја, вклучително и на паркираните воздухоплови и аеродромските објекти и служби;
- (9) `воздухопловни податоци` е збир од воздухопловни податоци, концепти или инструкции во форма погодна за комуникација, толкување или обработка;
- (10) `база на воздухопловни податоци` е збир на податоци за воздухопловство организирани и уредени во структурен збир на податоци зачувани во електронски формат во системи кои важат за одреден период и кои можат да бидат ажурираат;

- (11) `воздухопловна фиксна услуга (AFS)` е телекомуникациска услуга помеѓу одредени фиксни точки првично обезбедени за безбедноста во воздухопловната навигација и за редовно, ефикасно и економично работење на воздушните услуги;
- (12) `мрежа на фиксната служба на воздухопловна телекомуникација (AFTN)` е глобален систем на воздухопловни фиксни кола кои што служат како дел од AFS за размена на пораки и/или дигитални податоци помеѓу фиксните воздухопловни станици кои имаат исти или компатибилни комуникациски карактеристики;
- (13) `воздухопловни информации` се информации кои настанале преку собирање, анализа и форматирање на воздухопловни податоци;
- (14) `картографски податоци за аеродромот` се податоци собрани со цел создавање на картографски информации на аеродром;
- (15) `база на картографски податоци за аеродромот (AMDB)` е збир на картографски податоци за аеродромот организирани и уредени како структуриран збир на податоци.
- (16) `воздухопловна метеоролошка станица` е станица за набљудување и составување метеоролошки извештаи за употреба во воздушната навигација;
- (17) `извештај од воздух` е извештај од воздухоплов во лет, изготвен согласно условите за јавување на позиција и за оперативно и/или метеоролошко известување;
- (18) `воздухоплов` е секоја направа што може да се одржува во атмосферата поради реакцијата со воздухот различна од реакцијата на воздухот во однос на површината на земјата;
- (19) `AIRMET порака` е информација објавена од метеоролошката служба за следење во врска со присуството или очекуваната појава на одредени временски појави на рутата, кои можат да влијаат врз безбедноста на операциите на воздухопловите на мали висини, а кои не биле опфатени во прогнозата издадена за летови на мали висини во односната област на информативната контрола на летање или во нејзината подобласт;
- (20) `персонал за поставување, одржување, контрола и мониторирање на техничките средства, уредите и опремата за давање на услуги на воздухопловната навигација (ATSEP)` е секој овластен персонал кој е овластен за ракување, одржување, ставање надвор од работа и враќање на работа на опремата на функционалниот систем;
- (21) `единица во службите за контрола на воздушниот сообраќај` е општ поим кој може да означува единица на контролата на летање, центар за податоци во лет, единица за давање услуги за информации на лет на аеродром или пријавното биро за услугите во воздушниот сообраќај;

- (22) `алтернативен аеродром` е аеродромот наспрема кој воздухопловот може да продолжи со летот, доколку дојде до ситуација да е невозможно или неразумно да се продолжи со лет или со слетување на аеродромот планиран за слетување и на кој на располагање стојат потребните услуги и уреди кои се соодветни за тој воздухоплов и кои во времето предвидено за нивно користење се функционални;
- (23) `алтернативни начини на усогласување (AltMOC)` се средства на усогласување кои предлагаат алтернатива на постојните АМС или оние кои предлагаат нови начини за воспоставување на усогласување со Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008 и нејзините правила за спроведување за кои Агенцијата не донела соодветни АМС;
- (24) `апсолутна висина` е вертикално растојание помеѓу нивото, точката или објектот што се смета за точка, мерено во однос на средното ниво на морето;
- (25) `центар на обласна контрола на летање (ACC)` е единица воспоставена за давање на услуги на контролата на летање на контролирани летови во контролирани области кои се под нејзина надлежност;
- (26) `обласна прогноза за летови на помали висини` е прогноза на временски појави за областа на информацијата за летот или неговата подобласт која се издава за да го покрие атмосферскиот слој под нивото на летот 100 (или под нивото на летот 150 во планинските области или повисоко, каде е потребно);
- (27) `просторна навигација (RNAV)` е метод на навигација кој му овозможува на воздухопловот да лета на која било посакувана патека на лет во рамките на покриеност со навигациски средства на земја или сателитски навигациски средства или е во границата на можностите на вградената опрема во самиот воздухоплов, или комбинација од нив;
- (28) `аргумент` е тврдење кое е поткрепено од заклучоци од севкупните докази;
- (29) `ASHTAM` е посебна серија на NOTAM со кој во посебен формат се известува, за измена во активноста на вулкан, ерупција на вулкан и/или облак од вулкански пепел кој е од посебно значење за операциите на воздухопловите.
- (30) `мрежни функции на АТМ` се функции што ги извршува управителот на мрежата во согласност со Регулативата (ЕУ) бр. 677/2011;
- (31) `ревизија` е систематски, независен и документиран процес за добивање докази и нивно објективно оценување со цел одредување до која мера се исполнети условите;
- (32) `Релевантен извор` е:
- (а) државен орган, или

(б) организација официјално признаена од надлежен државно орган како оригинатор на податоците и/или на организацијата која ги објавува податоците во согласност со условите за квалитет на податоците (DQR) издадени од таа држава;

- (33) `автоматизиран систем за следење` е систем за следење кој мери, процесира и известува за сите неопходни елементи без човечко посредување;
- (34) `воздухопловно претпријатие` е субјект, лице или организација, поразлично од давателот на услуги чија активност е регулирана со оваа регулатива, кој е под влијание од или влијае на услугата што ја дава давателот на услугата;
- (35) `пауза` е временски период во текот на работното време кога контролорот на летање не ги извршува своите должности, а служи за закрепнување;
- (36) `апликација за воздухопловкоја има уверение за работа` е софтверска апликација одобрена од Агенцијата како дел од воздухопловот во согласност со член 4 од Регулацијата (ЕЗ) бр. 216/2008;
- (37) `облак од оперативно значење` е облак со висина на базата на облак под 1 500 м (5 000 стапки) или помала од највисоката минимална секторска апсолутна висина, во зависност што е поголемо, или облак кумулонимбус или вертикално развиен кумулус на која било висина;
- (38) `комерцијален воздушен превоз` е секоја операција на воздухоплов кој вклучува превоз на патници, карго или пошта и се наплаќа или за него се прифаќа било кој друг вид на надомест;
- (39) `контролирана област` е контролиран воздушен простор кој се протега нагоре од над утврдена граница од земјата;
- (40) `стрес од критичен настан` е појава на невообичаени и/или крајно емотивни, физички реакции во однесувањето кај лице после настан или инцидент;
- (41) `квалитет на податоци` е степенот или нивото на доверба дека доставените податоци ги исполнуваат условите на корисниците на податоци во однос на точноста, резолуцијата, интегритетот (или еднакво ниво на обезбедување) можност за следење, навременост, комплетност и форма;
- (42) `услови за квалитет на податоците (DQR)` е спецификација на карактеристиките на податоците (т.е. точност, резолуција, интегритет (или соодветно ниво на безбедност) на следење, навременост, комплетност и формат) за да се обезбеди усогласеност на тие податоци со нивната намена;

- (43) 'алтернативно одредиште' е алтернативен аеродром на кој воздухоплов може да слета, ако не е можно или е неепорачливо да слета на аеродромот кој бил планиран за слетување;
- (44) 'должност' е секоја работна задача која се бара да ја изврши контролорот на лет по налог на давателот на услуги во контролата на воздушниот сообраќај.
- (45) 'период на должност' е период кој започнува од моментот кога од контролорот на лет се бара од страна на давателот на услуги во воздушниот сообраќај да извести за или да биде на располагање за или да започне со должност и завршува кога контролорот на лет е слободен од сите должности.
- (46) 'надморска височина' е вертикално растојание на точката или нивото, на површината на земјата или прицврстена за неа, мерено од средното ниво на морето.
- (47) 'алтернативен аеродром на рута' е алтернативен аеродром на кој воздухоплов би можел да слета доколку додека се наоѓа на рута, се јави потреба од скршнување;
- (48) 'замор' е физиолошка состојба на намалени ментални или физички способности настанати поради недостаток на сон или продолжена будност, нарушување на сонот или обем на работа (психичка и/или физичка активност) што може да го одвлече вниманието и способноста на лицето безбедно да ги извршува своите должности;
- (49) 'документација за лет' се документи, вклучително и графикони или обрасци, кои содржат метеоролошки информации за летот;
- (50) 'центар за податоци во лет (FIC)' е единица основана за обезбедување на информации за летови и итни служби;
- (51) 'воздухопловно информативен регион (FIR)' е воздушен простор со определени димензии во чии рамки е обезбедена услуга на информирање во лет и услуга на тревожење;
- (52) 'ниво на лет (FL)' е површина со постојан атмосферски притисок одреден според специфичната вредност на притисокот од 1 013.2 хектопаскали (hPa) и која од други вакви површина е одвоена со определени интервали на притисокот;
- (53) 'пробен лет' е лет од развојната фазана нов дизајн (воздухоплов, погонски системи, делови и апарати), лет за демонстрирање на усогласеност со базата за издавање на уверенија за работа или за тип на дизајн на воздухоплов која што доаѓа од производна линија, лет наменет за тестирање на нови концепти на дизајн, кои бараат неконвенционално маневрирање или профили каде што е можно да се надминат веќе одобрените ограничувања на воздухопловот или лет за обука за извршување на било кој од тие летови;

- (54) 'прогноза' е извештај за очекувани метеоролошки услови во одредено време или временски период, во одредена област или дел од воздушниот простор;
- (55) 'прогноза за полетување' е прогноза за специфичен временски период подготвена од метеоролошката служба на аеродромот која содржи информации за очекуваните услови над комплексот на полетно – слетни патеки во однос на насоката и брзината на површинскиот ветер и сите варијации, температура, притисок (QNH) и сите останати елементи договорени на локално ниво;
- (56) 'функционален систем' е комбинација на процедури, човечки ресурси и опрема, вклучувајќи хардвер и софтвер, организиран за вршење на функции во склоп на ATM/ANS и останати мрежни функции на ATM;
- (57) 'генерална авијација' е секоја операција на цивилни воздухоплови, освен специјализираните услуги со воздухоплови или комерцијален воздушен сообраќај;
- (58) 'податоци на точките од мрежата во дигитална форма' се компјутерски обработени метеоролошки податоци за збир на соодветно поставени точки на картата, за пренос од метеоролошки компјутер на друг компјутер во форма на кодови погодни за автоматска употреба;
- (59) 'материјал со упатства' е необврзувачки материјал составен од Агенцијата, како помош во објаснувањето на значењето на еден услов или спецификација и кој се користи како помош при толкувањето на Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008, и нејзините правила за спроведување и АМС;
- (60) 'глобални прогнози во форма на мрежа' се прогнози за очекуваните вредности на метеоролошките елементи на глобална мрежа со дефинирана вертикална и хоризонтална резолуција;
- (61) 'опасност' е било каква состојба, настан или околност што може да предизвика штетен ефект;
- (62) 'релативна висина' е вертикалното растојание на ниво, точка или објект што се смета за точка, мерено од утврдена појдовна точка
- (63) 'ниво' е општ поим кој се однесува на вертикалната позиција на воздухоплов во лет, а ја означува релативната висина, апсолутната висина или нивото на летот;
- (64) 'локален рутински извештај' е метеоролошки извештај објавен во одредени временски интервали и е наменет единствено за ширење на аеродромот од кој потекнува, и на кој што се извршени соодветните набљудувања;

- (65) `локален посебен извештај` е метеоролошки извештај објавен во согласност со критериумите утврдени за конкретни набљудувања и наменети исклучиво за ширење на аеродромот од кој потекнува, и на кој што се извршени соодветните набљудувања;
- (66) `метеоролошки билтени` е текст кој се состои од метеоролошки информации на кои им претходи соодветен наслов;
- (67) `метеоролошки информации` се метеоролошки извештај, анализа, прогноза и сите останати извешти во врска со постојните или очекуваните метеоролошки услови;
- (68) `метеоролошко набљудување` е мерење и/или евалуација на еден или повеќе метеоролошки елементи;
- (69) `метеоролошки извештај` е извештај за набљудуваните метеоролошки услови кои се однесуваат на одредено време и локација;
- (70) `метеоролошки сателит` е вештачки сателит на Земјата кој извршува метеоролошки набљудувања кои потоа ги пренесуваат на Земјата;
- (71) `метеоролошка канцеларија за набљудување` е канцеларија која ги следи метеоролошките услови кои влијаат врз операции на лет и обезбедува информации за појавата или очекуваното појавување на одредени временски појави на рута, природни и други опасности кои може да влијаат на безбедноста на воздухопловните операции во одредена област која е под одговорност;
- (72) `минимална апсолутна висина на секторот (MSA)` е најниската апсолутна висина која може да се користи и која обезбедува минимално надвисување од 300 м(1 000 ft) над сите објекти кои се наоѓаат во областа во рамките на сектор на круг со радиус од 46 км(25 NM), кој се наоѓа на најзначајната точка, референтната точка на аеродромот (APR) или референтната точка на хелиодромот (HRP).
- (73) `NOTAM` е известување кое се испраќа по пат на телекомуникации, а содржи информации кои се однесуваат на воспоставувањето, состојбата или измената на кој било воздухопловен уред, услуга, процедура или опасност, за чие навремено известување е важно за персоналот кој е ангажиран за летот.
- (74) `препрека` се сите неподвижни (привремени или постојани) и подвижни објекти, или нивни делови, кои;
- (а) се наоѓаат во областа која е предвидена за движење на воздухопловите по земја; или
 - (б) се протегаат над дефинирана површина која е предвидена за заштита на воздухопловите во лет; или
 - (в) се поставени вон овие дефинирани површини, но за кои е проценето дека претставуваат опасност за воздухопловната навигација;

- (75) `ОРМЕТ` се оперативни метеоролошки информации кои се користат при подготовката на планирање на операциите на лет или нивното планирање во лет;
- (76) `база на ОРМЕТ` е база на податоци воспоставена за нивно складирање и ставање на меѓународно располагање на оперативните метеоролошки информации за употреба во воздухопловството;
- (77) `вулканска активност пред ерупција` е невообичаена и/или сè посилна вулканска активност која може да претходи на вулканска ерупција;
- (78) `доминантна видливост` е поголем дел од видливоста, забележана во согласност со дефиницијата `видливост` постигната во најмалку половина круг од хоризонтот или барем на половина од површината на аеродромот. Овие области можат да вклучуваат цели сектори или повеќе одвоени делови /сегменти од секторот;
- (79) `проблематична употреба на психоактивни супстанции` е употреба на една или повеќе психоактивни супстанции од страна на поединец така да:
- (а) ова претставува непосредна опасност за корисникот или го загрозува животот, здравјето или благосостојбата на другите; и/или
- (б) предизвикува или влошува професионален, социјален, ментален или физички проблем или нарушување;
- (80) `прогностичка карта` е прогноза на специфични метеоролошки елементи за одреден временски период и одредена површина или дел од воздушниот простор прикажан графички на картата;
- (81) `психоактивни супстанции` се алкохол, опијати, канабиноиди, седативи и хипнотици, кокаин, други психостимуланси, халуциногени и испарливи растворувачи, но не вклучувајќи кафе и тутун;
- (82) `координативен центар за спасување (RCC)` е единица одговорна за промовирање на ефикасна организација на услуги за потрага и спасување и за координирање на спроведувањето на потрагата и спасувањето во областите на потрага и спасување;
- (83) `период на одмор` е непрекинат и одреден временски период кој претходи и/или го следи времето на должност, во кој воздухопловниот контролор е ослободен од сите должности;
- (84) `распоред на персоналот` е структура на периодот на должност и одмор на контролор на лет во согласност со законските и оперативните услови;
- (85) `ризик` е комбинација од севкупната веројатност, или зачестеност на настани со штетни последици предизвикани од опасност, и сериозноста на тие последици;
- (86) `полетно-слетна патека` е определена правоаголна површина на аеродромот наменета за полетување или слетување на воздухоплови;

- (87) 'видливост долж полетно—слетната патека (RVR)' се подразбира оддалеченоста од која пилотот на воздухоплов, на геометриската оска на полетно—слетната патека, може да ги види ознаките на површината на полетно—слетната патека или светлата кои ја означуваат полетно—слетната патека или нејзината централна оска;
- (88) 'директива за безбедност' е документ издаден или усвоен од страна на надлежниот орган и со кој се налага спроведување на активности во функционален систем или постави ограничувања на неговото оперативно користење заради повторно воспоставување на безбедноста, кога доказите покажуваат дека во спротивно би можела да се загрози воздухопловната безбедност;
- (89) 'систем за управување со безбедноста (SMS)' е системски пристап за управување со безбедноста вклучувајќи ги потребните организациски структури, одговорности, политики и процедури;
- (90) 'единица на службата за потрага и спасување' е генерички поим кој во зависност од случајот може да означува, координативен центар за потрага и спасување, оддел за спасување или оддел за алармирање.
- (91) 'избрана опсерваторија за вулкани' е давател на услуга одбран од страна на надлежниот орган, кој ја следи активноста на некој вулкан или на група на вулкани, и своите набљудувања им ги дава на располагање на договорената листа на приматели во воздухопловство;
- (92) 'систем за полуавтоматско следење' е систем за надзор кој овозможува зголемување на бројот на измерените елементи и во чие работење му се потребни луѓе за објавување на соодветните извештаи;
- (93) 'SIGMET' е информација во врска со временските појави на рута, кои можат да влијаат врз безбедноста на воздушните операции;
- (94) 'SIGMET порака' е порака која ја издава службата за метеоролошко набљудување во врска со појава и очекувана појава на определени временски појави на утврдена рута, кои би можеле да влијаат врз безбедноста на летовите на воздухопловите, а во врска со просторниот и временскиот развој на тие појави.
- (95) 'специјален извештај од воздух' е метеоролошки извештај од воздухоплов објавен во согласност со критериумите, а се заснова на набљудувањата направени во текот на летот;
- (96) 'стрес' е последица која ја доживеало одредено лице кое е соочено со можна причина ('*stressor*') за промена на човечката способност за извршување. Изложување на стресот може да влијае на работната способност на лицето негативно (*distress*), неутрално или пак позитивно (*eustress*), зависно од личната перцепција за својата способност за справување со овој стрес.

- (97) `обука за овластување за систем и опрема` е обука која е наменета за пренос на посебното знаење и вештини во поглед на системите и опремата и со кои се остварува оперативната стручност;
- (98) `прилагодени податоци` се воздухопловни податоци што ги дава операторот на воздухопловот или давателот на DAT во име на операторот на воздухопловот и кои се креирани за тој оператор на воздухоплови да може да ги користи при своите летови;
- (99) `алтернативен аеродром за полетување` е алтернативен аеродром, на кој воздухопловот може да изврши слетување, ако за тоа се јави потреба веднаш по полетувањето и ако нема можност да биде искористен аеродромот на заминување;
- (100) `терминална аеродромска прогноза (TAF)` е концизна изјава за очекуваните метеоролошки услови на аеродром во одреден временски период;
- (101) `терен` е површина на Земјата која вклучува природни обележја, како што се планините, ридовите, долините, водените маси, траен мраз и снег, и што не вклучува препреки;
- (102) `праг` е почетокот на оној дел од полетно–слетната патека кој се користи за слетување;
- (103) `површина за приземјување` е делот од полетно–слетната патека, позади прагот, на кој авионите кои слетуваат го прават првиот контакт со полетно–слетната патека.
- (104) `тропски циклон` е генерички поим за нефронтални циклони со синоптички размер со потекло од над тропските или суптропски води и со организирана конвекција и постојани циклонски струења на приземниот ветар;
- (105) `советодавен центар за следење на тропските циклони (TCAC)` е метеоролошки центар кој на службите за метеоролошки набљудувања, светските прогностички центри и меѓународни бази на податоци ОРМЕТ им дава советодавни информации за позицијата, прогнозата за насоката и брзината на движењето, централниот притисок и максималната брзина на приземниот ветар на тропски циклон;
- (106) „видливост“ е видливоста за воздухопловните цели која е поголема од;
- (а) најголемото растојание од кое црн предмет со соодветни димензии, сместен близу до земјата, може да се види и препознае кога се набљудува во однос на светла позадина;
 - (б) најголемото растојание од кое светлост од приближно 1 000 кандели може да се види и идентификува во однос на неосветлина позадина;
- (107) `советодавен центар за следење на вулканскиот пепел (VAAC)` е метеоролошки центар кој на службите за метеоролошко набљудување, центрите за обласна контрола, центри за обезбедување на информации за лет, светските прогностички центри и меѓународни ОРМЕТ бази на податоци кои обезбедуваат советодавни информации за странично и

вертикално простирање како и прогнози за движење на вулканскиот пепел во атмосфера по вулканските ерупции;

(108) `светски центар за прогноза (WAFС)` е метеоролошки центар кој составува и издава значајни временски прогнози и прогнози за горниот воздушен простор во дигитална форма на глобалнаоснова директно до земјите - членки на соодветен начин како дел од аеродромските фиксни услуги; и

(109) `светски прогностички систем (WAFS)` е светски систем преку кој светските центри за прогноза доставуваат воздухопловни метеоролошките прогнози на утврдени рути во единствени стандардизирани формати.

АНЕКС II

УСЛОВИ ЗА НАДЛЕЖНИТЕ ОРГАНИ – НАДЗОР НА УСЛУГИ И ОСТАНАТИ МРЕЖНИ ФУНКЦИИ НА АТМ

(Дел АТМ/АNS.AR)

ПОДДЕЛ А – ОПШТИ УСЛОВИ

АТМ/АNS.AR.A.001 Област на примена

Со овој Анекс се утврдуваат условите за административниот систем и системот за управување на надлежните органи одговорни за издавање на уверение за работа, надзор и спроведување во однос на примената на условите од анексите III до XIII од страна на давателите на услуги кои подлежат на оваа регулатива во согласност со член 6.

АТМ/АNS.AR.A.005 Издавање на уверенија за работа, контрола и задачи за спроведување

(а) Надлежниот орган издава уверение за работа, врши надзор и задачи за спроведување во однос на примената на условите што се применуваат врз давателите на услуги, следење на безбедно давање на нивните услуги и проверка дали се исполнети условите.

(б) Надлежните органи ги утврдуваат и извршуваат своите одговорности во врска со издавање на уверение за работа, надзор и спроведување на начин со кој се обезбедува:

- (1) дека постојат посебни точки на одговорност при спроведување на секоја одредба од оваа регулатива;
- (2) дека се свесни за механизмите за контрола на безбедноста и нивните резултати; и
- (3) дека меѓу надлежните органи е обезбедена размена на важни информации.

Односните надлежни органи се должни редовно да ги преиспитуваат договорите за надзор на давателите кои обезбедуваат услуги во воздушната навигација во функционални блокови во воздушниот простор (FAB) кои се протегаат преку воздушниот простор које под надлежност на повеќе од една земја-членка, како што е наведено во член 2(3) од Регулацијата (ЕЗ) бр. 550/2004 и, во случај на прекугранично обезбедување на услугите во воздушната навигација, договорот за меѓусебно признавање на задачата на надзорот, како што е наведено во член 2(5) од Регулацијата (ЕЗ) бр. 550/2004, како и во практичната примена на овие договори, особено во однос на постигнатото ниво на безбедност на давателите на услуги кои се опфатени со нивниот надзор.

(в) Надлежниот орган воспоставува механизми за координација со другите надлежни органи во врска со пријавените промени во функционалните системи кои ги вклучуваат давателите на услуги опфатени со надзор на другите надлежни органи. Тие механизми за координација мора да обезбедат ефикасно избирање и преглед на овие пријавени промени, во согласност со точката АТМ/АNS.AR.C.025.

ATM/ANS.AR.A.010 Документација за издавање на уверение за работа, надзор и спроведување

Надлежниот орган им ги става на располагање на своите вработени сите релевантни законски акти, стандарди, правила, технички публикации и поврзани документи за да им се овозможи да извршување на нивните задачи и спроведување на нивните одговорности.

ATM/ANS.AR.A.015 Начини на усогласување

(а) Агенцијата развива прифатливи начини за усогласување (АМС) кои можат да се користат за воспоставување на усогласеност со условите од оваа регулатива. Кога ќе се усогласат АМС, се смета дека се исполнети применливите условите од оваа регулатива.

(б) За воспоставување на усогласување со условите од оваа регулатива, можат да се користат алтернативни начини на усогласување (AltMOC).

(в) Надлежниот орган воспоставува систем за непрекинато оценување дека сите AltMOC кои се користи од самите нив или од давателите на услуги опфатени со нивниот надзор им дозволува воспоставување на усогласеност со условите на оваа регулатива.

(г) Надлежниот орган ги оценува сите AltMOC предложени од давателите на услуги во согласност со точката ATM/ANS.OR.A.020, анализирајќи ја доставената документација и, доколку е потребно, спроведувањето на инспекцискиот надзор над давателот на услуги.

Кога надлежниот орган утврдил дека AltMOC е доволен за обезбедување на усогласеност со применливите услови од оваа регулатива, без непотребно одлагање:

(1) го известува подносителот на барањето дека AltMOC може да се примени и доколку е применливо, во согласност со времето уверението за работа на подносителот на барањето се изменува и дополнува;

(2) ја известува Агенцијата за неговата содржина, вклучувајќи го и преписот на сите релевантни документи; и

(3) ги известува останатите земји-членки за AltMOC кои се прифатени.

(д) Кога само надлежниот орган го применува AltMOC за да постигне усогласување со применливите услови од оваа регулатива, тој:

(1) го става на располагање на сите даватели на услуги кои се под негов надзор; и

(2) без непотребно одлагање ја известува Агенцијата.

Надлежниот орган доставува до Агенцијата целосен опис на AltMOC, вклучувајќи ги сите ревизии на постапки кои можат да бидат важни, како и оценувањето со кое се докажува дека се исполнети условите од оваа регулатива.

ATM/ANS.AR.A.020 Информации наменети за Агенцијата

а) Надлежниот орган, без непотребно одложување, ја известува Агенцијата во случај на било какви значителни проблеми при спроведувањето на релевантните одредби од Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008 и нејзините правила за спроведување или за регулативите (ЕЗ) бр. 549/2004, (ЕЗ) бр. 550/2004, (ЕЗ) бр. 551/2004 и (ЕЗ) и Регулативата бр. 552/2004 на Европскиот парламент и на Советот¹ применливи за давателите на услуги.

(б) Не доведувајќи ја во прашање Регулативата (ЕУ) бр. 376/2014 на Европскиот парламент и на Советот⁽²⁾, надлежниот орган ги доставува до Агенцијата информациите што се важни за безбедноста, а кои што произлегуваат од извештаите за настаните што го примиле.

ATM/ANS.AR.A.025 Итна реакција во однос на безбедносен проблем

(а) Без оглед на Регулативата (ЕУ) бр. 376/2014, надлежниот орган воведува систем за соодветно собирање, анализа и ширење на безбедносни информации.

(б) Агенцијата воспоставува систем за соодветна анализа на сите релевантни безбедносни информации што ги прима од надлежните органите и без непотребно одлагање сите информации ги доставува до земјите-членки и Комисијата, по потреба, вклучувајќи ги и препораките или корективните мерки кои што треба да се преземат и кои им се потребни за да реагираат навремено во однос на безбедносен проблем во кој се вклучени давателите на услуги.

(в) По приемот на информациите од точките (а) и (б), надлежниот орган презема соодветни мерки за решавање на безбедносните проблеми, вклучувајќи издавање на безбедносни директиви во согласност со ATM/ANS.AR.A.030.

(г) За мерките преземени во согласност со точка (в) веднаш се известуваат давателите на тие услуги, а се со цел нивно усогласување во согласност со ATM/ANS.OR.A.060. За овие мерки надлежниот орган истовремено ја известува Агенцијата и доколку е потребна заедничка акција и останатите релевантни надлежни власти.

ATM/ANS.AR.A.030 Безбедносни директиви

(а) Надлежниот орган издава безбедносна директива кога тој утврдил постоење на небезбеден услов во функционалниот систем кој бара итна акција.

(б) Безбедносната директива се проследува до засегнатите даватели на услуги и најмалку ги содржи следниве информации:

(1) идентификација на небезбеден услов;

(2) идентификација на загрозен функционален систем;

(3) потребни мерки и нивен мотив;

¹Регулатива (ЕЗ) бр. 552/2004 на Европскиот парламент и на Советот од 10 март 2004 година за заемна оперативностна Европската мрежа за управување со воздушниот сообраќај (Регулатива за заемно функционирање) Комисијата (Сл. весник L96, 31.3.2004 год., стр. 26).

²Регулатива (ЕУ) бр. 376/2014 на Европскиот парламент и на Советот од 3 април 2014 година за известување, анализа и постапување по настани во цивилното воздухопловство, за изменување на Регулатива (ЕУ) бр. 996/2010 на Европскиот парламент и на Советот и за укинување на Директива 2003/42/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот и Регулации (ЕЗ) бр. 1321/2007 и (ЕЗ) бр. 1330/2007 на Комисијата (Сл. весник L122, 24.4.2014 год., стр. 18).

(4) рок за спроведување на потребни мерки;

(5) датум на нејзиното влегување во сила.

(в) Надлежниот орган го проследува примерок од безбедносната директива до Агенцијата и до сите останати надлежни органи на кои се однесуваат, во рок од еден месец од нејзиното издавање.

(г) Надлежниот орган ја проверува усогласеноста на давателите на услуги со применливите безбедносни директиви.

ПОДДЕЛ Б – УПРАВУВАЊЕ (ATM/ANS.AR.B)

ATM/ANS.AR.B.001 Систем за управување

(а) Надлежниот орган воспоставува и одржува систем за управување кој ги содржи најмалку следниве елементи:

(1) документиран политики и процедури за да ја опише својата организација, ресурси и методи за постигнување на усогласеност со Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008 и нејзините правила за спроведување според потребата за извршување на своите задачи за издавање на уверение за работа, надзор и спроведување во согласност со оваа регулатива. Процедурите кои се ажурираат во рамките на тој орган служат како основни работни документи за сите поврзани задачи;

(2) доволно персонал, вклучувајќи ги и инспекторите за извршување на своите должности и исполнување на своите одговорности во согласност со оваа регулатива. Таквиот персонал мора да биде квалификуван за извршување на доделени задачи и да располага со потребното знаење и искуство, како и да помине почетна и обука на работното место и периодична обука да обезбеди континуирана компетентност. Мора да постои систем за планирање на достапноста на персоналот за да се обезбеди правилно извршување на сите поврзани задачи;

(3) соодветна опрема и канцелариски простории за извршување на зададените задачи;

(4) постапката за следење на усогласеноста на системот за управување со релевантните услови и соодветноста на постапките, вклучувајќи и воспоставување на процедури за внатрешна ревизија и процедури за управување со безбедносните ризици. Следењето на усогласеноста мора да вклучува систем за повратни информации за наодите од ревизијата кои се испраќаат до повисоките раководни места од надлежната власт со цел, доколку е потребно, обезбедување на спроведување на корективни мерки; и

(5) лица или групи на лица кои во крајна линија се одговорни пред раководството на надлежниот орган за функцијата на следење на усогласеноста.

(б) За секоја област на активност во системот за управување, надлежниот орган назначува едно или повеќе лица кои се одговорно за целосно управување со соодветната задача или задачи.

(в) Надлежниот орган воспоставува процедури за учество во меѓусебната размена на сите потребни информации и помош до други релевантни надлежни органи, вклучувајќи размена на сите наоди кои произлегле од активностите по надзорот кои треба да се преземат, како резултат на издавањето на уверение за работа и надзорот на давателите на услуги кои вршат активности на територијата на земјата-членка, но кој поседува уверение за работа од надлежен орган на другата земја-членка или Агенцијата.

(г) Копија од процедури поврзани со системот за управување и нивните измени се ставени на располагање на Агенцијата за потребите на стандардизацијата.

ATM/ANS.AR.B.005 Доделување на задачи на квалификуваните ентитети

(а) Надлежниот орган, на квалификуваните субјекти, може да им ги додели своите задачи поврзани со издавање на уверение за работа или надзор на давателот на услуги во согласност со оваа регулатива, со исклучок на самото издавањето на уверението за работа. При доделување на овие задачи надлежниот орган гарантира дека:

(1) е воспоставен систем за првично и континуирано оценување на усогласеноста на квалификуваниот субјект со Анекс V од Регулатива (ЕЗ) 216/2008. Овој систем и резултатите од евалуацијата се документирани; и

(2) е потпишан документиран договор со квалификуваниот субјект, одобрен од двете страни на соодветно раководно ниво, во кој е јасно наведено следново:

(i) задачи кои што мора да се извршат;

(ii) изјави, извештаи и записи кои треба да се обезбедат;

(iii) технички услови кои што треба да се исполнат при извршувањето на тие задачи;

(iv) сродни области на одговорност; и

(v) обезбедена заштита за информации добиени при извршување на таквите задачи.

(б) Надлежниот орган осигурува дека се спроведува постапката за внатрешна ревизија и постапката за управување со безбедносен ризик кои се услов од точката ATM/ANS.AR.B.001(a)(4) опфаќајќи ги сите задачи извршени во свое име од страна на квалификуваниот субјект.

ATM/ANS.AR.B.010 Промени во системот за управување

(а) Надлежниот орган мора да има воспоставено систем за утврдување на промените кои влијаат на неговата способност за извршување на задачите и одговорностите во согласност со оваа регулатива. Овој систем му овозможува преземање на мерки, доколку е потребно, обезбедувајќи системот за управување постојано да е соодветен и ефективен.

(б) Надлежниот орган го ажурира својот систем за управување за навремено спроведување на сите промени од оваа регулатива, за да обезбеди ефективна имплементација.

(в) Надлежниот орган ја известува Агенцијата за значајните промени кои влијаат врз неговата способност да ги извршува своите активности и исполнувањето на своите одговорности во согласност со оваа регулатива.

ATM/ANS.AR.B.015 Чување на записите

(а) Надлежниот орган воспоставува систем за евиденција кој обезбедува соодветно складирање, достапност и доследно следење на:

- (1) документираните политики и процедури на системот за управување;
- (2) обуки, квалификации и овластувања на персонал како што се бара во точката ATM/ANS.AR.B.001(a)(2);
- (3) доделување на задачи, вклучувајќи ги и елементите кои се бараат во ATM/ANS.AR.B.005, како и деталите за доделените задачи;
- (4) процес на издавање на уверение за работа и/или изјави;
- (5) одредување на давателите на услуги во воздушниот сообраќај и метеоролошките услуги, како што е соодветно;
- (6) издавање на уверение за работа и надзор на давателите на услуги кои вршат активности на територијата на земјата-членка, но нивното уверение за работа да е издадено од надлежен орган на друга земја-членка или Агенцијата, како што е договорено помеѓу тие тела;
- (7) проценка и известување на Агенцијата за AltMOC предложени од давателите на услуги и проценка на AltMOC која се применува само од надлежниот орган;
- (8) усогласеноста на давателите на услуги со важечките услови од оваа регулатива по издавањето на уверението за работа или, кога е тоа релевантно, поднесување на изјави, вклучувајќи извештаи за сите ревизии, кои опфаќаат наоди, корективни мерки и датум за завршување на мерката, и набљудувањето како и останатите записи во врска со обезбедувањето;
- (9) преземени принудни мерки;
- (10) безбедносни информации, безбедносни директиви и последователни мерки; и
- (11) примената на одредбите за флексибилност во согласност со член 14 од Регулацијата (ЕЗ) 216/2008.

(б) Надлежниот орган води список на сите издадени уверенија за работа на давателите на услуги и примените изјави.

(в) Сите записи се чуваат најмалку пет години од завршувањето на важењето на уверението за работа или повлекувањето на изјавата подложни на применливиот закон за заштита на податоците.

ПОДДЕЛ В - НАДЗОР, ИЗДАВАЊЕ НА УВЕРЕНИЕ ЗА РАБОТА И ПРИНУДНИ МЕРКИ (ATM/ANS.AR.C)

ATM/ANS.AR.C.001 Следење на нивото на безбедност

(а) Надлежните органи редовно го следат и оценуваат нивото на безбедност на давателот на услуги кој го надгледуваат.

(б) Надлежните органи ги применуваат резултатите од следењето на нивото на безбедноста, особено во склоп на нивниот надзор базиран на ризик.

ATM/ANS.AR.C.005 Издавање на уверение за работа, изјава и проверка на усогласеноста на давателот на услугите со условите

(а) Во рамките на ATM/ANS.AR.B.001(а)(1) надлежниот орган утврдува постапка со која се проверува:

- (1) пред издавањето на уверението за работа, усогласеноста на давателот на услуги со важечките услови утврдени во Анексите III до XIII и сите важечки услови приложени кон ова уверение за работа. Уверението за работа се издава во согласност со Додаток 1 од овој дел;
- (2) усогласеноста со сите обврски поврзани со безбедноста наведени во актот за именување издаден во согласност со член 8 од Регулативата (ЕЗ) бр. 550/2004;
- (3) континуирана усогласеност со давателите на услуги кои го вршат надзорот според важечките услови;
- (4) спроведувањето на безбедносните цели, безбедносните барања и другите безбедносни услови наведени во изјавата за проверка на системот, вклучувајќи ги сите релевантни изјави за сообразност или нивната соодветност за употреба на составните делови на системот, кои се издадени во согласност со Регулативата (ЕЗ) бр. 552/2004; и
- (5) имплементација на безбедносните директиви, корективните мерки и присилните мерки.

(б) Постапката наведена во став (а) треба:

- (1) да се базира на документираните процедури;

- (2) да е поддржан од документацијата чија цел е да им даде на своите вработени насоки за извршување на нивните задачи за издавање на уверение за работа, надзор и спроведување;
- (3) да им обезбеди на релевантните организации индикации за резултатите од активностите за издавање на уверение за работа, следење и спроведување;
- (4) да се заснова на ревизии, прегледи и инспекции што ги врши надлежниот орган ;
- (5) во однос на давателите на услуги кои поседуваат уверение за работа, до надлежниот орган доставуваат докази за понатамошно дејство, вклучувајќи ги мерките што се предвидени со член 9 од Регулотивата (ЕЗ) бр.549/2004, член 7(7) од Регулотивата (ЕЗ) бр. 550/2004 и со членовите 10, 25 и 68 од Регулотивата (ЕЗ) 216/2008 во ситуации кои се неусогласени со условите; и
- (6) во однос на давателите на услуги кои даваат изјави, на надлежниот орган да му обезбедат докази за постапување, а онаму каде што е соодветно корективни мерки кои можат да вклучуваат и принудни мерки, вклучувајќи ги, таму каде што е соодветно, оние од националното право.

ATM/ANS.AR.C.010 Надзор

- (а) Надлежниот орган или квалификуваните субјекти кои делуваат во негово име вршат ревизии во согласност со член (5)
- (б) Ревизиите на кои се однесува став (а) треба:
 - (1) да му обезбедат на надлежниот орган доказ за усогласеност со важечките услови и спроведувањето на договорите;
 - (2) да се независни од внатрешните ревизии извршени од давателите на услуги;
 - (3) да ги вклучуваат сите решенија за имплементација или делови од овие решенија и процедури или услуги;
 - (4) да утврди дали:
 - (i) договорите за спроведување се во согласност со применливите услови;
 - (ii) преземените мерки се во согласност со спроведувањето на договорите и применливите услови; и
 - (iii) резултатите од преземените мерки одговараат со очекуваните резултати во рамките на договорите за спроведување.
- (в) Врз основа на достапните докази, надлежниот орган ја следи континуираната усогласеност со применливите услови од оваа регулатива во однос на давателот на услуги кој го надгледува.

ATM/ANS.AR.C.015 Програма за надзор

(а) Надлежниот орган секоја година ја утврдува и ажурира програмата за надзор, земајќи ја предвид специфичната природа на давателот на услуги, комплексноста на неговите активности, резултатите од претходните активности поврзани со издавање на уверение за работа и/или надзор и е заснована на проценката поврзана со ризиците. Таа ги вклучува ревизиите кои:

- (1) ги опфаќаат сите области на потенцијални безбедносни проблеми, со посебен акцент на областите во кои се идентификувани проблеми;
- (2) ги опфаќаат сите даватели на услуги надгледувани од страна на надлежниот орган;
- (3) ги опфаќаат средствата што ги вовел давателот на услуги со цел да се обезбеди стручност на персоналот;
- (4) обезбедуваат дека ревизиите се вршат на начин пропорционален со степенот на ризик кој произлегува од работата и извршените услуги од давателите на услуги; и
- (5) обезбедуваат дека врз давателите на услуги под негов надзор се применува циклус на планирање на надзор кој што не е подолг од 24 месеци.

Циклусот на планирање на надзорот може да се скрати ако постои доказ дека нивото на безбедност на давателот на услуги е намалено.

Кај давателот на услуги кој поседува уверение за работа од надлежниот орган, циклусот на планирање на надзорот може да се продолжи до максимум 36 месеци, доколку надлежниот орган утврдил дека во периодот од претходните 24 месеци се применува следново:

- (i) давателот на услуги покажал ефективна идентификација на опасноста во воздухопловната безбедност и управувањето со поврзаните ризици; и
- (ii) давателот на услугата постојано покажувал усогласеност со ATM/ANS.OR.A.040 и ATM/ANS.OR.A.045; и
- (iii) не се издадени наоди од ниво I; и
- (iv) сите корективни мерки се преземени во временски период кој надлежниот орган ги прифатил или продолжил, како што е дефинирано во ATM/ANS.AR.C.050.

Ако, покрај горенаведеното, давателот на услуги има воспоставено ефективен систем за континуирано известување на надлежниот орган за нивото на безбедност и регулаторното усогласување на давателите на услуги, кое е одобрено од надлежниот орган, циклусот на планирање на надзорот може да се продолжи најмногу до 48 месеци;

- (6) обезбедуваат следење на спроведувањето на корективните мерки;

(7) се предмет на консултации со релевантните даватели на услуги и предмет на нивното последователно известување; и

(8) го наведуваат планираното време на инспекциите на различни локации, доколку постојат.

(б) Надлежниот орган може да одлучи да ги промени целите и опсегот на претходно планираните ревизии, вклучувајќи ги и документираните ревизии и дополнителни ревизии, доколку за тоа се јави потреба.

(в) Надлежниот орган одлучува кои договори, елементи, услуги, функции, физички локации и активности се предмет на ревизија за определен временски период.

(г) Се документираат набљудувањата и наодите од ревизијата издадени во согласност со ATM/ANS.AR.C.050. Подоцна се поткрепуваат со докази и се идентификуваат врз основа на важечките услови и нивните договори за спроведување во однос на кои е спроведена ревизијата.

(д) Се составува извештај за ревизијата, вклучувајќи ги и информациите за наодите и набљудувањата, и за нив се известува односниот давател на услуги.

ATM/ANS.AR.C.020 Издавање на уверение за работа

(а) Во согласност со постапката утврдена во точката ATM/ANS.AR.C.005(a), по приемот на барањето за издавање на уверение за работа на давател на услуги, надлежниот орган ја проверува усогласеноста на давателот на услуги со важечките услови од оваа регулатива.

(б) Надлежниот орган може пред да го издаде уверението за работа да ги побара сите ревизии, инспекции или проценки што ги смета за неопходни.

(в) Уверението за работа се издава на неопределено време. Привилегиите за активностите кои му се одобрени за спроведување на давателот на услуги се наведуваат во условите во прилог на уверението за работа.

(д) Уверението за работа не се издава доколку остане отворен наодот од ниво 1. Во исклучителни околности наодите кои не се ниво 1, се оценуваат и намалуваат од страна на давателот на услуги доколку е тоа потребно, а надлежниот орган пред издавањето на уверението за работа одобрува план за корективни мерки со цел затворање на овие наоди.

ATM/ANS.AR.C.025 Измени

(а) По приемот на известувањето за измени во согласност со ATM/ANS.OR.A.045 надлежниот орган се усогласува со одредбите од ATM/ANS.AR.C.030, ATM/ANS.AR.C.035 и ATM/ANS.AR.C.040.

(б) По приемот на известувањето за измените во согласност со ATM/ANS.OR.A.040 (а) (2) за кои е потребно претходно одобрување, надлежниот орган:

- (1) потврдува усогласеноста на давателот на услуги со важечките услови пред да издаде одобрување за измена; и

- (2) веднаш презема соодветните мерки, без да е во спротивност со сите дополнителни мерки за спроведување, доколку давателот на услугата воведе измени кои што бараат претходно одобрување пред да се добие одобрение од надлежниот орган како што е дефинирано во точката 1.

(в) Со цел да му се овозможи на давателот на услугата да го измени својот систем за управување и/или систем за управување со безбедноста, како што е соодветно, без претходно одобрение во согласност со точка ATM/ANS.OR.A.040(б), надлежниот орган ја одобрува постапката со која се дефинира обемот на таквите измени и опишува како за овие измени ќе се извести и како ќе се управуваат. Во рамките на континуираниот мониторинг, надлежниот орган ги оценува информациите добиени од известувањето за да ја провери усогласеноста на мерките што се преземаат со одобрените процедури и применливите услови. Во случај на било која неусогласеност, надлежниот орган:

- (1) го информира давателот на услугата за неусогласеноста и бара дополнителни измени; и
- (2) во случај на наоди од ниво 1 и ниво 2, работи во согласност со ATM/ANS.AR.C.050.

ATM/ANS.AR.C.030 Одобрување на процедури за управување со промени во функционални системи

(а) Надлежниот орган ги проверува:

- (1) процедурите за управување со промените за функционалните системи или сите релевантни измени на тие процедури кои се поднесени од страна на давателот на услугата во согласност со точката ATM/ANS.OR.B.010(б); и
- (2) секое отстапување од процедурата опишана во став 1 за одредени промени, кога се бара од страна на давателот на услугата во согласност со ATM/ANS.OR.B.010(в)(1).

(б) Надлежниот орган ги одобрува процедурите, измените и отстапувањата од точка (а) кога ќе утврди дека тие се неопходни и доволни со цел давателот на услуги да докаже усогласеност со ATM/ANS.OR.A.045, ATM/ANS.OR.C.005, ATS.OR.205 и ATS.OR.210, во зависност од применливоста.

ATM/ANS.AR.C.035 Одлука за ревизија на пријавените измени во функционалниот систем

(а) По приемот на известувањето во согласност со ATM/ANS.OR.A.045(а)(1) или по добивањето на изменетите информации во согласност со ATM/ANS.OR.A.045(б), надлежниот орган одлучува дали да изврши или не ревизија на измената. Надлежниот орган бара од давателот на услуги да ги достави потребните информации за да ја поддржат таа одлука.

(б) Надлежниот орган ја утврдува потребата од ревизија врз основа на посебни, валидни и документирани критериуми со кои минимално обезбедува пријавените измени да се ревидираат доколку комбинацијата на веројатност дека давателот на услугата тоа објаснување на комплексност или непознатост и тежината на можните последици од промените се значајни.

(в) Кога надлежниот орган одлучува за потребата од ревизија базирана на критериуми врз основа на анализа на ризик во дополние на точка (б), тие критериуми мора да бидат конкретни, важечки и документирани.

(г) Надлежниот орган го информира давателот на услуги за својата одлука за ревизија на пријавените измени во функционалниот систем и на барање, ги доставува до давателот на услуга поврзаните причини.

ATM/ANS.AR.C.040 Преглед на пријавени измени на функционалниот систем

(а) Кога надлежниот орган го разгледува објаснувањето за пријавените измени, таа:

(1) ја оценува валидноста на објаснувањата дадени во однос на точка ATM/ANS.OR.C.005(a)(2) или точка ATS.OR.205(a)(2); и

(2) ги координира, како што е соодветно, неговите активности со други надлежни органи.

(б) Надлежниот орган, алтернативно:

(1) го одобрува објаснувањето од точка (а)(1), со условите кои се применуваат кога се докажува дека тоа е валидно и го информираат давателот на услугата, или

(2) го одбива објаснувањето од точка (а)(1) и го информира давателот на услугата со што ги објаснува причините.

ATM/ANS.AR.C.045 Изјави на давателите на услуги за информации за лет

(а) По приемот на изјавата од давателот на услуги за информации за лет дека тие имаат намера да даваат такви услуги, надлежниот орган потврдува дека оваа изјава ги содржи сите потребни информации од ATM/ANS.OR.A.015 и го потврдува приемот на изјавата од тој давател на услуга.

(б) Доколку изјавата не ги содржи потребните информации, или содржи информации кои укажуваат на неусогласеност со важечките услови, надлежниот орган го известува релевантниот давател на услуги за информации за лет за неусогласување и бара дополнителни информации. Доколку е потребно, надлежниот орган врши ревизија над тој давател на услуги за информации за лет. Ако се потврди неусогласеност, надлежниот орган ја спроведува мерката од точка ATM/ANS.AR.C.050.

(в) Надлежниот орган води регистар за изјавите од давателите на услуги за информации за лет обезбедени во согласност со оваа регулатива.

ATM/ANS.AR.C.050 Наоди, корективни мерки и присилни мерки

(а) Надлежниот орган има систем кој ги анализира наодите за да се утврди нивната важност за безбедноста и да одлучи за присилни мерки врз основа на безбедносните ризици кои што произлегуваат од неусогласеноста на давателот на услуги.

(б) Во околностите во кои покрај итните соодветни мерки за ублажување нема да има дополнителен ризик за безбедноста или тој ризик би бил многу низок, надлежниот орган може да прифати дека тоа давање на услуги е со цел да се обезбеди континуитет на услугата се до преземање на корективните мерки.

(в) Наодот за ниво 1 го издава надлежниот орган кога се откриваат какви било сериозни несогласувања со важечките услови од Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008 и нејзините правила за спроведување, како и од регулативите (ЕЗ) бр. 549/2004, (ЕЗ) бр. 550/2004, (ЕЗ) бр. 551/2004 и (ЕЗ) бр. 552/2004 и правилата за нивно спроведување, со процедурите и прирачниците на давателот на услуги, во однос на условите од уверението за работа или уверението за работа, со инструментот за именување, доколку е применливо, или содржината на изјавата, ако ова несогласување е значаен ризик за безбедноста на летот или на друг начин ја доведува во прашање способноста на давателот на услуга да продолжи со работа.

Наодите на ниво 1 вклучуваат, но не се ограничени на:

- (1) објавување на оперативни процедури и/или обезбедување на услуги на начин што значително ја доведуваат во опасност безбедноста на летот;
- (2) стекнување или одржување на валидноста на уверението за работа на давателот на услуги преку доставување фалсификувани документиран докази;
- (3) доказ за злоупотреба или неовластена употреба на уверението за работа на давателот на услуги; и
- (4) отсуство на одговорно лице.

(г) Наодот од ниво 2 го издава надлежниот орган кога се открива било какво друго неусогласување со важечките услови од Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008 и нејзините правила за спроведување, како и од регулативите (ЕЗ) бр. 549/2004, (ЕЗ) бр. 550/2004, (ЕЗ) бр. 551/2004 и (ЕЗ) бр. 552/2004 и од нивните правила за спроведување, со процедурите и прирачниците од давателот на услуги, со условите или уверенијата за работа, или со содржината од изјавата.

(д) Доколку при надзорот или на кој било друг начин се открие наод, надлежниот орган, без оглед на дополнителните мерки кои се бараат со Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008 и со оваа регулатива, како и со регулативите (ЕЗ) бр. 549/2004, (ЕЗ) бр. 550/2004, (ЕЗ) бр. 551/2004 и (ЕЗ) бр. 552/2004 и нивните правила за спроведување, го информира давателот на услугите за наодот во писмена форма и бара корективни мерки за решавање на сите идентификувани несогласувања.

- (1) Во случај на наоди од ниво 1, надлежниот орган превзема итни и соодветни мерки, а доколку е потребно ограничува, суспендира или го одзема во целост или дел од предметното уверение за работа, обезбедувајќи дека континуитетот на услуги кои го обезбедуваат тоа не ја загрозува безбедноста, а во случај кога е управителот на мрежа, тој ја известува Комисијата. Преземените мерки зависат од обемот на наодот и остануваат во сила сè додека давателот на услуги не преземе успешни корективни мерки.
- (2) Во случај на наоди од ниво 2, надлежниот орган:

- (i) му одобрува на давателот на услуги краен рок за спроведување на корективните мерки вклучени во планот на мерки соодветни на природата на наодите;
 - (ii) го оценува планот за корективни мерки и спроведување предложени од давателот на услугите и ако врз основа на оценувањето заклучи дека тоа е доволно за решавање на неусогласувањата, ги прифаќа.
- (3) Во случај на наод од ниво 2, кога давателот на услугата не доставува план за корективни мерки кој што е прифатлив за надлежниот орган во однос на наодот или кога давателот на услуги не презема корективни мерки во рок кој надлежниот орган го прифатил или продолжил, наодот може да се подигне на ниво 1 и може да се преземат мерките наведени во точка (1).
- (f) Во случаи кога не се бара ниво 1 или ниво 2, надлежниот орган може да издаде забелешки.

Додаток 1

УВЕРЕНИЕ ЗА РАБОТА НА ДАВАТЕЛОТ НА УСЛУГИ

ЕВРОПСКА УНИЈА

НАДЛЕЖНО ТЕЛО

УВЕРЕНИЕ ЗА РАБОТА НА ДАВАТЕЛОТ НА УСЛУГИ

[БРОЈ НА УВЕРЕНИЕ ЗА РАБОТА/БР. на ИЗДАНИЕ]

Во согласност со Регулативата за спроведување (ЕУ) 2017/373 и под условите наведени подолу [надлежниот орган] издава уверение за работа

[ИМЕТО НА ДАВАТЕЛОТ НА УСЛУГИ]

[АДРЕСА НА ДАВАТЕЛОТ НА УСЛУГИ]

како давател на услуги со привилегии, како што е наведено во приложените услови за давање на услуги.

УСЛОВИ:

Ова уверение за работа се издава под условите и целите на обезбедувањето на услуги и функции како што е наведено во приложените услови за обезбедување на услуги.

Ова уверение за работа е валидно се додека овластениот давател на услуги и понатаму е во согласност со Регулативата за спроведување (ЕУ) 2017/373 и другите применливи прописи и, онаму каде што е соодветно, процедурите од документацијата на давателот на услуги.

Под услов на усогласеност со горенаведените услови, ова уверение за работа останува важечко се додека уверението за работа не се врати, ограничи, суспендира или повлече.

Датум на издавање:

Потпис:

[Надлежно тело]

ДАВАТЕЛ НА УСЛУГА

УВЕРЕНИЕ ЗА РАБОТА

УСЛОВИ ЗА ДАВАЊЕ НА УСЛУГА

Прилози кон уверението за работа на давателот на услуги:

[БРОЈ НА УВЕРЕНИЕ ЗА РАБОТА/БР. на ИЗДАНИЕ]

[ИМЕТО НА ДАВАТЕЛОТ НА УСЛУГИ]

има стекнато привилегии за давање на следниве услуги/функции:

[По потреба се бришат линии]

Услуги/функции	Вид на услуги/функции	Опсег на услуги/функции	Ограничувања (*)
Услуги во воздушниот сообраќај (ATS) (****)	Контрола на летање (ATC)	Услуги на обласната контрола	
		Услугите на контролата за приод	
		Услугите на аеродромската контрола	
	Услуга за информации за летот (FIS)	Аеродромската служба за информации за лет (AFIS),	
		Услуга за информации за летот на рута (en – route FIS)	
	Советодавна услуга	не е применливо	
Управување со протокот на воздушниот сообраќај; ATFM	AFTM	Давање локално AFTM	
Управување со воздушниот простор (ASM)	ASM	Давање на локални услуги на ASM (тактички/ASM ниво 3)	
Услови (**)			

Услуги/функции	Вид на услуги/функции	Опсег на услуги/функции	Ограничувања (*)
Услуги во воздушниот сообраќај (ATS) за летови наменети за тестирање (***) (****)	Контрола на летање (ATC)	Услуги на обласната контрола	
		Услугите на контролата за приод	
		Услугите на аеродромската контрола	
	Услуга за информации за летот (FIS)	Аеродромската служба за информации за лет (AFIS),	
		Услуга за информации за летот на рута (en – route FIS)	

	Советодавна услуга	не е применливо	
Управување со протокот на воздушниот сообраќај; ATFM	AFTM	Давање локално AFTM	
Управување со воздушниот простор (ASM)	ASM	Давање на локални услуги на ASM (тактички/ASM ниво 3)	
Услови (**)			

Услуги/функции	Вид на услуги/функции	Опсег на услуги/функции	Ограничувања (*)
Услуги за комуникација, навигација и надгледување CNS)	Комуникации (C)	Воздухопловна мобилна услуга (комуникација воздух – земја)	
		Воздухопловна фиксна услуга (комуникации земја – земја)	
		Воздухопловна мобилна сателитска служба (AMSS)	
	Навигација (N)	Обезбедување на NDB сигнал во вселената	
		Обезбедување VORсигнал во вселената	
		Обезбедување на DME сигнал во вселената	
		Обезбедување на ILS сигнал во вселената	
		Обезбедување на MLS сигнал во вселената	
		Обезбедување на GNSS сигнал во вселената	
	Надгледување (S)	Обезбедување на податоци од примарно надгледување (PS)	
		Обезбедување на податоци од секундарно надгледување (SS)	
		Обезбедување на податоци од автоматско зависно надгледување (ADS)	
Услови (**)			

Услуги/функции	Вид на услуги/функции	Опсег на услуги/функции	Ограничувања (*)
Служби за воздухопловни информации (AIS)	AIS	Давање на целосни услуги од AIS	
Услови (**)			

Услуги/функции	Вид на услуги/функции	Опсег на услуги/функции	Ограничувања (*)
----------------	-----------------------	-------------------------	------------------

Услуги за податоци (DAT)	Тип 1	Со обезбедувањето на тип 1 од DAT, се овластува испорака на база на воздухопловни информации во следните формати: [листа на генерички форми на податоци] Со обезбедување на тип 1 од DAT, не се овластува испорака на база на воздухопловни податоци директно до крајните корисници/оператори на воздухоплови.	
	Тип 2	Со обезбедување на тип 2 од DAT, се овластува испорака на базата на воздухопловни информации до крајни корисници/оператори на воздухоплови за следниве апликации/опрема за воздух за која е потврдена сообразноста: [Производител] Сертифициран модел на апликација [XXX], дел бр. [YYYY]	
Услови (**)			

Услуги/функции	Вид на услуги/функции	Опсег на услуги/функции	Ограничувања (*)
Метеоролошки услуги (MET)	MET	Метеоролошка служба за следење	
		Аеродромска метеоролошка служба	
		Воздухопловна метеоролошка станица	
		VAAC	
		WAFC	
		TCAC	
Услови (**)			

Услуги/функции	Вид на услуги/функции	Опсег на услуги/функции	Ограничувања (*)
Мрежни функции на ATM	Нацрт на ERN	Не е применливо	
	Ограничени ресурси	Радио фреквенција	
		Код на транспондер	
	ATFM	Давање на централната ATFM	
Услови (**)			

Датум на издавање

Потпис: [надлежен орган}

За земјите – членки/EASA

-
- (*) Како што потпишал надлежниот орган
 - (**) По потреба
 - (***) Доколку надлежниот орган смета за потребно за утврдување на дополнителни услови
 - (****) ATS ја покрива и службата за тревожење

АНЕКС III

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИ

(Дел од ATM/ANS.OR)

ПОДДЕЛ А - ОПШТИ УСЛОВИ (ATM/ANS.OR.A)

ATM/ANS.OR.A.001 Опсег на примена

Во согласност со член 6, овој Анекс ги утврдува условите кои давателите на услуги мора да ги исполнат.

ATM/ANS.OR.A.005 Барање за издавање на уверение за работа на давател на услуги

(а) Барање за издавање на уверение за работа на давател на услуга или модификација на постојното уверение за работа се поднесува во форма и на начин утврден од страна на надлежните органи, земајќи ги предвид важечките услови од оваа регулатива.

(б) Во согласност со член 6, за да се добие уверение за работа, давателот на услуги треба да ги исполни:

- (1) условите од став (1) член 86 од Регулотивата (ЕУ) 216/2008;
- (2) заедничките услови утврдени во овој Анекс;
- (3) специфичните услови утврдени во Анексите од IV до XIII, кога овие услови се применливи во поглед на услугите што ги нуди или планира да ги нуди давателот на услугата.

ATM/ANS.OR.A.010 Барање за издавање на ограничено уверение за работа

(а) Без да е во спротивност со точка (б), давателот на оперативни услуги во воздушниот сообраќај може да поднесе барање за уверение за работа ограничено на обезбедување на услуги во воздушниот простор под надлежност на земјата-членка во која се наоѓа неговото главно седиште на деловна активност или, доколку го има, регистрираното седиште каде дава или планира да обезбедува услуги само за една или за повеќе од следниве категории:

- (1) специјализирани услуги со воздухоплови;
- (2) генерална авијација;
- (3) комерцијален воздушен транспорт ограничен на воздухоплови со помалку од 10 тони максимално дозволена маса при полетување или помалку од 20 патнички седишта;
- (4) комерцијален воздушен транспорт со помалку од 10 000 движења годишно, без оглед на максималната дозволена маса при полетување и бројот на патничките седишта; во

смисла на оваа одредба "движење" е, во дадена година, вкупниот годишен број на полетувања и слетувања пресметан врз основа на просекот од претходните три години.

(б) Покрај тоа, следните даватели на услуги на воздухопловна навигација можат да поднесат барањето за ограничено уверение за работа :

- (1) давател на услуги во воздухопловна навигација, освен давателот на оперативни услуги во воздушниот сообраќај, со бруто годишен промет од 1 000 000 ЕУР или помалку во услугите кои ги даваат или планираат да ги даваат;
- (2) давател на услуги во воздухопловна навигација кој дава услуги за информации за летови со не повеќе од едно работно место на кој било аеродром.

(в) Како што е утврдено од страна на надлежниот орган, давателот на услугите во воздухопловната навигација кој го поднел барањето за ограничено уверение за работа во согласност со точка (а) или став 1 од точката (б), мора да ги исполнуваат најмалку следниве услови утврдени во:

- (1) точката ATM/ANS.OR.B.001 Техничка и оперативна експертиза и способност;
- (2) точката ATM/ANS.OR.B.005 Систем за управување;
- (3) точката ATM/ANS.OR.B.020 Услови за персонал;
- (4) точката ATM/ANS.OR.A.075 Отворено и транспарентно обезбедување на услуги;
- (5) Анекси IV, V, VI. и VIII, каде што тие услови се применливи во поглед на услугите кои давателот на услуги ги дава или планира да ги дава во согласност со член 6.

(г) Според утврденото од надлежниот орган, давателот на услуги во воздухопловната навигација поднесува барање за ограничено уверение за работа во согласност со точка (б)(2) и мора да ги исполнува најмалку условите утврдени во точките (в)(1) до (в)(4) и специфичните услови утврдени во Анекс IV.

(д) Барателот на ограничено уверение за работа доставува барање до надлежниот орган во форма и на начин утврден од надлежната власт.

ATM/ANS.OR.A.015 Изјава на давател на услугите за воздухопловно информирање

(а) Во согласност со член 7 давателот на услугите за воздухопловно информирање може да даде изјава во врска со неговата способност и ресурси за извршување на своите обврски во однос на услугите, во согласност со условите наведени во член 8(б)(1) од Регулативата (ЕЗ) 216/2008, со следниве алтернативни барања:

- (1) Давателот на услугите за воздухопловно информирање обезбедува или планира да ги обезбеди своите услуги со редовно работење на најмногу една работна позиција;

- (2) Овие услуги се од привремен карактер и траат колку што е договорено со надлежната органи и е потребено за да се гарантира пропорционална безбедност.

(б) Давателот на услугите за воздухопловно информирање кој дава изјава во врска со неговите активности:

- (1) ги доставува до надлежниот орган сите релевантни информации пред да почнете со работа, во форма и на начин утврдени од страна на надлежниот орган;
- (2) ја доставува до надлежниот орган листата на алтернативни методи за усогласување применети во согласност со точка ATM/ANC.OR.A.020;
- (3) ја одржува усогласеноста со применливите услови и информации содржани во изјавата;
- (4) со измена на изјавата, го известува надлежниот орган за сите промени во неговата изјава или методи за усогласување;
- (5) ги дава своите услуги во согласност со Оперативниот прирачник и е во согласност со сите релевантни одредби содржани во него.

(в) Пред да престане да ги обезбедува своите услуги, давателот на услугите за воздухопловното информирање кој дава изјава за своите активности го информира надлежниот орган за рокот определен од страна на надлежниот орган.

(г) Давателот на услугите за воздухопловно информирање кој дава изјава за своите активности треба да ги исполнува условите утврдени во:

- (1) Точка ATM/ANS.OR.A.001 Обем;
- (2) Точка ATM/ANS.OR.A.020 Начин на усогласување;
- (3) Точка 3 ATM/ANS.OR.A.035 Доказ за усогласеност;
- (4) Точка 4 ATM/ANS.OR.A.040 Промени - Општо;
- (5) Точка ATM/ANS.OR.A.045 Промени во функционалниот систем;
- (6) Точка ATM/ANS.OR.A.050 Олеснување и соработка;
- (7) Точка ATM/ANS.OR.A.055 Наоди и корективни акции;
- (8) Точка ATM/ANS.OR.A.060 Моментален одговор на безбедносен проблем;
- (9) Точка ATM/ANS.OR.A.065 Известување за настани;
- (10) Точка ATM/ANS.OR.B.001 Техничка и оперативна експертиза и способност

- (11) Точка ATM/ANS.OR.B.005 Систем за управување;
- (12) Точка ATM/ANS.OR.B.020 Потребен персонал;
- (13) Точка ATM/ANS.OR.B.035 Оперативни прирачници;
- (14) Точка ATM/ANS.OR.D.020 Осигурување од одговорност и ризик;
- (15) Анекс IV.

(д) Давател на услугите за воздухопловно информирање кој дава изјава за своите активности започнува со работа само по приемот на потврдата за прием на изјавата од страна на надлежниот орган.

ATM/ANS.OR.A.020 Начин на усогласување

(а) Со цел да се постигне усогласеност со условите од оваа регулатива, давателот на услугата може да примени алтернативни начини на усогласување (AltMOC) во однос на АМС, усвоена од страна на Агенцијата.

(б) Кога давателот на услугата сака да се применуваат AltMOC, тој пред неговата примена доставува до надлежниот орган целосен опис на AltMOC. Овој опис вклучува какви било промени во прирачниците или процедурите кои можат да бидат релевантни, како и оценка со која се потврдува усогласеноста со условите од оваа регулатива.

Давателот на услугата може да ги воведат тие алтернативни начини за усогласување со претходно одобрение од надлежниот орган, а по добивањето на известувањето, како што е предвидено во ставот (г) од точката ATM/ANS.AR.A.015.

ATM/ANS.OR.A.025 Континуирана валидност на уверението за работа

(а) Уверението за работа на давател на услуги останува важечко, ако:

- (1) давателот на услугата останува во согласност со сите применливи услови на оваа регулатива, вклучувајќи ги и оние кои се однесуваат на помош и соработка со цел извршување на овластувањата од надлежните органи и оние кои се однесуваат на постапувањето во случај на наоди, како што е утврдено во точката ATM/ANS.OR.A.050 односно во точката ATM/ANS.OR.A.055;

- (2) уверението за работа не е вратено, суспендирано или повлечено.

(б) По повлекување или враќањето, уверението за работа се враќа до надлежниот орган без одлагање.

ATM/ANS.OR.A.030 Континуирана валидност на изјавите од давателот на услугите за информации за лет

Изјавата која ја дал давателот на услугите за информации за лет во согласност со став ATM/ANS.OR.A.015 останува важечка, ако:

(а) услугите за информации за лет остануваат во согласност со сите применливи услови на оваа регулатива, вклучувајќи ги и оние кои се однесуваат на помош и соработка со цел извршување на овластувањата од надлежниот орган и оние кои се однесуваат на постапувањето во случај на наоди, како што е утврдено во точката ATM/ANS.OR.A.050 односно во точката ATM/ANS.OR.A.055;

(б) изјавата не е повлечена од давателот на тие услуги, ниту е поништена од надлежниот орган.

ATM/ANS.OR.A.035 Докажување на усогласеност

На барање на надлежниот орган, давателот на услугата треба да ги обезбеди сите релевантни докази за да се докаже дека е во согласност со важечки услови од оваа регулатива.

ATM/ANS.OR.A.040 Промени - општо

(а) Известување и управување на:

- (1) промена во функционалниот систем или измена која влијае на функционалниот систем се врши во согласност со точка ATM/ANS.OR.A.045;
- (2) промена врз обезбедувањето на услуги во управувањето на давателите на услуги и/или системот за управување со безбедноста, која не влијае на функционалниот систем, се врши во согласност со став (б).

(б) За сите промени во точка (а)(2) се бара претходно одобрување пред имплементацијата, освен ако таквата промена е регистрирана и управувана во согласност со постапката одобрена од надлежниот орган како што е дефинирано во точката ATM/ANS.AR.C.025 (в).

ATM/ANS.OR.A.045 Промени во функционалниот систем

(а) Давателот на услуга кој планира промена во својот функционален систем:

- (1) ги пријавува измените до надлежниот орган;
- (2) доставува до надлежниот орган, доколку тој побара, дополнителни информации кои му овозможуваат на надлежниот орган да донесе одлука за тоа дали или да не ги преиспитаат аргументите за овие измени;
- (3) ги информира останатите даватели на услуги и, каде што е изводливо, воздухопловните претпријатија на кои би влијаеле планираните измени.

б) По известувањето за промената, давателот на услугата го информира надлежниот орган секој пат кога на некој суштински начин се менуваат информациите дадени во согласност со точките(а)(1) и (2), а релевантните даватели на услуги и воздухопловните претпријатија секој пат кога доаѓа до суштинска промена на информациите обезбедени во согласност со точката (а)(3).

(в) Давателот на услуга овозможува вклучување во оперативните услуги само за оние делови од промените за кои во целост се извршени активностите кои се бараат во постапките од точка ATM/ANS.OR.B.010.

(г) Ако промените се предмет на ревизија од страна на надлежниот орган во согласност со став ATM/ANS.AR.C.035, давателот на услуги им овозможува вклучување во оперативната служба само на оние делови од измените во однос на кој надлежниот орган ги одобрил.

(д) Кога промените кои влијаат врз останатите даватели на услуги и/или воздухопловни претпријатија, како што е дефинирано во точка (а)(3), давателот на услугата и тие други даватели на услуги координирано утврдуваат:

(1) меѓусебна зависност и, кога е можно, со односните воздухопловни претпријатија ;

(2) претпоставки и мерки за ублажување кои се однесуваат на повеќе од еден давател на услуги или воздухопловни претпријатија .

(ѓ) Даватели на услуги засегнати со претпоставките и мерките за ублажување на ризикот наведени во точка (д)(2) во своето објаснување на промените служат само за заеднички договорени и координирани претпоставки и ублажување на ризикот, и ако е можно, договорени и усогласени и со воздухопловните претпријатија .

ATM/ANS.OR.A.050 Олеснување и соработка

Давател на услуги олеснува при инспекции и ревизии спроведени од страна на надлежниот орган или од квалификуваниот субјект кој постапува во негово име и соработува колку што е потребно за ефективно и ефикасно извршување на овластувањата на надлежниот орган, како што е наведено во член 5.

ATM/ANS.OR.A.055 Наоди и корективни мерки

По прием на известувањата за наодите издадени од страна на надлежниот орган на давателот на услуги:

(а) ја утврдува причината за неусогласеност;

(б) го утврдува планот за корективни мерки кој е во согласност со одобрението од надлежниот орган ;

(в) демонстрира на надлежниот орган имплементација на спроведувањето на корективните мерки во рок кој давателот на услугата го предложил и го договорил со тој надлежен орган во согласност со точката ATM/ANS.AR.C.050(д).

ATM/ANS.OR.A.060 Моментален одговор на безбедносен проблем

Давателот на услуги ги применува сите безбедносни мерки, вклучувајќи ја и директивата за безбедност, која што е утврдена од страна на надлежниот орган во согласност со точката ATM/ANS.AR.A.025(в).

ATM/ANS.OR.A.065 Известување за настани

(а) Давателот на услуги го информира надлежниот орган, како и секоја друга организација која е побарана од земјата-членка во која давателот на услуги ги обезбедува своите услуги, за која било несреќа, сериозен инцидент и настан кој што е дефиниран со Регулативата (ЕУ) бр. 996/2010 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁾ и Регулативата (ЕУ) бр. 376/2014.

(б) Без да е во спротивност со точка (а), давателот на услугата го известува надлежниот орган, како и други организации одговорни за изградба на системот и неговите делови, ако тоа не е давателот на услуги, за секој дефект, технички грешки, надминување на техничките ограничувања, настани и вонредни околности кои ја загрозуваат или можат да ја загрозат безбедноста на услугите и за оние кои не довеле до несреќа или сериозен инцидент.

(в) Без да е во спротивност со Регулативата (ЕУ) бр. 996/2010 и (ЕУ) бр. 376/2014, извештаите од точките (а) и (б) се прават во форма и на начин утврдени од страна на надлежниот орган и ги содржат сите важни информации за настан за кој давателот на услугата знае.

(г) Извештаите се подготвуваат што е можно поскоро, во секој случај во рок од 72 часа од времето кога давателот на услугата ги утврдил деталите за настанот на кој се однесува извештајот, освен ако тоа не е можно поради исклучителни околности.

(д) Без да е во спротивност со Регулативата (ЕУ) бр. 376/2014, давателот на услугата, доколку е потребно, подготвува дополнителен извештај со детали за мерките кои организацијата има намера да ги преземе за да спречи слични настани во иднина, штом ќе се утврдат таквите мерки. Овој извештај се изготвува во форма и начин утврден од надлежниот орган.

ATM/ANS.OR.A.070 Планови за непредвидени ситуации

Давателот на услуги мора да воспостави план за непредвидени ситуации за сите услуги кои што ги обезбедува, во случај на настан кој што доведуваат до значително оштетување на квалитетот или прекин на работата.

ATM/ANS.OR.A.075 Отворено и транспарентно обезбедување на услуги

(а) Давателот на услуги ги обезбедува услугите на отворен и транспарентен начин. Ги објавува условите за пристап до своите услуги и нивните промени и за одредени промени во обезбедувањето на услуги, воспоставува постапка за консултација со корисниците на нивните услуги или на редовна основа или по потреба и поединечно или за сè заедно.

(б) Давателот на услуги не ги дискриминира корисниците на своите услуги врз основа на националноста или други карактеристики на корисникот или група на корисници на начин спротивен на законот на Унијата.

ПОДДЕЛ Б – УПРАВУВАЊЕ (ATM/ANS.OR.B)

ATM/ANS.OR.B.001 Техничка и оперативна компетентност и способност

¹ Регулатива (ЕУ) бр. 996/2010 на Европскиот парламент и на Советот од 20 октомври 2010, за истражување и спречување на несреќи и инциденти во цивилното воздухопловство и за укинување на Директива 94/56/ЕЗ (Сл. весник L 295, 12.11.2010, стр. 35).

Давателот на услуги ја обезбедува својата способност за давање на услуги на безбеден, ефикасен, континуиран и одржлив начин во согласност со било кое предвидено ниво на општата побарувачка за такви услуги во даден воздушен простор. За таа цел, тој го одржува соодветниот технички и оперативен капацитет и стручност.

ATM/ANS.OR.B.005 Систем за управување

(а) Давателот на услуги воведува и одржува систем за управување кој вклучува:

- (1) јасно дефинирани одговорности и овластувања во целата своја организација, вклучувајќи директна одговорност на одговорниот раководител;
- (2) опис на целокупната филозофија и принципи на давателите на услуги од аспект на безбедноста, квалитетот и обезбедувањето на своите услуги, што сè заедно се нарекува политика, и се потпишува од одговорниот раководител;
- (3) средства за проверка на работењето и функционирањето на организацијата на давателот на услугата во смисла на постигнување на перформансите и индикаторите за перформансите на системот за управување;
- (4) процес за откривање на промени во организацијата на давателот на услуги и контекстот во кој тој функционира, кои можат да влијаат врз воспоставените процеси, процедури, и услуги и доколку е потребно, промена на системот за управување и/или функционален систем со цел прилагодување кон овие промени;
- (5) процес на ревизија на системот за управување, утврдување на причините за несоодветната работа на системот за управување, утврдување на последиците од таквото несоодветно работење и отстранување или ублажување на тие причини;
- (6) процес со која се обезбедува дека персоналот на давателот на услуги е обучен и квалификуван да ги извршува своите должности на безбеден, ефективен, траен и одржлив начин. Во таа смисла, давателот на услугата воспоставува политика за вработување и обука на персоналот;
- (7) средства за службена комуникација за да се обезбеди дека целиот персонал на давателот на услуги е целосно запознаен со системот за контрола, со што се овозможува трансфер на важни информации и образложување за преземање на определени дејствија и мерки, како и причините за воведување или промена на процедурите.

(б) Давателот на услуги ги документира сите клучни процедури од системот за управување, вклучувајќи го и процесот на запознавање на персоналот со нивните одговорности и процедурата за промена на тие постапки.

(в) Давателот на услуги воспоставува функција за следење на усогласеноста на својата организација со важечките услови и применливост на постапките. Постапката за следење вклучува систем на повратни информации за наодите доставени до одговорниот раководител, за како што е соодветно, да се обезбеди ефикасно спроведување на корективните мерки.

(г) Давателот на услуги го следи однесувањето на својот функционален систем и кога ќе се открие негово несоодветно работење, ги утврдува причините и ги отстранува, или, откако ги утврдува последиците од тоа несоодветно работење, ги ублажува неговите ефекти.

(д) Системот на управување е пропорционален со големината на давателот на услугата и сложеноста на неговите активности, земајќи ги предвид опасностите и поврзаните ризици својствени за тие активности.

(ѓ) Во својот систем за управување, давателот на услуги воспоставува службени контакти со релевантните даватели на услуги и воздухопловни претпријатија со цел:

(1) да осигура дека безбедносните ризици поврзани со неговото работење се идентификуваат и оценуваат, при што поврзаните ризици се ублажуваат;

(2) да се осигура дека ги обезбедува своите услуги во согласност со условите на оваа регулатива.

(е) Доколку давателот на услуги, исто така, поседува уверение за работа за оператор на аеродромот, тој треба да осигура дека системот за управување ги опфаќа сите активности од неговото уверение за работа.

ATM/ANS.OR.B.010 Промени во процедурите за управување со измени

(а) Давателот на услуги обезбедува процедури за управување, оценување и, каде што е соодветно, ублажување на ефектот од измените во своите функционални системи во согласност со точките ATM/ANS.OR.A. 045, ATM/ANS.OR.C.005, ATS.OR.205 и ATS.OR.210, во зависност од тоа кој е применлив.

(б) Процедурите наведени во точка (а) и сите важни промени од овие процедури треба:

(1) давателот на услуги да ги поднесува на одобрување до надлежниот орган;

(2) да не се применуваат додека не ги одобри надлежниот орган.

(в) Кога одредената измена на процедурите наведени во (б) не е изводлива, давателот на услуги:

(1) доставува барање до надлежниот орган за изземање во смисла на отстапување од одобрените постапки;

(2) доставува до надлежниот орган информации за тоа отстапување пропратено со објаснување;

(3) не го применува таквото отстапување пред да го одобри надлежниот орган.

ATM/ANS.OR.B.015 Договорни активности

(а) Договорните активности ги вклучуваат сите активности во рамките на делување на давателот на услуги во согласност со условите од уверението за работа, кои ги издаваат други организации кои се или самите поседуваат уверение за работа за вршење на такви активности

или, доколку не поседуваат уверение за работа се под надзор на давателот на услугата. Кога се склучува договор или се купува дел од било кој дел од своите активности од надворешни организации, давателот на услуги гарантира дека договорената или купената активност, систем или дел е во согласност со применливите услови.

(б) Кога давателот на услугата склучува договори за кој било дел од своите активности со организација која сама по себе не поседува уверение за работа за вршење на такви активности во согласност со оваа регулатива, таа обезбедува дека договорната организација работи под негов надзор. Давателот на услугите кој го склучува договорот обезбедува дека на надлежниот орган му се обезбедува пристап до организацијата со која е склучен договорот со цел да се утврди дали ги применува условите од оваа регулатива или не.

ATM/ANS.OR.B.020 Услови за персонал

(а) Давателот на услуги назначува одговорен раководител кој е овластен да ги обезбеди дека сите активности можат да се финансираат и извршуваат во согласност со применливите услови. Одговорниот раководител е одговорен за воспоставување и одржување на ефикасен систем за управување.

(б) Давателот на услуги ги утврдува овластувањата, должностите и одговорностите на лицата назначени за определено работно место, особено за менаџерскиот персонал кој е одговорен за функциите поврзани со безбедноста, квалитетот, обезбедувањето, финансиите и функциите во смисла на човечки ресурси, за што и да е применливо.

ATM/ANS.OR.B.025 Услови за објекти

Давателот на услуги гарантира постоење на соодветни и прифатливи објекти за спроведување и управување со сите задачи и активности во согласност со применливите услови.

ATM/ANS.OR.B.030 Водење на евиденција

(а) Давателот на услуги воспоставува систем за водење евиденција кој овозможува правилно чување на податоци и сигурно следење на сите негови активности, вклучувајќи ги особено сите елементи наведени во ATM/ANS.OR. B.005.

(б) Форматот и времето на чување на евиденцијата наведени во ставот (а) се утврдуваат во процедурите од системот за управување на давателот на услугата.

(в) Евиденцијата се чува на начин кој осигурува заштита од оштетување, изменување и кражба.

ATM/ANS.OR.B.035 Оперативни прирачници

(а) Давателот на услуги ги подготвува и одржува ажурирани оперативните прирачници кои се однесуваат на давање на своите услуги, наменети за употреба и упатства на оперативниот персонал.

(б) Тој обезбедува:

- (1) дека оперативните прирачници ги содржат инструкциите и информациите кои што ги бара оперативниот персонал за да ги извршува своите должности;

- (2) дека релевантните делови од оперативните прирачници се достапни за персоналот на кој се однесуваат тие делови;
- (3) дека оперативниот персонал е известен за измени во оперативниот прирачник во врска со нивните должности на начин што им овозможува нивна примена по влегување во сила.

ПОДОДДЕЛ В - ПОСЕБНИ ОРГАНИЗАЦИСКИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИ КОИ НЕ СЕ ДАВАТЕЛИ НА УСЛУГИ ЗА ATS (ATM/ANS.OR.C)

ATM/ANS.OR.C.001 Опсег на примена

Овој Поддел ги утврдува условите кои мора да бидат исполнети од страна на давателите на услуги кои не се даватели на оперативните услуги во воздушниот сообраќај, во дополнение на условите утврдени во под деловите А и Б.

ATM/ANS.OR.C.005 Оценување на измените на безбедносната поддршка во функционални системи и нивното осигурување

(а) За секоја измена за која е известно во согласност со точката ATM/ANS.OR.A.045(a)(1), давателот на услуга, кој не е давател на услуги во воздушниот сообраќај:

- (1) осигурува спроведување на оценувањето на безбедносната поддршка, со која се опфаќа подрачје на примена на тие промени, и тоа:

- i. опрема, методи и човечки елемент;
- ii. интерфејси и интеракции помеѓу елементите кои се изменуваат со останатите делови од функционалниот систем;
- iii. интерфејси и интеракција помеѓу елементите кои се изменуваат со контекстот во кој би требале да функционираат;
- iv. животниот циклус на тие промени од дефинирањето до пуштањето во оперативност, вклучувајќи пренос на услугата;
- v. предвиден начини на работа во отежнати услови;

- (2) обезбедува, со доволна сигурност и со помош на детални документиран и валидни објаснувања, дека таа услуга ќе функционира и продолжува да работи единствено како што е дефинирано во воспоставениот контекст.

(б) давателот на услуги кој не е давател на оперативни услуги во воздушниот сообраќај обезбедува дека безбедносната проценка од точката (а) вклучува:

- (1) проверка дека:

- i. тоа оценување одговара соодветно на обемот како што е дефинирано во став (a)(1);
 - ii. таа услуга дејствува само како што е утврдена во утврдениот контекст;
 - iii. начинот на кој оваа услуга работи во согласност со сите услови од оваа регулатива и дека не е во спротивност со било кој од нив, се применуваат за услугите кои се обезбедени од овој изменет функционален систем; и
- (2) утврдувањето на критериумите за следење кои се потребни за да се докаже дека услугата која се доставува до изменетиот функционален систем продолжува да функционира само како што е утврдено во утврдениот контекст.

ПОДДЕЛ Г - ПОСЕБНИ ОПЕРАТИВНИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИ НА УСЛУГИ НА ANS-ATFM И ЗА УПРАВИТЕЛОТ НА МРЕЖА (ATM/ANS.OR.D)

ATM/ANS.OR.D.001 Опсег на примена

Со овој Поддел се утврдува условите кои треба да бидат исполнети од страна на давателите на услуги во воздухопловната навигација (ANS) давателите на услуги за управување со протокот на воздушниот сообраќај (ATFM) и управителот на мрежа, во дополние на услови утврдени во под деловите А, Б и В.

ATM/ANS.OR.D.005 Бизнис, годишен и план за перформанси

(a) Бизнис план

- (1) давателот на услуги во воздухопловната навигација и во управувањето со протокот на воздушниот сообраќај обезбедуваат бизнис план за период од најмалку пет години. Во бизнис планот:
- i. се утврдени општите цели на давателот на услуги во воздухопловната навигација и во управувањето со протокот на воздушниот сообраќај и нивната стратегија за постигнување на овие цели во согласност со било кој општ долгорочен план на давателите на услуги во воздухопловната навигација или давателот на услуги за управување со протокот на воздушниот сообраќај во согласност со релевантни услови од правото на Унијата за развој на инфраструктура или друга технологија;
 - ii. се содржани соодветни цели во однос на безбедноста, капацитетот, заштитата на животната средина и економичноста, како што е применливо во согласност со Одлуката за спроведување (ЕУ) бр. 390/2013⁽¹⁾ на Комисијата.
- (2) Информациите дадени во точките i. и ii. од став (1) мора да бидат усогласени со планот за извршување наведен во член 11 од Регулацијата (ЕЗ) бр. 549/2004 и, во однос на податоците за безбедноста, да се усогласени со Националната програма за безбедност од

¹Регулатива за спроведување (ЕУ) Бр. 390/2013 на Комисијата од 3 мај 2013 година, за утврдување на план на ефикасноста за услугите на воздухопловната навигација и мрежните функции (Сл. весник L128, 9.5.2013 год., стр. 1).

стандардот 3.1.1. од првото издание од Анекс 19 на Чикашката конвенција од јули 2013 година.

- (3) Давателите на услуги во воздухопловната навигација и даватели на услуги за управување со протокот на воздушниот сообраќај доставуваат безбедносни и бизнис образложенија за големите инвестициски проекти во кои се вклучени, каде што е соодветно и проценка на влијанието на соодветни цели од точка (1)(ii) и идентификување на инвестициите кои произлегуваат од законските услови поврзани со спроведувањето на истражувачката програма за АТМ од Единствено европско небо (SESAR).

(б) *Годишен план*

- (1) Давателите на услуги во воздухопловната навигација и управување со протокот на воздушниот сообраќај донесуваат годишен план за следната година во кој детално ги утврдуваат елементите за бизнис планот и се опишуваат било кои промени во него во однос на претходниот план.
- (2) Годишниот план ги вклучува следните одредби за нивото и квалитетот на услуги, како што се очекуваното ниво за капацитетот, безбедноста, животната средина и економичноста.
 - (i) информации за воведување на нова инфраструктура или други промени, како и изјавата за тоа како тие ќе придонесат за подобрување на ефикасноста на давателите на услуги на воздухопловната навигација или даватели на услуги за управување со протокот на воздушниот сообраќај, вклучувајќи го нивото и квалитетот на услугите;
 - (ii) да бидат применливи индикаторите за перформансите, во согласност со планот за перформансите наведени во член 11 од Регулативата (ЕЗ) бр. 549/2004, во однос на кој може да се процени нивото на перформансите и квалитетот на услугата;
 - (iii) информации за мерките предвидени за ублажување на ризиците поврзани со обезбедување кои се утврдени од страна на давателите на услуги воздухопловната навигација и управување со протокот на воздушниот сообраќај, вклучувајќи безбедносни показатели за следење на ризиците поврзани со безбедноста и, доколку е соодветно, на проценетите трошоци за мерките за ублажување;
 - (iv) очекуваната краткорочна финансиска состојба на давателите на услуги во воздухопловната навигација и управувањето со протокот на воздушниот сообраќај, како и какви било промени или влијание врз бизнис планот.

(в) *Дел од планот кој се однесува на перформансите*

Даватели на услуги во воздухопловната навигација и даватели на услуги за управување со протокот на воздушниот сообраќај ја ставаат на располагање на Комисијата, на нејзино барање,

содржината на дел од својот бизнис и годишен план за извршувањето во согласност со условите утврдени од надлежниот орган, а во согласност со националното право.

ATM/ANS.OR.D.010 Управување со обезбедувањето

(а) Давателите на услуги во воздухопловната навигација и управување со протокот на воздушниот сообраќај и управителот на мрежата како составен дел од својот систем за управување во согласност со точка ATM/ANS.OR.B.005, воспоставуваат систем за управување со обезбедувањето за да се осигура:

- (1) заштита на нивните објекти, опремата и персоналот за да се спречи незаконско мешање во давањето на услугите;
- (2) заштита на оперативни податоци кои се добиваат или произведуваат или користат, така што пристапот до тие податоци е ограничен на оние што се овластени за таа намена.

(б) Во рамките на системот за управување со обезбедувањето се утврдуваат:

- (1) постапките кои се однесуваат на проценката и ублажувањето на ризикот во однос на обезбедувањето, следењето и подобрувањето на обезбедувањето, ревизија на обезбедувањето и ширење на нови знаења;
- (2) средства за откривање на нарушувањата на обезбедувањето и за алармирање на персоналот со соодветни сигнали за предупредување;
- (3) средства за отстранување на последиците од нарушување на заштитата и утврдување на постапките за повторно враќање во функција и постапките за ублажување, со цел да се спречи повторување на ситуацијата.

(в) даватели на услуги во воздухопловната навигација и управување со протокот на воздушниот сообраќај и управителот на мрежата да се осигураат дека нивните вработени имаат поминато безбедносна проверка, доколку е соодветно, соработува со релевантните државни и воени власти за да се обезбеди заштита на нивните технички ресурси и објекти, персоналот и податоците.

(г) давателите на услуги во воздухопловната навигација и управување со протокот на воздушниот сообраќај и управителот на мрежата ги преземаат сите неопходни мерки за да ги заштитат своите системи, компонентите во употреба и податоците на тие мерки за да се избегне загрозување на мрежата од страна на заканите за безбедноста на информациите и сајбер безбедноста, кои можат незаконски да влијаат врз давањето на нивните услуги.

ATM/ANS.OR.D.015 Финансиски капацитет - економската и финансиската способност

Даватели на услуги во воздухопловната навигација и управување со протокот на воздушниот сообраќај мора да бидат во можност да ги исполнат своите финансиски обврски, како што се фиксни и варијабилни оперативни трошоци или трошоците за капитални инвестиции. Тие мора да применат соодветен систем за пресметка на трошоците. Тие ја демонстрираат својата способност преку годишниот план од точка ATM/ANS.OR.D.005(б), како и преку билансот на

состојба и сметки во согласност со нивните законски статuti и врз нив редовно се вршат независни финансиски ревизии.

ATM/ANS.OR.D.020 Осигурување од одговорност и ризик

(а) Даватели на услуги во воздухопловната навигација и управување со протокот на воздушниот сообраќај и управителот на мрежата мора да имаат воспоставени механизми со кои се осигуруваат од одговорност, во врска со нивните должности, во согласност со законот кој се применува.

(б) Методот што се користи за обезбедување покриеност е соодветен за можната загуба и штета, земајќи го предвид правниот статус на соодветниот давател на услуги и управителот на мрежата и степенот на достапност на покриеноста со комерцијално осигурување.

(в) Давателите на услуги во воздухопловната навигација и управување со протокот на воздушниот сообраќај и управителите на мрежата кои ги користат услугите од друг даватели на услуги обезбедуваат дека договорите што ги прават во тој поглед ја утврдуваат нивната меѓусебна распределба на одговорностите.

ATM/ANS.OR.D.025 Барања во врска со известувањата

(а) Давателите на услуги на воздухопловната навигација и услугите за управување со протокот на воздушниот сообраќај на надлежниот орган му доставуваат годишен извештај за нивните активности.

(б) За даватели на услуги во воздухопловната навигација и управување со протокот на воздушниот сообраќај, овој годишен извештај ги вклучува нивните финансиски резултати, без да е во спротивност со член 12 од Регулативата (ЕЗ) бр. 550/2004, како и нивната оперативна ефикасност и сите останати значајни активности и промени, особено во областа на безбедноста.

(в) Во согласност со член 20 од Регулативата (ЕУ) бр. 677/2011, управителот на мрежата доставува до Комисијата и до Агенцијата годишен извештај за своите активности. Овој извештај ја вклучува неговата оперативна ефикасност и значајни активности и промени, особено во областа на безбедноста.

(г) Годишниот извештај наведен во (а) и (в) вклучува најмалку:

(1) евалуација на нивото на перформансите на дадените услуги;

(2) за давателите на услуги на воздухопловната навигација и управување со протокот на воздушниот сообраќај, нивното постигнување на перформансите, во споредба со целите утврдени во бизнис планот како што е наведено во точка ATM/ANS.OR.D.005(a), со споредување на вистинските перформанси со перформансите зададени во годишниот план, користејќи ги индикаторите за успешност утврдени со годишниот план;

(3) за управител на мрежата, неговите перформанси во однос на целите за перформанси поставени во стратешкиот план на мрежата наведени во член 2(24) од Регулативата (ЕУ) бр. 677/2011, во споредба со вистинските перформанси на перформансите зададени во оперативниот план на мрежата наведен во член 2(23) од таа регулатива, со употребата на индикатори на перформансите зададени во оперативниот план на мрежата;

(4) објаснување на отстапувањата од соодветните цели и утврдување на потребните мерки за да се елиминираат разликите помеѓу плановите и вистинските перформанси во текот на референтниот период наведен во член 11 од Регулацијата (ЕЗ) бр. 549/2004;

(5) промени во операциите и инфраструктурата;

(6) финансиски резултати кои не се објавени одделно во согласност со член 12(1) од Регулацијата (ЕЗ) 550/2004;

(7) информации за постапките од формалните консултации со корисниците на услугите;

(8) податоци за политиката во поглед на човечките ресурси.

(д) Давателите на услуги во воздухопловната навигација и управување со протокот на воздушниот сообраќај и управителот на мрежата ги доставуваат на барање своите годишни извештаи до Комисијата и Агенцијата. Исто така тие извештаи се ставаат на располагање до јавноста, во согласност со условите утврдени од страна на надлежниот орган во согласност со националното законодавство и правото на Европската унија.

АНЕКС IV

ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА ОПЕРАТИВНИ УСЛУГИ ВО ВОЗДУШНИОТ СООБРАЌАЈ

(Дел ATS)

ПОТТОЧКА А - ДОПОЛНИТЕЛНИ ОРГАНИЗАЦИСКИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА ОПЕРАТИВНИТЕ УСЛУГИ ВО ВОЗДУШНИОТ СООБРАЌАЈ (ATS.OR)

ДЕЛ 1 - ОПШТИ УСЛОВИ

ATS.OR.100 Сопственост

(а) Давателот на оперативни услуги во воздушниот сообраќај ги известува надлежните органи за:

- (1) неговиот правен статус, сопственичката структура и за кој било договор кој има значително влијание врз контролата на неговите средства;
- (2) какви било врски со организациите кои не се вклучени во давањето на услуги во воздухопловната навигација, вклучувајќи и комерцијални активности во кои се вклучени директно или преку поврзани компании и кои претставуваат повеќе од 1% од планираните приходи; понатаму, тој ги известува за сите промени од поединечниот капитал кој претставува 10% или повеќе од неговите вкупни акции.

(б) Давателот на услуги во воздушен сообраќај ги презема сите неопходни мерки за да се спречи било каков конфликт на интереси што може да го загрози непристрасното и објективно давање на своите услуги.

ATS.OR.105 Отворено и транспарентно обезбедување на услуги

Во прилог на условите утврдени во точка ATM/ANS.OR.A.075 во Анекс III, давателот на услуги во воздушниот сообраќај не смее да се однесуваат на начин кој за свои цел или влијание би ја спречил, ограничил или нарушил конкуренцијата, ниту на начин кој што би преминал во злоупотреба на доминантната позиција, во согласност со законот кој се применува во Унијата и националното право.

ДЕЛ 2 – БЕЗБЕДНОСТ НА УСЛУГИТЕ

ATS.OR.200 Систем за управување со безбедноста

Давателот на услуги во воздушниот сообраќај има систем за управување со безбедноста (SMS), кој може да биде составен дел од системот за управување кој се бара во точката ATM/ANS.OR.B.005 и кој ги вклучува следниве делови:

- (1) Политика и цели во поглед на безбедноста

- (i) Обврската за управување и одговорност во поглед на безбедноста се вклучува во безбедносната политика;
- (ii) Безбедносна одговорност во врска со имплементацијата и одржувањето на SMS и овластувањето за донесување безбедносни одлуки;
- (iii) Назначување на управител со безбедноста одговорен за имплементација и одржување на ефективен SMS;
- (iv) Координирање на процесот на планирање во вонредни ситуации со други даватели на услуги и воздухопловни претпријатија кои за време на обезбедување на нивните услуги се во контакт со давателите на ATS;
- (v) SMS-документација во која се опишани сите SMS-елементи, сродни SMS-постапки и SMS-пораки.

(2) Управувањето со ризикот за безбедноста

- (i) Постапка со кој се утврдуваат ризиците поврзани со услугите на давателите, кои треба да се базираат на комбинација на методи на реакција, проактивни методи и методи за предвидување на собирање безбедносни податоци;
- (ii) Постапка за обезбедување на анализа, проценка и контрола на безбедносните ризици поврзани со идентификуваните опасности;
- (iii) Постапка која ќе осигура дека неговиот придонес кон ризикот од воздухопловни несреќи се намалува на максимално можно ниво.

(3) Осигурување на безбедноста

- (i) Следење и мерење на нивото на безбедност претставува проверка на нивото на безбедноста на организацијата и оценување на ефективност на контролата на безбедносниот ризик;
- (ii) Постапка со која се идентификуваат измените кои можат да влијаат врз нивото на безбедносен ризик поврзан со неговата услуга и која ги одредува и контролира безбедносните ризици кои можат да произлезат од овие промени;
- (iii) Постапката на следење и оценување на ефективност на SMS, за да се овозможи постојано подобрување на севкупната ефективност на SMS.

(4) Промовирање на безбедноста

- (i) Програма за обука со која се обезбедуваат вештини и стручност на персоналот за извршување на нивните задачи во рамките на SMS;
- (ii) Безбедносна комуникација која осигурува дека вработените се запознаени со имплементацијата на SMS.

ATS.OR.205 Оценување и обезбедување на безбедносните измени во функционалниот систем

(а) За секоја промена која е пријавена во согласност со точката ATM/ANS.OR.A.045(a)(1) давателот на услуги во воздушниот сообраќај:

- (1) обезбедува дека се врши проценка на безбедноста со која што се покрива опсегот на примена на таа измена кога таа се однесува на:
 - (i) опрема, процедури и човечки елемент кои се изменуваат;
 - (ii) врски и интеракции на елементите кои се изменуваат со други делови од функционалниот систем;
 - (iii) врските и интеракциите на елементи кои се изменуваат и контекстот во кој тие би требало да функционираат;
 - (iv) животниот циклус на тие измени од дефинирањето до пуштањето во употреба, вклучувајќи го и преносот на услугите;
 - (v) планирани начини на работа на функционалниот систем во отежнати услови; и
- (2) обезбедува осигурување, покрај задоволителната безбедност, преку темелно, документирано и валидно објаснувања дека критериумите за безбедност кои се утврдени со примена на безбедноста од точка ATS.OR.210 се важечки, и дека ќе бидат исполнети и ќе останат исполнети.

(б) Давателот на услуги во воздушниот сообраќај обезбедува дека безбедносната проценка наведена во став (а) опфаќа:

- (1) идентификување на опасност;
- (2) утврдување и објаснување на безбедносните критериуми кои се применуваат за измена во согласност со точката ATS.OR.210;
- (3) анализа на ризик на ефектите поврзани со оваа промена;
- (4) проценка на ризикот и онаму каде што е соодветно, мерки за ублажување, за да се ублажат ризиците кои што ги наметнуваат измените со цел да се исполнат применливите безбедносни критериуми;
- (5) верификацијата каде:
 - (i) проценката одговара на областа на примена на измената како што е дефинирано во точка (а) алинеја (1);
 - (ii) оваа промена ги исполнува безбедносните критериуми;

- (б) воспоставување на критериуми за следење кои се потребни за да се докаже дека услугата која е дадена преку изменетиот функционален систем ќе продолжи да ги исполнува критериумите за безбедност.

ATS.OR.210 Безбедносни критериуми

(а) Давателот на услуги во воздушниот сообраќај воспоставува прифатлива безбедност во однос на измените во функционален систем, врз основа на анализа на ризик, кој произлегува од воведувањето од овие измени, зависно од потребата за поделба според типот на операции и класите на засегнати страни.

(б) Прифатливата безбедност на измената се оценува со помош на користење на специфични и доверливи безбедносни критериуми, при што секој критериум изразува експлицитни, квантитативни безбедносни ризици или други мерки поврзани со ризик за безбедноста.

(в) Давателот на услуги во воздушниот сообраќај осигурува дека безбедносните критериуми:

- (1) се поткрепени со секоја измена, земајќи го во предвид видот на измената;
- (2) кога ќе се исполнат, предвидува дека овој функционален систем, по измените е подеднакво безбеден како што бил пред измената или давателот на услуги во воздушниот сообраќај доставува доказ со кој објаснува дека:
 - (i) целото привремено намалување на безбедност се компензира преку идно подобрување на безбедноста; или
 - (ii) сите трајни намалувања во безбедноста имаат и други корисни последици;
- (3) кога се применуваат заедно, се обезбедува дека оваа измена не доведува до неприфатлив ризик за безбедноста на услуги;
- (4) го поддржува подобрувањето на безбедноста секогаш кога е тоа можно.

ATS.OR.215 Услови за издавање на дозвола и уверение за здравствена оспособеност за контролори во воздушниот сообраќај

Давателите на услуги во воздушниот сообраќај обезбедуваат дека контролорите на воздушниот сообраќај имаат исправни дозволи и уверенија за здравствената оспособеност во согласност со Регулативата (ЕУ) 2015/340.

ДЕЛ 3 - ПОСЕБНИ УСЛОВИ ВО ОДНОС НА ЧОВЕЧКИТЕ ФАКТОРИ НА ДАВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИ ВО КОНТРОЛАТА НА ВОЗДУШНИОТ СООБРАЌАЈ

ATS.OR.300 Опсег на примена

Овој дел ги утврдува условите кои мора да бидат исполнети од страна на давателот на услуги во воздушниот сообраќај во однос на човечките капацитети и перформанси со цел да:

- (а) се спречи и ублажи ризикот од можноста услугите на контролата на воздушниот сообраќај да ги обезбедуваат контролори на летање со проблематичното користење на психоактивни супстанции;
- (б) се спречат и ублажат негативните ефекти од стресот врз контролорите на летање со цел да се осигура безбедноста на воздушниот сообраќај;
- (в) се спречат и ублажат негативните ефекти од замор на контролорите на летање, со цел да се осигура безбедноста на воздушниот сообраќај.

ATS.OR.305 Одговорностите на давателите на услуги на контролата на воздушниот сообраќај во однос на проблематичната употреба на психоактивни супстанции од страна на контролорите на воздушниот сообраќај

- (а) Давателот на услуги во контролата на воздушниот сообраќај развива и спроведува политика, вклучувајќи ги и поврзаните процедури, со кои се обезбедува дека проблематична употреба на психоактивни супстанции нема да влијае врз обезбедувањето на услуги на контролата на летање.
- (б) Без да е во спротивност со одредбите од Директивата 95/46/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁾ и применувањето на националното законодавство во поглед на тестирање на лицата, давателот на услуги во воздушниот сообраќај, развива и спроведува објективна, транспарентна и не дискриминаторна постапка за откривање на случаи на злоупотреба на психоактивни супстанции од страна на контролорите на летање. Оваа постапка ги зема предвид одредбите од точката АТСО.А.015 од Регулативата (ЕУ) 2015/340.
- (в) Постапката наведена во ставот (б) се одобрува од страна на надлежниот орган.

ATS.OR.310 Стрес

Во согласност со точката АТС.ОР.200, давателот на услуги во воздушниот сообраќај:

- (а) развива и одржува политика за управување со стресот на контролорите на воздушниот сообраќај, вклучувајќи ја и програмата за спроведување за управување со стресот предизвикан од критични инциденти;
- (б) на контролорите на воздушниот сообраќај им обезбедува програми за информирање и едукација за превенција од стрес, вклучувајќи го и стресот од критичните инциденти, со кои се надополнува обуката во врска со човечките фактори кои се предвидени согласно со одделите 3 и 4 од Поддел Г од Анекс I на Регулативата (ЕУ) 2015/340.

ATS.OR.315 Умор

Во согласност со точка АТС.ОР.200, давателот на услуги во воздушниот сообраќај:

¹ Директива 95/46 на Европскиот парламент од 24 октомври 1995 за заштита на лицата во однос на обработката на личните податоци и на слободниот проток на ваквите информации (Сл. весник L 281, 23.11.1995., стр.31)

- (а) развива и одржува политика за управување со уморот на контролорите на воздушниот сообраќај;
- (б) на контролорите на воздушниот сообраќај им обезбедува програми за информирање за превенција од умор, кои се дополнуваат со обуката во врска со човечките фактори кои се предвидени согласно одделите 3 и 4 од Поддел Г од Анекс I на Регулативата (ЕУ) 2015/340.

ATS.OR.320 Распоред/распореди на персоналот на контролата на воздушниот сообраќај

(а) Давателот на услуги на контролата на воздушниот сообраќај развива, спроведува и следи распоред на персоналот со цел управување со ризиците од професионалниот умор на контролорите на воздушниот сообраќај преку безбедни измени на периодот на должност и на одмор. Во рамките на распоредот на персоналот, давателот на услуги на контролата на воздушниот сообраќај ги определува следните елементи:

- (1) најголем број последователни работни денови на должност;
- (2) најголем број на работни часови;
- (3) најдолгото времетраење при давањето на услугата за контрола на воздушниот сообраќај без прекини;
- (4) соодносот на должноста и времето на прекин за време на обезбедувањето на услугите за контрола на воздушниот сообраќај;
- (5) минимални периоди на одмор;
- (6) најголем број на последователни периоди која вклучува работа во текот на ноќта, доколку е применливо, во зависност од работното време на соодветната единица на контролата на воздушниот сообраќај;
- (7) минимален период на одмор по одреден период на должност го опфаќа периодот на ноќна работа;
- (8) минимален број на периоди на одмор во еден циклус на распоред на работа на персоналот.

(б) Давателот на услуги на контролата на воздушниот сообраќај се советува со оние контролори на летање, кои ќе бидат предмет на распоредот на работа на персоналот, или, доколку е применливо, со нивните застапници, за време на развој и имплементација на распоредот за работа на персоналот, со цел да се идентификуваат и да се намалат ризиците во однос на заморот кој би можел да се појави поради самиот распоред на вработените.

ПОДДЕЛ Б - ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИ ВО ВОЗДУШНИОТ СООБРАЌАЈ (ATS.TR)

ДЕЛ 1 - ОПШТИ УСЛОВИ

ATS.TR.100 Работни методи и оперативни процедури за давателот на услуги во воздушниот сообраќај

(а) Давателот на услуги во воздушниот сообраќај мора да покаже дека неговите методи на работа и оперативните процедури се во согласност со:

(1) Регулатива за спроведување (ЕУ) бр. 923/2012; и

(2) стандардите утврдени во следниве Анекси од Чикашката конвенција, до степен до кој тие се релевантни за давањето на услуги во воздушниот сообраќај во засегнатиот воздушен простор:

(i) Анекс 10 за воздухопловни телекомуникации, Том II, за постапките за комуникација, вклучувајќи ги и оние кои имаат статус на PANS, шесто издание од октомври 2001 година, со сите измени вклучувајќи го и бр. 89;

(ii) без оглед на Регулативата (ЕУ) бр. 923/2012, Анекс 11 за службите при контролата на летањето, 13-то издание од јули 2001 година, со сите измени вклучувајќи го и бр. 49.

(б) По исклучок од ставот (а) надлежниот орган за службите кои даваат услуги во воздушниот сообраќај за лет за тестирање може да воспостават дополнителни или алтернативни услови и постапки од оние кои се наведени во став (а) кога е потребно да се обезбедат услуги за лет за тестирање.

АНЕКС V

ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИ НА МЕТЕОРОЛОШКИ УСЛУГИ

(Дел MET)

ПОТТОЧКА А - ДОПОЛНИТЕЛНИ ОРГАНИЗАЦИСКИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА МЕТЕОРОЛОШКИ УСЛУГИ (MET.OR)

ДЕЛ 1 - ОПШТИ УСЛОВИ

MET.OR.100 Метеоролошки податоци и информации

- (а) Давателот на метеоролошки услуги им обезбедува на операторите, членовите на екипажот на лет, единиците за услуги во воздушниот сообраќај, единиците од службите за потрага и спасување, операторите на аеродромите, телата за испитување на несреќи и инциденти и други даватели на услуги и воздухопловни субјекти, метеоролошки информации кои им се потребни за извршување на нивните односни функции, како што е утврдено од страна на надлежниот орган.
- (б) Давателот на метеоролошките услуги ја потврдува оперативната посакувана прецизност на информациите кои се испраќаат за операциите, вклучувајќи го и изворот на овие податоци, а во исто време да осигурува дека овие податоци навремено се пренасочуваат и дека доколку е потребно, се ажурираат.

MET.OR.105 Чување на метеоролошки информации

- (а) Давателите на метеоролошки услуги ги чуваат издадените метеоролошки информации во период од најмалку 30 дена од денот на нивното издавање.
- (б) Овие метеоролошки информации се даваат по барање на располагање заради испитување или истрага и за тие цели се чуваат до завршување на испитувањето, односно истрагата.

MET.OR.110 Услови за размена на метеоролошки информации

Давателот на метеоролошки услуги обезбедува дека поседува системи и процедури, како и пристап до соодветни телекомуникациски средства, со цел да:

- (а) ја олесни размената на оперативни метеоролошки информации со другите даватели на метеоролошки услуги;
- (б) навремено да ги обезбеди потребните временски информации за корисниците.

MET.OR.115 Метеоролошки билтени

Давателите на метеоролошки услуги кои се одговорни за одредените подрачја, метеоролошките билтени преку интернет или по воздухопловни фиксни служби ги доставуваат до соодветните корисници. .

MET.OR.120 Известување за отстапувања од светскиот центар за прогноза (WAFС)

Давателот на метеоролошки услуги одговорен за одредена област кој користи WAFС BUFR податоци од WAFС веднаш пријавува до регионалната WAFС доколку открие или добие пријава за значителни отстапувања во однос на временска прогноза од WAFС (SIGWX), во однос на:

- (а) замрзнување, турбуленции, кумулонимбуси кои се слабо прегледни или чести или кумулонимбуси кои се во облакот или се појавува во појасот, и песочни бури и бури од ветер со прашина;
- (б) вулкански ерупции или испуштање на радиоактивни материи во атмосферата кои се значајни за операции на воздухоплови.

ДЕЛ 2 - ПОСЕБНИ УСЛОВИ

Поглавје 1 –Услови за воздухопловни метеоролошки станици

MET.OR.200 Метеоролошки извештаи и други информации

(а) Воздухопловните метеоролошки станици дистрибуираат:

- (1) локални рутински извештаи во утврдени временски интервали, само за користење на аеродромот на кој што се случиле;
- (2) локални специјални извештаи, само за користење за аеродромот на кој што се случиле;
- (3) METAR во интервали од половина час на аеродромите кои служат за операциите на редовниот меѓународен комерцијален воздушен сообраќај за користење надвор од аеродромот на кој што се случиле.

(б) Воздухопловната метеоролошка станица ја информира единиците за услуги во воздушниот сообраќај и давателите на услуги за воздухопловни информации на аеродромот за измените во статусот на функционалноста на автоматизираната опрема која се користи за проценка на видливост по должината на полетно – слетната патека.

(в) Воздухопловната метеоролошка станица ја известува поврзаната единицата на давателите на услуги во воздушниот сообраќај, единиците за услуги во воздухопловното информирање и метеоролошката канцеларија за набљудување за појавата на вулканска активност пред ерупција, вулкански ерупции и облаци од вулкански пепел.

(г) Воздухопловната метеоролошка станица утврдува листа на критериуми за обезбедување на локални специјални извештаи во консултација со релевантните единици на ATS, операторите и другите релевантни засегнати страни.

MET.OR.205 Пријавување на метеоролошки елементи

На аеродромите кои служат за операции на редовен меѓународен комерцијален воздушен сообраќај метеоролошката станица пријавува:

- (а) насока и брзина на ветерот на површината;
- (б) видливост;
- (в) видливост долж полетно – слетната патека, ако е применливо;
- (г) тековните временски услови на аеродромот и неговата непосредна близина;
- (д) облаци;
- (ѓ) температура на воздухот и температура точка на роса;
- (е) атмосферски притисок;
- (ж) дополнителни информации каде што е применливо.

Ако биде одобрено од страна на надлежниот орган, на аеродромите кои не служат операции за редовен меѓународен комерцијален воздушен транспорт, метеоролошката станица може да пријавува само подгрупи од метеоролошките елементи кои се важни за видот на летовите, кои се одвиваат на тој аеродромот. Овој збир на податоци е објавен во зборникот на воздухопловни информации.

MET.OR.210 Набљудувања на метеоролошките елементи

На аеродромите кои служат за операции на редовен меѓународен комерцијален воздушен сообраќај метеоролошката станица набљудува и/или мери:

- (а) насока и брзина на ветерот на површината;
- (б) видливост;
- (в) видливост долж полетно – слетната патека, ако е применливо;
- (г) тековните временски услови на аеродромот и неговата непосредна близина;
- (д) облаци;
- (ѓ) температура на воздухот и температура точка на роса;
- (е) атмосферски притисок;
- (ж) дополнителни информации каде што е применливо.

Ако биде одобрено од страна на надлежниот орган, на аеродромите кои не служат за операции за редовен меѓународен комерцијален воздушен сообраќај, метеоролошката станица може да

набљудува и/или мери само подгрупи од метеоролошките елементи кои се важни за видот на летовите, кои се одвиваат на тој аеродромот. Овој збир на податоци е објавен во зборникот на воздухопловни информации.

Поглавје 2 –Услови за аеродромот метеоролошки услуги

MET.OR.215 Прогнози и други информации

Метеоролошка служба на аеродромот:

- (а) изготвува и/или прима прогнози и други релевантни метеоролошки информации потребни за извршување на своите односни функции за летовите за кои е одговорна, утврдени од надлежниот орган;
- (б) обезбедува прогнози и/или предупредување за локалните метеоролошки услови на аеродромите за кои е одговорна;
- (в) континуирано ги проверува прогнозите и предупредувањата и врши измени и дополнувања колку што е потребно, а во исто време ги отстранува сите прогнози од ист вид, или нивни делови, претходно објавени за истото место и за истиот период на важност;
- (г) обезбедува кратки информации, консултации и документи за летот за екипажот на лет и/или за останатиот персонал на лет;
- (д) обезбедува климатолошки информации;
- (ѓ) ги обезбедува за своите придружни единица за давање на услуги во воздушниот сообраќај, за единиците за воздухопловно информирање и за единиците кои даваат услуги за метеоролошки информации, информациите кои ги добил за вулканската активност пред ерупција, вулканската ерупција или облак од пепел од ерупција;
- (е) обезбедува, каде што е применливо, метеоролошки информации за единиците за потрага и спасување и одржува врски со единиците за потрага и спасување во текот на операциите за потрага и спасување;
- (ж) обезбедува метеоролошки информации за релевантните единици на службата за воздухопловна навигација, доколку е потребно, за да ги извршуваат своите функции;
- (з) ги собира и/или добива прогнозите и останати релевантни метеоролошки информации кои се потребни за извршување на функциите на единиците на АТС во согласност со MET.OR.242;
- (с) на неговите поврзани единица за оперативни услуги во воздушниот сообраќај, единиците за воздухопловни информации и службите за метеоролошки надзор, им обезбедува информации добиени во врска со испуштањето на радиоактивни супстанции во атмосферата.

MET.OR.220 Аеродромска прогноза

- (а) Метеоролошка служба на аеродромот објавува прогнози за аеродромот во форма на TAF во утврдено време.

(б) Кога се објавува TAF, метеоролошката служба на аеродромот обезбедува дека нема да има повеќе од една валидна TAF на аеродромот за одреден временски период.

MET.OR.225 Прогноза за слетување

(а) Метеоролошка служба на аеродромот ги објавува аеродромските прогнози за слетување утврдени од надлежниот орган.

(б) Оваа прогноза за слетување се објавува во форма на прогноза на TREND.

(в) Периодот на важност на прогнозата TREND е два часа од објавувањето на извештајот кој претставува составен дел од прогнозата за слетување.

MET.OR.230 Прогнози за полетувања

Метеоролошката служба на аеродромот треба:

(а) да ги изготви прогнозите за полетување како што ги утврдил надлежниот орган;

(б) доставува прогнози за полетување до операторите и членовите на екипажот на лет во рок од три часа од закажаното време на поаѓање.

MET.OR.235 Аеродромски предупредувања и предупредувања и тревоги за придвижување на ветерот

Метеоролошката служба на аеродромот:

(а) обезбедува информации за предупредување на аеродромот;

(б) подготвува предупредувања за придвижувања на ветерот за аеродромите каде што придвижувањето на ветерот се смета за фактор, во согласност со локалните договори со релевантната единица за АТС и релевантните оператори;

(в) издава, на аеродромите на кои придвижувањето на ветерот се утврдува со автоматска опрема на земјата за далечинско откривање на придвижување на ветерот, со сензори или детектори, тревоги за придвижување на ветерот кои ги генерираат тие системи;

(г) ги поништува сите предупредувања кога условите повеќе не се појавуваат и/или кога повеќе не се очекува нивното појавување на тој аеродром.

MET.OR.240 Информации за користење од страна операторите или екипажот на лет

(а) Метеоролошката служба на аеродромот им обезбедува на операторите и членовите на екипажот на лет:

- (1) прогнози, кои потекнуваат од WAFS, за елементите утврдени во точките (1) и (2) од точката MET.OR.275(a);

- (2) METAR или SPECI, вклучувајќи TREND прогнози, TAF или изменет TAF за аеродроми за заминување и предвидено слетување како и алтернативни аеродроми на полетувања, алтернативни аеродроми на рута и алтернативни аеродроми на дестинација;
- (3) аеродромска прогноза за полетување;
- (4) SIGMET и посебен извештај од воздух кој е релевантен за целата рута;
- (5) советодавни информации за вулкански пепел и тропски циклони релевантни за целата рута;
- (6) регионални прогнози за летови на мали височини во форма на карта изготвени како прилог кон објавувањето на пораки AIRMET, и пораките AIRMET за летови на висина пониска од значење на целата рута;
- (7) аеродромски тревожења за локалниот аеродром;
- (8) метеоролошки сателитски снимки;
- (9) метеоролошки информации добиени од метеоролошки радар на земја.

(б) Секој пат кога вклучените метеоролошки информации во документацијата за летот битно се разликуваат од оние кои се ставени на располагање за планирање на лет, аеродромската метеоролошка служба:

- (1) веднаш го информира засегнатиот оператор или екипажот на лет;
- (2) доколку е можно, во консултација со операторот обезбедува ревидирани метеоролошки информации.

MET.OR.242 Информации кои им се обезбедуваат на единиците за оперативни услуги во воздушниот сообраќај

(а) Метеоролошката служба на аеродромотот безбедува, по потреба, на својата сродна контролна кула на аеродромот:

- (1) локални рутински и посебни извештаи, METAR, TAF и прогнози TREND и нивни измени;
- (2) информации SIGMET и AIRMET, предупредувања и алармирање за придвижување на ветер како и предупредувања на аеродром;
- (3) сите дополнително локално договорени метеоролошки информации, како што се прогнозите за приземниот ветер, со цел утврдување на можните измени при промена на полетно-слетната патека;

- (4) информации добиени за облакот од вулкански пепел за кои SIGMET сè уште не е објавен, како што е договорено помеѓу аеродромската метеоролошка служба и релевантната аеродромска контролна кула;
 - (5) добиени информации за вулканска активност пред ерупција и/или вулканска ерупција како што е договорено помеѓу аеродромската метеоролошка служба и релевантната аеродромска контролна кула.
- (6) Метеоролошката служба на аеродромот и обезбедува на својата поврзана единица на приодна контрола:
- (1) локални рутински и специјални извештаи, METAR, TAF и прогнози TREND и нивни модификации;
 - (2) информациите SIGMET и AIRMET, прогнозите и алармите за придвижување на ветер и соодветни специјални извештаи од воздух и аеродромски предупредувања;
 - (3) сите дополнителни локално договорени метеоролошки информации;
 - (4) добиени информации за облак од вулканска пепел, за кој не бил објавен SIGMET, во согласност со договорот меѓу метеоролошката служба на аеродромот и засегнатите единици на приодна контрола;
 - (5) информациите добиени за вулканската активност пред ерупција и/или вулканските ерупции како што е договорено помеѓу метеоролошката служба на аеродромот и засегнатите единици на приодна контрола.

Поглавје 3 –Услови за метеоролошка канцеларија за набљудување

MET.OR.245 Метеоролошко набљудување и останати информации

Во рамките на својата област на одговорност метеоролошката канцеларија за набљудување:

- (а) врши континуирано набљудување над метеоролошките услови кои влијаат врз операциите на летот;
- (б) се координира со организациите одговорни за обезбедување на NOTAM и/или ASHTAM за да се осигура дека метеоролошките информации за вулканскиот пепел се вклучени во SIGMET и дека NOTAM и/или ASHTAM пораките се конзистентни;
- (в) се координира со избраните вулкански опсерватории за да обезбеди дека информациите за вулканска активност се навремени и ефикасни;
- (г) ги обезбедува со својот поврзан VAAC добиените информации за вулканска активност пред ерупција, вулканските ерупции и облакот од вулкански пепел за кој се уште не е објавен SIGMET;

(д) на своите единици за воздухопловни информации им обезбедува информации за ослободување на радиоактивни супстанции во атмосферата во областа или во соседните области со вршење на набљудување, а кои сè уште не се објавени во SIGMET;

(ѓ) им нуди на своите поврзани центри на обласна контрола на воздушниот сообраќај, и центрите за давање на информации за лет (ACC/FIC), како што е соодветно:

- (1) METAR, вклучувајќи ги и тековните информации за притисокот на аеродромот и други локации, TAF и прогнози за тренд и нивните модификации;
- (2) прогнози за ветровите и температури во горниот воздушен простор и за важните временски појави на рути и нивните измени, информации SIGMET и AIRMET и соодветни посебни извештаи од воздух;
- (3) сите останати метеоролошки информации што ги бараат ACC/FIC за да се задоволат барањата на воздухопловот во лет;
- (4) добиените информации за облак од вулкански пепел за кој сè уште не е објавен SIGMET, како што е договорено помеѓу метеоролошката канцеларија за набљудување и ACC/FIC;
- (5) добиени информации во врска со пуштањето на радиоактивни супстанции во атмосферата, согласно договорот помеѓу метеоролошката канцеларија за набљудување и ACC/FIC;
- (6) советодавни информации за тропските циклони објавени од страна на TCAC во својата област на одговорност;
- (7) советодавни информации за вулкански пепел објавени од страна на VAAC во својата област на одговорност;
- (8) информации за вулканска активност пред ерупција и/или вулкански ерупции како што е договорено помеѓу метеоролошката канцеларија за набљудување и ACC/FIC.

MET.OR.250 Пораки SIGMET

Метеоролошката канцеларија за набљудување:

- (а) ги обезбедува и ги дистрибуира пораките SIGMET;
- (б) осигурува дека пораката SIGMET се откажува кога појавата повеќе не се појавува или повеќе не се очекува нејзино појавување во областа која е опфатена со оваа SIGMET порака;
- (в) осигурува дека рокот на важноста на пораката SIGMET не е повеќе од четири часа, а во посебен случај на порака SIGMET во однос на облакот од вулкански пепел и тропски циклони тој период се продолжува и до шест часа;
- (г) осигурува дека пораките SIGMET се објавени не повеќе од четири часа пред почетокот на периодот на важност, а во посебен случај пораката SIGMET во однос на облакот од вулкански пепел и тропски циклони во најкраток можен рок, но не повеќе од 12 часа пред почетокот на периодот на важност и треба да се ажурира најмалку на секои шест часа.

MET.OR.255 Пораки AIRMET

Метеоролошката канцеларија за набљудување:

- (а) обезбедува и дистрибуира пораки AIRMET кога надлежниот орган утврдил дека густината на сообраќај, што се одвива под нивото 100 од летот, или до нивото 150 од летот во планинските области, или повисоко, каде е тоа потребно, го оправдува објавувањето и дистрибуирањето на регионалните прогнози за таквите операции;
- (б) ја поништува пораката AIRMET кога појавата во таа област повеќе не се појавува или не се очекува нејзино појавување;
- (в) осигурува дека периодот на важност на пораката AIRMET не е подолг од четири часа.

MET.OR.260 Регионална прогноза за летови на пониско ниво

Метеоролошка канцеларија за набљудување:

- (а) обезбедува регионални прогнози за летови на мали височини кога густината на сообраќај, што се одвива под нивото 100 од летот, или до нивото 150 од летот во планинските области, или повисоко, каде е потребно, го оправдува објавувањето и дистрибуирањето на регионалните прогнози за таквите операции;
- (б) осигурува дека фреквенцијата на објавување, обликот и утврденото време или период на важност на обласната прогноза за летови на пониско ниво и критериуми за нивните промени кореспондираат со оние утврдени од страна на надлежниот орган;
- (в) осигурува дека регионалните прогнози за летови на пониско ниво изготвен како поддршка при објавување на пораката AIRMET се објавуваат на секои шест часа за период на важност од шест часа и се пренесуваат до метеоролошката канцеларија за надзор не подоцна од еден час пред почетокот на периодот на важност.

Поглавје 4 –Услови за советодавниот центар за следење на вулканскиот пепел (VAAC)

MET.OR.265 Одговорност на советодавниот центар за следење на вулканската пепел

Во својата област на одговорност, VAAC:

- (а) обезбедува, при ерупција на вулкан или кога се очекува негова ерупција или кога е пријавена вулкански пепел, советодавни информации во врска со степенот и прогнозата за движењето на облакот од вулкански пепел:
 - (1) на Европската единица за координација со кризни ситуации во воздухопловството;
 - (2) на метеоролошките служби кои дејствуваат во областите за информации за летот во неговата област на одговорност која може да ја покрие;

- (3) на операторите, центрите за обласна контрола и центрите за давање на информации за лет кои делуваат во регионите за информации на лет во неговата област на одговорност кои можат да бидат погодени;
- (4) глобалните центри за обласно прогнозирање, меѓународните бази на податоци ОРМЕТ, меѓународните канцеларии на NOTAM и центрите определени со регионални договори за воздушен сообраќај овластени за управување со системи за сателитска дистрибуција на воздухопловните фиксни услуги;
- (5) останати VAAС чии области на одговорност би можеле да бидат засегнати;
- (б) се координира со избраните опсерватории за вулкан, со цел да се обезбеди дека информациите за вулканските активности се добиваат навремено и ефикасно;
- (в) се обезбедуваат метеоролошки советодавни информации наведени во точката (а) најмалку на секои шест часа се додека облакот од вулканската пепел веќе не може да се забележи на сателитските податоци, и кога во оваа област повеќе не се добиваат метеоролошки извештаи за вулкански пепел и кога повеќе нема пријави за нови вулкански ерупции; и
- (г) одржува 24-часовно набљудување.

Поглавје 5. –Услови за советодавниот центар за следење на тропските циклони (ТСАС)

МЕТ.ОР.270 Одговорности на советодавниот центар за следење на тропските циклони

ТСАС објавува:

- (а) советодавни информации во врска со положбата на центарот на циклонот, неговата насока и брзината на движење, централниот притисок како и најсилниот приземен ветер во близина на центарот, скратени со едноставни термини, на:
 - (1) метеоролошките канцеларии за набљудување во својата област на одговорност;
 - (2) останати ТСАС чии области на одговорност може да бидат засегнати;
 - (3) светски центар за прогнозирање, меѓународни бази на податоци на ОРМЕТ и центри одговорни за управувањето со сателитски системи за дистрибуција на воздухопловни фиксни услуги;
- (б) ажурирани советодавни информации до метеоролошките канцеларии за набљудување за секој тропски циклон, како што е соодветно, но најмалку на секои шест часа.

Поглавје 6 –Услови за Светскиот центар за прогноза (WAFC)

MET.OR.275 Одговорности на светскиот центар за прогноза

(a) WAFC обезбедува, во дигитален формат:

(1) глобални прогнози во форма на мрежа за:

- (i) ветерот во горниот воздушен простор;
- (ii) температурата и влажноста во воздухот во горниот воздушен простор;
- (iii) геопотенцијалната апсолутна висина на ниво на лет;
- (iv) нивото на лет и температурата на тропосфера;
- (v) насоката, брзината и нивото на најмоќниот ветер;
- (vi) кумулонимбусни облаци;
- (vii) замрзнување;
- (viii) турбуленции;

(2) глобалните прогнози за важните временски појави (SIGWX), вклучувајќи ги вулканските активност и ослободување на радиоактивни супстанции.

(б) WAFC осигурува дека дигиталните резултати од светскиот систем за прогнозирање се пренесуваат преку техничка комуникација на бинарни податоци.

ПОТТОЧКА Б - ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ ЗА МЕТЕОРОЛОШКИ УСЛУГИ (MET.TR)

ДЕЛ 1 - ОПШТИ УСЛОВИ

MET.TR.115 Метеоролошки билтени

(a) Метеоролошките билтени содржат наслов што се состои од:

- (1) идентификациски знаци во форма на четири букви и две цифри;
- (2) индикаторот од четири букви за означување на локација според ИКАО во согласност со географската локација на давателот на метеоролошките услуги кој го произвел или го составил тој метеоролошки билтен;
- (3) група од ден-време;
- (4) ако е потребно, индикатор од три букви.

(б) Метеоролошки билтени кои содржат оперативни метеоролошки информации кои се пренесуваат преку AFTN мора да бидат вградени во текстуалниот формат на порака од AFTN.

ДЕЛ 2 - СПЕЦИФИЧНИ УСЛОВИ

Поглавје 1 - Технички услови за воздухопловни метеоролошки станици

MET.TR.200 Метеоролошки извештаи и останати информации

(а) Локалните рутински и локалните посебни извештаи и METAR ги содржат следните елементи по следниов ред:

- (1) идентификација на тип на извештај;
- (2) индикатор за локација;
- (3) време на набљудување;
- (4) идентификација на автоматски извештај или извештај кој недостасува, по потреба;
- (5) насока и брзина на површинскиот ветер;
- (6) видливост;
- (7) видливост по должина на полетно – слетната патека кога се исполнети критериумите за известување;
- (8) тековни временски услови;
- (9) количина на облак, тип на облак само кај кумулонимбус и кај вертикално развиени кумулуси како и висина на база на облак, или, кога се мери, вертикалната видливост;
- (10) температура на воздухот и температура точка на роса;
- (11) QNH и, каде што е применливо, локални рутински и локални специјални извештаи, QFE;
- (12) дополнителни информации, каде што е применливо.

(б) Во локалните рутински и локалните посебни извештаи:

- (1) ако површинскиот ветер се набљудува на повеќе од една локација по должината на полетно – слетната патека, се наведуваат локациите за кои се применуваат овие вредности;

- (2) кога во употреба е повеќе од една полетно – слетна патека, а е забележан површински ветер кој се однесува на овие полетно – слетни патеки, им се даваат достапните вредности за ветерот за секоја полетно – слетна патека со задолжително наведување на полетно – слетната патека за која се однесуваат овие вредности;
- (3) кога во согласност со точка MET.TR.205(a)(3)(ii)(б) се пријавуваат варијации од средна насока на ветерот, се пријавуваат двата екстремни правци меѓу кои површинскиот ветер варираше;
- (4) кога во согласност со MET.TR.205(a)(3)(iii) се пријавуваат варијации од средната брзина на ветерот (налетите), тие се пријавуваат како максималната и минималната вредноста на површинскиот ветер.

(в) METAR

- (1) METAR се издава во согласност со моделот даден во Прилог 1 и се распределува во форма на код METAR кој го пропишува светската метеоролошка организација.
- (2) Доколку се распределува во дигитална форма, METAR мора да биде:
 - (i) во формат, кој е во согласност со глобалниот интероперабилен модел за размена на информации со користење на јазикот за означување на географски податоци (GML);
 - (ii) дополнет со соодветни метаподатоци.
- (3) METAR мора да биде спремен за дистрибуција не подоцна од пет минути по вистинското време на забележување.

(г) Информациите за видливоста, опсег на видливоста по должината на полетно – слетната патека, моменталните временски услови и количината на облаци, типот на облак и висината на базата на облаците се заменува во сите метеоролошки извештаи со терминот "CAVOK" кога во текот на набљудувањето во исто време се појавуваат следниве услови:

- (1) видливост, 10 км или повеќе, а најниската видливост не е пријавена;
- (2) нема облаци од оперативна важност;
- (3) не постојат временски услови значајни за воздушниот сообраќај.

(д) Списокот на критериуми за обезбедување на локални специјални извештаи вклучува:

- (1) вредности кои најблиску одговараат на оперативните минимуми на операторот кој го користи аеродромот;

- (2) оние вредности кои што ги задоволуваат другите локални услови на единиците на АТС и на операторите;
- (3) зголемената температура на воздухот за 2 ° С или повеќе во однос на оние од последниот локален извештај, или некои други гранични вредности според договорот помеѓу давателот на метеоролошки услуги, соодветна единица за АТС и засегнатите оператори;
- (4) достапни дополнителни информации во врска со појавата на значајни метеоролошки услови во областите на приод и почетно искачување;
- (5) при примена на процедури за да се намали бучавата, аваријациите од средната вредност на брзина на површинскиот ветер се променува за 5 јазли (2,5 м/с) или повеќе од моментот од последниот локален извештај и средната брзина пред и/или по промената изнесува 15 јазли (7,5 м/с) или повеќе;
- (6) каде што средната вредност на насока на површинскиот ветерот се менува од 60 ° или повеќе од оние, во последниот извештај, а средна вредност на брзината пред и/или по промената е 10 јазли (5 м/с) или повеќе;
- (7) кога просечната брзина на ветерот се променува за 10 јазли (5 м/с) или повеќе од последниот локален извештај;
- (8) кога варијација од средната брзина на површинскиот ветер (налет) се менува за 10 јазли (5 м/с) или повеќе од оние во моментот од последниот локален извештај, а средната брзина пред и/или по промената изнесува 15 јазли (7,5 м/с) или повеќе;
- (9) кога доаѓа до појава, престанок или промена на интензитетот на кој било од следниве временски појави:
- (i) врнежи кои замрзнуваат;
 - (ii) умерени или обилни врнежи, вклучително и краток пороен дожд; и
 - (iii) грмотевици, со врнежи;
- (10) кога доаѓа до појава или престанок на некоја од следните појави:
- (i) маглата што се замрзнува;
 - (ii) грмотевици, без врнежи;
- (11) кога количината на слојот на облаците кој е под 1500 стапки (450 метри) се менува:
- (i) од расфрлани облаци (SCT) или помала до делумна облачност (BKN) или потполна облачност (OVC); или
 - (ii) со BKN или OVC на SCT или помалку.

(f) Ако е договорено помеѓу давателот на метеоролошките услуги и надлежниот орган, локалните специјални извештаи се објавуваат секогаш кога се доаѓа до следниве промени:

- (1) кога ветерот се менува со што се земаат вредности кои се од оперативна важност. Граничните вредности се утврдуваат од страна на давателот на метеоролошките услуги во договор со соодветната единица на ATS и засегнатите оператори, земајќи ги предвид промените на ветерот кои:
 - (i) бараат измени на полетно-слетната патека која што ќе се употребува;
 - (ii) покажуваат дека компонентата на ветерот во грб и ветерот од страна на полетно – слетната патека се менува до вредностите кои претставуваат главни оперативни ограничувања за типичен воздухоплов кој оперира на аеродромот;
- (2) кога се зголемува видливоста и се изменува на или во таа измена која зафаќа една или повеќе од следниве вредности, или кога видливоста е намалена и со тоа намалување се влијае на една или повеќе од следниве вредности:
 - (i) 800, 1500 или 3000 м;
 - (ii) 5 000 м во случаите кога значителен број на летови се вршат во согласност со правилата за визуелен лет;
- (3) кога видливоста по должината на полетно – слетната патека се зголемува или менува на, или со таа промена со ангажирање на една или повеќе од следниве вредности, или кога опсегот на видливост по должината на полетно – слетната патека се намалува и со тие намалувања се влијае на една или на повеќе од следниве вредности: 50, 175, 300, 550 или 800 м;
- (4) кога станува збор за појавувањето, престанокот или промената во интензитетот на која било од следниве временски појави:
 - (i) бура со прашина;
 - (ii) песочна бура;
 - (iii) облак во форма на инка (торнадо или пијавица);
- (5) кога се работи за појава или престанок на која било од следниве временски појави;
 - (i) прашина, песок или снег носен од страна на низок ветер;
 - (ii) прашина, песок или снег носен од страна на ветер;
 - (iii) ненадејна бура;
- (6) кога висината на базата на најнискиот слој на облаците со густина BKN или OVC се подигнува или се заменува на, или со тоа подигнување се опфаќа една или повеќе од следниве вредности, или кога висината на база на најнискиот слој на облаците со густина BKN или OVC се спушта и со тоа спуштање се опфаќа една или повеќе од следните вредности:

- i. 100, 200, 500 или 1000 стапки (30, 60, 150 или 300 м);
 - ii. 1.500 стапки (450 м), во случаи кога значителен број на летови се вршат во согласност со правилата за визуелен лет;
- (7) кога небото е замаглено, а вертикалната видливост се зголемува и се изменува на, или со таа промена се опфаќа една или повеќе од следниве вредности, или кога вертикалната видливост се намалува и со тоа намалување се опфаќа една или повеќе од следните вредности: 100, 200, 500 или 1000 стапки (30, 60, 150 или 300 м);
- (8) било кои други критериуми врз основа на локалните аеродромски оперативни минимуми, како што е договорено помеѓу давателот на метеоролошки услуги и операторот.

MET.TR.205 Пријавување на метеоролошки елементи

(a) Насока и брзина на површинскиот ветер

- (1) Во локалните рутински и локалните специјални извештаи и во METAR, насоката и брзината на површинскиот ветер се пријавуваат со точност од 10 степени (во однос на вистинскиот магнетен пол) или 1 јазол (0,5 м/с).
- (2) Сите забележани вредности кои не се вклопуваат во таа скала за пријавување се заокружуваат на најблискиот чекор од таа скала.
- (3) Во локалните рутински и локалните специјални извештаи и во METAR се вклучуваат:
- (i) мерните единици кои се употребуваат за брзината на ветерот;
 - (ii) отстапувањата од средната вредност на насоката на ветерот во текот на последните 10 минути се пријавуваат како што следува, а ако вкупната варијација е 60 ° или повеќе на начин:
 - (A) кога вкупната варијација е 60° или повеќе, но помалку од 180 °, а брзината на ветрот е 3 јазли (1,5 м/с) или повеќе, и варијацијата на насоката на ветрот се пријавува како два екстремни правци меѓу кои ветрот на површината варира;
 - (B) кога вкупната варијација е 60° или повеќе, но помалку од 180 °, а брзината на ветрот е помалку од 3 јазли (1,5 м/с), насоката на ветрот е пријавена како варијабла без средна вредност на насока на ветрот;
 - (B) кога вкупната варијација е 180° или повеќе, насоката на ветрот се пријавува варијабла без средна вредност на насока на ветрот;

- (iii) варијација од средната вредност на брзината на ветерот (налетите) во текот на последните 10 минути се пријавуваат кога максималната брзина на ветерот ја надминува средната вредност на брзината за:
 - (А) 5 јазли (2,5 м/с) или повеќе во локалните рутински и локалните посебни извештаи кога се применуваат процедури за намалување на бучавата;
 - (Б) 10 јазли (5 м/с) или повеќе од останатите случаи;
- (iv) кога се пријавува брзина на ветерот помала од 1 јазол (0,5 м/с), таа се наведува како без ветар;
- (v) кога се пријавуваат брзини на ветерот од 100 јазли (50 м/с) или повеќе, се наведува дека е поголема од 99 јазли (49 м/с);
- (vi) кога во согласност со точката (а) од MET.TR.205 се пријавуваат варијации на средни брзини на ветерот (удари), се пријавува највисоката измерена брзина на ветерот;
- (vii) кога 10 минутниот период вклучува значителни неправилности на правец и/или брзината на ветерот, се пријавуваат само варијации од средната вредност на насоката на ветерот и средна вредност на брзина на ветерот кои произлегуваат од тие неправилности.

(б) Видливост

- (1) Во локалните рутински и локални специјални извештаи и во METAR, видливоста се пријавува во чекори од 50 м кога видливоста е 800 м или помала; во чекори од 100м кога е 800 м или повеќе, но помалку од 5 км; во чекори од 1 км кога видливоста е 5 км или повеќе, но помалку од 10 км; а се пријавува како 10 км, кога видливоста е 10 км или повеќе, освен кога се применуваат условите за користење на CAVOK.
- (2) Сите забележани вредности кои не се вклопуваат на таа скала за пријавување се заокружуваат на најблиската помала вредност од таа скала.
- (3) Во локалните рутински и локални посебни извештаи, видливоста долж полетно - слетните патеки се пријавуваат заедно со единиците мерки кои се користат за прикажување на видливоста.

(в) Видливост по должина на полетно – слетната патека (RVR)

- (1) Во локалните рутински и локалните специјални извештаи и во METAR, RVR се пријавува во чекори од 25 метри кога видливоста е 400 м или помала; во чекори од 50 м, кога е помеѓу 400 и 800 м; во чекори од 100 м кога е поголема од 800 м.
- (2) Сите забележани вредности кои не се вклопуваат на таа скала за пријавување се заокружуваат на најблиската помала вредност од таа скала.

(3) Во локалните рутински и локалните специјални извештаи и во METAR.

- (i) Кога RVR е над максималната вредност која системот во употреба може да ја утврди, тојво локални рутински и локални посебни извештаи се пријавува со кратенката "ABV", а во METAR кратенката "P" проследено со највисока вредност што системот може да ја одреди;
- (ii) Кога RVR е под најмалата вредност која системот во употреба може да ја утврди, тој во локални рутински и локални посебни извештаи се пријавува со кратенката "BLW", а во METAR кратенката "M" проследено со најмалата вредност што системот може да ја одреди;

(4) Во локалните рутински и локалните специјални извештаи:

- (i) се вклучуваат мерните единици што се користат;
- (ii) ако RVR се забележува само од една локација долж полетно – слетната патека, на пр. од површината на допир, тој се вклучува без ознака за локација;
- (iii) ако RVR се забележува само од повеќе локации долж полетно – слетната патека, прво се наведува вредноста која се однесува на областа на допир а потоа вредноста која се однесува на средишната точка и местото за запирање, а се наведува и локацијата на која се однесуваат овие вредности;
- (iv) кога е во употреба повеќе од една полетно – слетна патека, се пријавуваат достапните вредности за RVR за секоја полетно – слетна патека со наведување на полетно – слетната патека на која се однесуваат овие вредности.

(д) Тековни временски појави

- (1) Во локалните рутински и локалните специјални извештаи забележаните тековни временски појави се пријавуваат со оглед на нивниот тип и карактеристики, а се наведува и нивниот интензитет, како што е соодветно.
- (2) Забележаните тековни временски појави во METAR се пријавуваат со оглед на нивниот вид и карактеристики, а се наведува и нивниот интензитет или близината до аеродромот, како што е соодветно.
- (3) Во локалните рутински и во локалните специјални извештаи и во METAR се објавуваат следните значајни тековни временски појави, како што е соодветно, користејќи ги нивните посебни кратенки и релевантни критериуми:

(i) Грмотевици (TS)

Се пријавуваат грмотевици со дожд. Кога на аеродромот во период од 10 минути пред забележувањето се слуша гром или се примети молња, но на аеродромот не се забележува дождот, кратенката "TS" се користи без квалификација.

(ii) Замрзнување (FZ)

Капки замрзната вода или врнежи, наведени заедно со типовите на моменталните временски појави во согласност со Додаток 1

(4) Во локални рутински и локални специјални извештаи и во METAR:

- (i) со цел да се обезбеди сеопфатен опис на тековните временски услови од значење за операции на лет кои се користат за една или повеќе –најмногу до три - кратенки за тековните временски услови, како што е соодветно, заедно со забелешка, кога е соодветно, за карактеристиките и интензитетот на тие услови или нивната близина до аеродромот;
- (ii) прво се внесува забелешката за интензитетот или растојанието, како што е соодветно, проследено со карактеристиките или типот на временската појава;
- (iii) кога се набљудуваат две различни временски услови, тие се пријавуваат во две различни групи, при што сеозначува интензитетот или близината во однос на временската појава што следи по ознаката. Сепак, различните видови на врнежи кои се појавуваат во времето на набљудување се пријавуваат само како една група, при што на прво место се пријавува доминантниот тип на врнежи, а пред тоа се наведува само една ознака на интензитет што се однесува на интензитетот на вкупните врнежи.

(д) Облаци

(1) Во локалните рутински и локални специјални извештаи, а и во METAR висината на база на облаци се пријавува во чекори од 100 стапки (30 м) до 10 000 стапки (3 000 м).

(2) Сите набљудувани вредности кои не се вклопуваат во оваа скала за пријава се заокружуваат до најблискиот најмал чекор од таа скала.

(3) Во локалните рутински и локалните специјални извештаи:

- (i) се наведуваат мерните единици кои се користат за висината на облакот и вертикалната видливост;
- (ii) кога се користи повеќе од една полетно – слетна патека, а инструментите на овие патеки забележале висина на базата на облаците, се пријавува расположливата висина на базата на облаците за секоја полетно – слетна патека со назначување на полетно – слетните патеки на кои се однесуваат овие вредности.

(ѓ) Температура на воздухот и температура точка на росата

(1) Во локалните рутински и локалните специјални извештаи и во METAR, температурата на воздухот и температурата на точката на росење се пријавени во цели целзиусови степени.

- (2) Сите набљудувани вредности кои не се вклопуваат во скала која се користи за пријавување се заокружуваат до најблискиот цел Целзиусов степен, при што набљудуваните вредности кои вклучуваат 0,5 ° се заокружуваат на следниот поголем Целзиусов степен.
- (3) Во локалните рутински и локалните специјални извештаи, а и во METAR, се утврдува температурата под 0°C

(е) Атмосферски притисок

- (1) Во локалните рутински и локалните специјални извештаи и во METAR, QNH и QFE се пресметува во десетици хектопаскали и се пријавуваат во чекори од целосните вредности на четирицифрени хектопаскали.
- (2) Сите набљудувани вредности кои не се вклопуваат во оваа скала на известување се заокружуваат до најблиската најмала целина од вредноста на хектопаскалот.
- (3) Во локални рутински и локални специјални извештаи:
 - (i) се вклучува QNH;
 - (ii) се вклучува QFE на барање на корисникот, или редовно, ако е така договорено на локално ниво помеѓу давателот на услуги, метеоролошките служби, единиците на ATS и соодветните оператори;
 - (iii) се вклучуваат мерни единици користени за вредности на QNH и QFE;
 - (iv) ако вредностите на QFE се бараат повеќе од една полетно - слетна патека, потребните вредности за QFE се пријавуваат на секоја полетно – слетна патека, а исто така се наведува и полетно – слетната патека на која се однесуваат овие вредности.
- (4) Во METAR се наведуваат само вредностите на QNH.

MET.TR.210 Набљудување на метеоролошките елементи

Следниве метеоролошки елементи се набљудуваат и/или мерат со утврдена точност и распределуваат преку автоматски или полуавтоматски метеоролошки систем за набљудување.

(а) Насока и брзина на приземниот ветер

Се мери средната вредност на правецот и средната вредност на брзината на приземниот ветер, како и значајните варијации во правецот и брзината на ветрот (удари) и се пријавуваат во степени во однос на вистинскиот пол, односно јазлите.

- (1) Локација

Метеоролошкиот инструмент што се користи за мерење на правецот и брзината на приземниот ветер мора да се смести на таков начин што ќе обезбеди информации што претставуваат репрезенти на областа за која се потребни таквите мерења.

(2) Екрани

Во метеоролошката станица се наоѓаат екрани кои ги прикажуваат податоците од секој сензор за ветер на земјата. Овие екрани во метеоролошката станица и во единиците за воздушен сообраќај се однесуваат на истите сензори и во случај кога се потребни одделни сензори, екраните мора да бидат јасно обележани за да се утврди полетно - слетната патека и дел од полетно – слетната патека која е следена од секој сензор посебно.

(3) Изведување на просек

Периодот на изведување на просек за набљудувањата на приземниот ветер е:

- (i) 2 минути за локални рутински и локални специјални извештаи и екрани за приказ на ветер во единиците за ATS;
- (ii) 10 минути за METAR, со исклучок кога 10-минутниот период вклучува значителни неправилности во насоката и/или брзината на ветерот, за пресметување на средната вредност; оттука временските интервали во овие околности соодветно се скратува.

(б) Видливост

- (1) Видливоста се мери или се забележува и се пријавува во метри или километри.

(2) Локација

Метеоролошкиот инструмент што се користи за мерење на видливоста е поставен на таков начин што обезбедува податоци кои се репрезентативни за областа за која се потребни такви мерења.

(3) Екрани

Кога за мерење на видливоста се користат инструментални системи, во метеоролошката станица мора да се наоѓаат екрани кои ги покажуваат податоците од секој сензор. Екраните во метеоролошката станица и во единиците за услуги во воздушниот сообраќај мора да се однесуваат на истите сензори, а кога се потребни одделни сензори, екраните мора да бидат јасно обележани за да се одреди која област од кој сензор се следи.

(4) Изведување на просек

Изведувањето на просек е 10 минути за METAR, освен кога 10 минутниот период кој му претходи на набљудувањето вклучува значителна флукуација на видливоста, за пресметка на средната вредност се користат податоците кои се направени по таа неправилност.

(в) Видливост долж полетно – слетната патека (RVR)

(1) Локација

Метеоролошкиот инструмент што се користи за проценка на RVR мора да биде поставен на таков начин што ќе обезбеди податоци кои ја преставуваат областа за која се потребни таквите опсервации.

(2) Инструментални системи

Инструменталните системи кои се базираат на трансмитерите или на мерењата за распоредување на светлината во насока на приодните зраци, се користат за да се оцени RVR на полетно – слетните патеки кои се наменети за операции за приод слетување по интрументи за категорија II и III, како и за операции за приод и слетување по интрументи за категорија I, као што е утврдено од страна на надлежната власт.

(3) Екран

Кога RVR се одредува преку инструментален систем, еден или повеќе екрани доколку е потребно, мора да се постават во метеоролошка станица. Екраните во метеоролошката станица и во единиците за услуги во воздушниот сообраќај мора да се однесува на истите сензори, а кога се потребни одделни сензори, екраните мора да бидат јасно обележани за да се одреди која полетно – слетна патека и дел од полетно – слетната патека од кој сензор се следи.

(4) Изведување на просек

- (i) Кога за оценување на RVR се користат инструментални системи, нивните податоци се ажурираат барем на секои 60 секунди за да обезбедат тековни и репрезентативни вредности.
- (ii) Периодот на изведување на просек за вредностите на RVR е:
 - (А) една минута за локалните рутински и специјални извештаи и заекраните за RVR во единиците на ATS;
 - (Б) 10 минути за METAR, освен тоа кога 10-минутниот период веднаш пред набљудувањето вклучува значителна флукуација на вредностите на RVR, за пресметка на средните вредностите се користат податоците кои се направени по таа неправилност.

(г) Тековни временски појави

(1) Како минимум, се пријавуваат следниве тековни временски појави: дожд, дождец, снег и змрнувачки врнежи, вклучувајќи го и нивниот интензитет, замаглица, омарнина, магла, магла која мрзне и грмотевици, вклучително и грмотевици во близина.

(2) Локација

Метеоролошкиот инструмент што се користи за мерење на временските услови на и во близина на аеродромот да биде поставен на таков начин што ќе обезбеди податоци кои се репрезентативни за областа за која се потребни такви мерења.

(д) Облаци

(1) Количината на облакот, видот на облакот и висината на облакот се забележуваат и се пријавуваат како што е потребно за да се опишат облаци од оперативно значење. Кога небото е замаглено и кога се мери вертикалната видливост, тоа се набљудува и се пријавува, наместо количината на облаците, видовите на облаци и висина на облакот. Висина на базата на облакот и вертикалната видливост се пријавуваат во стапки.

(2) Локација

Метеоролошкиот инструмент што се користи за мерење на количината и висината на облаците се поставува на таков начин за да се обезбедат податоци кои се репрезентативни за областа за која се потребни такви мерења.

(3) Екран

Кога се користи автоматска опрема за мерење на висината на базата на облакот, во метеоролошката станица мора да се наоѓа барем уште еден екран. Екраните во метеоролошката станица и во единиците за услуги во воздушниот сообраќај мора да се однесува на истите сензори, а кога се потребни одделни сензори, екраните мора да бидат јасно означени за да се одреди која област кој сензор ја следи.

(4) Референтно ниво

- (i) Висината на базата на облакот се пријавува во однос на надморската височина на аеродромот.
- (ii) Кога надморска висина на прагот на полетно – слетната патека за прецизен период е 50 стапки (15м) или е повеќе под надморската висина на аеродромот, мора да се воспостават локални механизми со кои висината на базата на облаците која се пријавува кај воздухопловите при период се однесува на надморската висина на прагот.
- (iii) Во случај на извештаи од морски површини, висината на базата на облаците се дава над средното ниво на висината на морето.

(ѓ) Температура на воздухот и температура точка на роса

(1) Температурата на воздухот и температурата на точката на роса се мерат, се прикажуваат и се пријавуваат во целзиусови степени.

- (2) Кога за мерење на температурата на воздухот и температурата на точката на роса се употребува автоматизирана опрема, екраните се лоцирани во метеоролошката станица. Екраните во метеоролошките станици и во единиците за услуги во воздушен сообраќај се поврзани на истите сензори.

(г) Атмосферски притисок

- (1) Атмосферскиот притисок се мери, а вредностите QNH и QFE се пресметува и објавуваат во хектопасали.

(2) Екран

- (i) При мерење на атмосферскиот притисок се употребува автоматизирана опрема, QNH и, доколку е потребно, во согласност со точка MET.TR.205(e)(3)(ii), QFE екрани кои се однесуваат на барометарот, и истите се наоѓаат во метеоролошката станица со соодветни екрани за засегнатите единици за воздушен сообраќај.
- (ii) Ако вредностите на QFE се прикажуваат за повеќе од една полетно – слетна патека, овие екрани треба да бидат јасно означени, со цел да се утврди на која полетно – слетна патека се однесува прикажаната вредност за QFE.

(3) Референтно ниво

За пресметување на QFE се користи референтно ниво.

Поглавје 2 - Технички услови за метеоролошка служба на аеродром

MET.TR.215 Прогноза и останати информации

(а) Метеоролошките информации за операторите и членовите на екипаж на лет:

- (1) го опфаќаат предметниот лет во однос на времето, апсолутната висина и географскиот опсег;
- (2) се однесуваат на соодветно утврдено време или временски периоди;
- (3) го опфаќаат аеродром предвиден за слетување, вклучувајќи и метеоролошки услови кои се очекуваат над аеродромот предвиден за слетување и алтернативните аеродроми кои се назначени од страна на операторот;
- (4) мора да бидат ажурирани.

(б) Метеоролошките информации обезбедени до центрите за координација на потрага ги вклучуваат метеоролошките услови кои постоеле за време на последната позната позиција на исчезнатиот воздухоплов и по должината на планираната рута на тој воздухоплов со посебен осврт на елементи кои не се рутински дистрибуирани.

(в) Метеоролошките информации обезбедени до единиците на службите за воздухопловни информации вклучуваат:

- (1) информации за метеоролошката услуга која се планира да се вклучи во соодветниот зборник на воздухопловни информации;
- (2) информации потребни за подготовка на NOTAM или ASHTAM;
- (3) информации потребни за да се подготват воздухопловните информативни циркулари.

(г) метеоролошките информации содржани во документацијата за летот се прикажани како што следува:

- (1) ветровите на мапите се покажуваат како стрелки со пердуви и засенчени знаменца на доволно густа мрежа;
- (2) температурите се прикажуваат со броеви на доволно густа мрежа;
- (3) податоци за ветер и температура избрана од збирот на податоците добиени од светскиот центар за прогноза во доволно густа мрежа на географска ширина/должина;
- (4) стрелките на ветерот имаат предност над температурите и позадината на картата;
- (5) ознаки за висината во однос на метеоролошките условина рутата се наведуваат онака како што е одредено за соодветново ситуацијата, на пример во форма на нивото на лет, притисок, апсолутна висина или висината над земјата, и сите референци на метеоролошките услови на аеродромот се изразуваат во форма на висината над надморска висина на аеродромот.

(д) Документацијата за лет содржи:

- (1) прогноза за ветерот во горниот воздушен простор и температурата на воздухот во горните воздушни слоеви;
- (2) појава на SIGWX;
- (3) METAR или, кога е објавен, SPECI за аеродромите на поаѓање и предвидено слетување како и за алтернативни аеродроми на полетување, алтернативни аеродроми на рута и аеродроми на алтернативно одредиште;
- (4) TAF или изменет TAF за аеродромите за поаѓање и предвидено слетувања како и алтернативен аеродром за полетување, алтернативен аеродром на рута и, аеродром на алтернативни дестинации;
- (5) SIGMET порака, и кога е објавена, AIRMET порака и соодветните посебни извештаи од воздух релевантни за целата маршрута;

(6) советодавни информации за вулкански пепел и тропски циклони релевантни за целата рута.

Меѓутоа, кога е така договорено помеѓу аеродромската метеоролошка служба и засегнатиот оператор, документација за лет за летовите на максимално времетраење од два часа, по краткото застанување или времето поминато на земја помеѓу летовите може да биде ограничена на информации кои се оперативни потребни, но документацијата за лет мора секогаш да содржи најмалку метеоролошки информации наведени во точките 3,4,5 и 6.

(f) Картите генерирани од дигиталната прогноза се достапни, на барање на операторот, за утврдените региони на покривање како што е прикажано во Додаток 2.

(e) Кога прогнозите на ветерот во горниот воздушен простор и температурата на воздухот во горниот воздушен простор наведен во MET.OR.275(a)(1) се испорачуваат во форма на карта, тие карти содржат прогноза за определеното време за ниво на лет како што е наведено во точките MET.TR.260(б), MET.TR.275(в) и MET.TR.275(г). Кога прогнозите на појавата на SIGWX наведен точка MET.OR.275(a)(2) се во форма на карти, тие карти содржат прогноза за определено време од слој на атмосферата за ограничено ниво на лет како што е наведено во точка MET.TR.275(б)(3).

(ж) Прогнозата на ветерот во горниот воздушниот простор и температурата на воздухот во горниот воздушен простор како и појавата на SIGWX над ниво 100 за летовите се испорачуваат штом ќе станат достапни и најдоцна три часа пред поаѓањето.

(s) Воздухопловните климатолошки информации се собираат во форма на аеродромски климатски табели и аеродромски климатски резимеа.

MET.TR.220 Прогноза за аеродром

(a) Прогнозата за аеродром со нејзините измени се објавуваат како TAF и вклучуваат, според следниов редослед:

- (1) ознака на видот на прогнозата;
- (2) ознака на локација;
- (3) времето на објавување на прогнозата;
- (4) ознака на прогнозата која недостасува, каде што е соодветно;
- (5) датумот и периодот на валидност на прогнозите;
- (6) ознака на поништена прогноза, каде што е соодветно;
- (7) приземен ветер;
- (8) видливост,
- (9) временски услови;

(10) облачност;

(11) очекувани значителни промени на еден или повеќе елементи во текот на периодот на важност.

(б) TAF се објавува во согласност со образецот во Додаток 3 и се проширува во форма на код TAF.

(в) Периодот на важност на рутинскиот TAF е 9 или 24 или 30 часа, а е подготвен за пренос најмногу еден час пред почетокот на периодот на важност.

(г) Кога TAF се распределува во дигитална форма, тој:

(1) мора да биде во формат во согласност со глобалниот интероперабилен модел за размена на информации;

(2) да биде составен со користење на јазикот за обележување на географски податоци (GML);

(3) дополнет со соодветни метаподатоци.

(д) Метеоролошките елементи вклучени во TAF се:

(1) Приземен ветер

(i) Кај прогнозирање на приземниот ветер, се наведува насоката која се предвидува дека ќе преовладува.

(ii) Кога не е можно да се прогнозира насока на приземниот ветер која преовладува поради неговата очекуваната варијабилност, предвидената насока на ветерот се наведува како варијабла со кратенката "VRB".

(iii) Кога прогнозираната брзина на ветерот е помала од 1 јазол (0,5 м/с), прогнозираната брзина на ветерот е дадена како без ветар.

(iv) Кога прогнозираната максимална брзина на ветерот е поголема од прогнозираната просечна брзина на ветерот од 10 јазли (5 м/с) или повисока, се наведува прогнозираната максимална брзина на ветерот.

(v) Кога прогнозираната брзината на ветерот е 100 јазли (50 м/с) или повеќе, се вели дека е поголема од 99 јазли (49 м/с).

(2) Видливост

(i) Кога прогнозираната видливоста е помала од 800 метри, се изразува во чекори од 50 м. Кога прогнозираната видливост е 800 метри повеќе, но помалку од 5

километри, се изразува во чекори од 100 м. Кога прогнозираната видливост е 5 км или повеќе, но помалку од 10 км, се изразува во чекори од километар. Кога прогнозираната видливост е 10 км или повеќе, таа се изразува како 10 км, освен кога се прогнозира примена на услови CAVOK. Се прогнозира видливоста која преовладува.

- (ii) Кога прогнозирањето на видливоста варира во различни насоки и не може да се предвиди видливоста која ќе преовладува, се дава најмалата прогнозирана видливост.

(3) Временски појави

- (i) Ако временските појави се очекуваат да се случат на аеродромот, една или повеќе се прогнозираат, до максимум од три од следните временски појави или нивни комбинации, заедно со нивните карактеристики и, каде што е соодветно, интензитет:
 - (А) врнежи кои замрзнуваат;
 - (Б) маглата која замрзнува;
 - (В) умерени или обилни дождови (вклучувајќи врнежи);
 - (Г) прашина, песок или снег со низок ветер;
 - (Д) ветер со прашина, песок или снег;
 - (Ѓ) олуен ветер со прашина;
 - (Е) песочна бура;
 - (Ж) грмотевици (со или без врнежи);
 - (З) ненадејна бура;
 - (С) облак во форма на инка (торнадо или пијавица);
 - (И) други временски појави, како што е договорено од страна на аеродромската метеоролошка служба со единиците на АТС и засегнатите оператори.
- (ii) Очекуваното завршување на овие појави се означува со кратенката "NSW".

(4) Облаци

- (i) Количината на облаци се прогнозира со кратенките "FEW", "SCK", "BKN" или "OVC", зависно од потребата. Кога се очекува дека небото ќе остане или ќе стане скриено од облаците, а облаците не можат да се прогнозираат и информациите за вертикална видливост достапни на аеродромот, се прогнозира вертикална видливост во форма "VV", по што следи прогнозирање на вредноста на вертикалната видливост.

- (ii) Кога се прогнозираат неколку слоеви или маса од облаци, нивната количина и висината на база се вклучува по следниов редослед:
 - (А) најнискиот слој или маса без оглед на износот се прогнозира како FEW, SCT, BKN или OVC, зависно од потребата;
 - (Б) следниот слој или маса која опфаќа повеќе од 2/8 се прогнозира како SCT, BKN или OVC, зависно од потребата;
 - (В) следниот највисок слој или маса која опфаќа повеќе од 4/8 се прогнозира како BKN или OVC, зависно од потребата;
 - (Г) кумулонимбуси и/или вертикално развиени кумулуси, секогаш кога се прогнозирани, а не се наведени во точките А до В
- (iii) Информациите за облаците се ограничени на облаци од оперативна важност; кога не се прогнозирани облаци од оперативна важност и кога "CAVOK" не е соодветно, со користи кратенката "NSC".

(f) Користење на група на измени

- (1) Критериумите кои се користат за да се активира група од промени во TAF или за измена на TAF се базираат на едена од следниве временски појави или нивни комбинации, за кои се прогнозира нивниот почеток, крај, или промена на интензитетот
 - (i) магла што замрзнува;
 - (ii) врнежи што замрзнуваат;
 - (iii) умерени или обилни врнежи (вклучувајќи краток пороен дожд);
 - (iv) грмотевици;
 - (v) олуен ветер со прашина;
 - (vi) песочна бура.
- (2) Кога се бара наведување на измената на било кој од елементите од точка (а) се наведуваат ознаките на промената "BECMG" или "TEMPO" проследени со временски период за чие времетраење се очекува таа измена. Временскиот период се наведува во форма на почетни и завршни периоди низ сите часови на UTC. По ознаките за измена се наведуваат само оние елементите за кои се очекува значителна измена. Меѓутоа, во случај на значајни измени во однос на облакот дадени се сите групи на облаци, вклучувајќи ги и слоевите или масите за кои не се очекува измена.

(3) За опис на измената за која се очекуваат метеоролошки услови да ги достигнат или надминат утврдените гранични вредности со редовна и вонредна стапка и во неопределено време во текот на тој период, се користат ознаките за измени "BECMG", и поврзаните временски групи. Овој временски период не е подолг од четири часа.

(4) Ознаката за измена "TEMPO", и поврзаните временски групи се користат за опишување на очекувани чести или ретки привремени флуктуации во метеоролошките услови кои ги достигнуваат или ги надминуваат поставените гранични вредности и траат помалку од еден час на секое нивно појавување и заедно опфаќаат помалку од половина од периодот кој е прогнозиран за период за кој се очекуваат тие флуктуации. Кога се очекува дека привремените флуктуации ќе потраат еден час или повеќе, во согласност со точка (3), се користи група за измена "BRCMG", или периодот на важност би требало да се подели на помали делови во согласност со точка(5).

(5) Кога еден дел од временските услови кои преовладуваат се очекува значајно да се сменат или да се сменат повеќе или помалку заразличен сет на услови, периодот на важење се дели на помали независни периоди со користење на кратенката "FM" по што веднаш следи шест цифрена временска групата во денови, часови и минути во UTC кои го покажуваат времето кога се очекува измената. Овој поделен период кој следи по кратенката "FM" е самостоен, и сите прогнозирани услови дадени пред кратенката се заменуваат со оние по кратенката.

(е) Веројатноста за појава на некоја алтернативна вредност на елементите или елементите на прогнозата се вклучува кога:

(1) 30 или 40% веројатност за постоење на алтернативни метеоролошки услови во одреден временски период на прогноза; или

(2) 30 или 40%. веројатност за привремени флуктуации на метеоролошките услови во одреден временски период на прогнозата

Во TAF е означува со користење на кратенката "PROB" проследено со веројатност од десет проценти и, во случајотод точка (1), временскиот период по кој се очекува дека овие вредности да се применат, или во случајот наведен во точка (2),со користење на кратенката "PROB" проследено со веројатност од десет проценти, ознаката за промена "TEMPO" и поврзаната временска група.

MET.TR.225 Прогноза за слетување

(а) Прогнозите TREND се објавуваат во согласност со Додаток 1.

(б) Единиците и скалите на вредностите кои се употребуваат во прогнозите на TREND се исти како и оние во извештајот на кој тој се додава.

(в) Прогнозата TREND укажува на значителни промени во еден или повеќе елементи: приземен ветер, видливост, временски појави и облачност. Наведени се само оние елементи кои се очекува значително да се променат. Сепак, во случај на значителни измени во поглед на

облакот, се споменуваат сите групи на облаци, вклучувајќи слоеви или маси за кои што не се очекуваат промени. Во случај на значителна измена на видливоста, исто така се споменува појавата која влијае на намалување на видливоста. Кога не се очекува никаква измена, се означува со терминот "NOSIG".

(1) Приземен ветер

Со прогнозата TREND се означуваат измени на приземниот ветер, кои вклучуваат:

- (i) измена во просечната вредност на насоката на ветрот од 60 ° или повеќе, средна вредност на брзината пред и/или по промената од 10 јазли (5 м/с) или повеќе;
- (ii) промена во средната вредност на брзина на ветерот од 10 јазли (5 м/с) или повеќе;
- (iii) промени на ветрот кои влијаат на вредностите од оперативното значење.

(2) Видливост

- (i) Кога се очекува видливоста да се подобри и да се промени на или при таа промена да зафати, едно или повеќе од следните вредности или кога се очекува видливоста да се намали и со тоа намалување да зафати едно или повеќе од следниве вредности: 150, 350, 600, 800, 1 500 или 3 000м, со прогнозата TREND се укажува на таа промена.
- (ii) Кога значителен број на летови се спроведуваат во согласност со правилата за визуелен лет, со прогнозата дополнително се укажува на промените во видливоста на, или оние кои зафаќаат, 5 000 м.
- (iii) Во прогнозите TREND со додаден METAR, видливоста се однесува на прогнозираната доминантна видливост.

(3) Временски појави

- (i) Прогнозата TREND укажува на очекувана појавува, престанување или промена на интензитетот на кое било од следниве временски појави или нивни комбинации:
 - (А) врнежи кои замрзнуваат;
 - (Б) умерени или обилни дождови, вклучувајќи краток пороен дожд;
 - (В) грмотевици, со дожд;
 - (Г) бура од прашина;
 - (Д) песочна бура;
 - (Е) други временски појави, како што е договорено од страна на аеродромската метеоролошка служба со единиците на АТС и засегнатите оператори.

- (ii) Прогнозата TREND укажува на очекувана појава или прекинување на која било од следните појави или нивните комбинации:
 - (А) маглата која земрзнува;
 - (Б) прашина, песок или снег носени со низок ветер;
 - (В) прашина, песок или снег носени од ветер;
 - (Г) грмотевици (без врнежи);
 - (Д) ненадејна бура;
 - (Ѓ) облак во форма на инка (торнадо или пијавица).
- (iii) Вкупен број пријавени појави од точките (i), (ii) или (iii) не може да биде повеќе од три.
- (iv) Очекуваното завршување на овие временски појави се означува со кратенката "NSW".

(4) Облаци

- (i) Кога се очекува дека висината на база на слоеви на облаци од BKN или OVC се подигнува и променува на, или дека при тоа подигнување зафаќа една или повеќе од следните вредности, или кога се очекува висината на базата на облакот од BKN или OVC да се спушти и со тоа спуштање да зафати една или повеќе од следните вредности: 100, 200, 500, 1 000 и 1 500 стапки (30, 60, 150, 300 и 450 м), со прогнозата TREND се укажува на таа промена.
- (ii) Кога висината на базата на слој на облакот е под, или се очекува да падне под или да се подигне над 1.500 стапки (450 м), прогнозата TREND, исто така, укажува на промените во количината на облак со зголемување на FEW или SCT на BKN или OVC, или намалување со BKN или OVC на FEW или SCT.
- (iii) Кога нема прогнозирани облаци од оперативно значење и "CAVOK" не е применет, се користи кратенка "NSC".

(5) Вертикална видливост

Кога се очекува небото да остане или да стане замаглено, а на аеродром се набљудува вертикалната видливост и се прогнозира подобрување на вертикалната видливост и нејзината промена на една или повеќе од следните вредности, или се прогнозира промена со која тие се опфаќаат, или кога се прогнозира намалување на вертикалната видливост и опфаќање на една или повеќе од следните вредности: 100, 200, 500 или 1.000 стапки (30, 60, 150 или 300 м), прогнозата TREND ги наведува тие промени.

(6) Дополнителни критериуми

Метеоролошката служба на аеродромот и корисниците можат да се договорат за дополнителни критериуми што треба да се применат, врз основа на локалниот оперативен минимум на аеродромот.

(7) Користење на група на промени

- (i) Кога се очекува промена, прогнозата TREND започнува со една од ознаките за промена, "BECMG" или "TEMPO".
- (ii) За опис на промените во прогнозата кај кои се очекува дека метеоролошките услови ќе ги достигнат или надминат утврдените вредности на редовна или вонредна фреквенција се користи ознаката "BECMG". Периодот или времето за кое се предвидува оваа промена, се означени со кратенки "FM", "TL" или "AT", во зависност од потребата, по што секоја од нив ја следи временската група во часови и минути.
- (iii) Терминот "ТЕМПО" се користи за да се опишат привремени метеоролошки флуктуации на метеоролошките услови кои ги достигнуваат или надминуваат утврдените вредности и траат пократко од еден час во секоја нивна појава, и заедно сочинуваат помалку од половина од периодот за кој се прогнозира оваа флуктуација. Периодот за кои тие привремени флуктуација се прогнозирани се означуваат со кратенките "FM" и/или "TL", во зависност од тоа која е соодветна, при што секоја од нив ја следи временска група во часови и минути.

(8) Употреба на ознаките за веројатност

Ознаката "PROB" не се користи во прогнозата TREND.

MET.TR.230 Прогнози за полетување

- (a) Прогнозата за полетување се однесува на утврдениот временски период и содржи информации за очекуваните услови на комплексот на полетно – слетната патека во однос на насоката и брзината на површинскиот ветер и сите негови варијации, температурата, притисокот и сите други елементи како што е договорено меѓу аеродромската метеоролошка служба и операторот.
- (б) Редоследот на елементите и термините, единиците и скалите со вредности кои се користат во прогнозите за полетување мора да бидат исти како тие од извештаите за тој аеродром.

MET.TR.235 Аеродромско предупредувања како и предупредување и тревоги за придвижување на ветерот

- (а) Предупредувањата за придвижување на ветар се објавуваат во согласност со образецот од Додаток 4.
- (б) Редниот број од образецот во Додаток 4 треба да одговара на бројот на предупредувања за придвижување на ветерот објавени за аеродромот од 00:01 UTC на ден за кој се однесува.
- (в) Предупредувањата за придвижување на ветрот мора да содржат сумирани и ажурирани информации во врска со забележаното постоење за придвижување на ветерот што вклучува промена на челниот/грбниот ветер од 15 јазли (7,5 м/с) или повеќе што може штетно да влијаат врз воздухопловот при патеката за финалниот приод или при првично полетување на воздухопловот на полетно – слетната патека за време на рулањето при слетување или за време на залет при полетување.
- (г) Тревогите за придвижување на ветерот, ако е применливо, се однесуваат на одредени делови од полетно – слетните патеки и растојанијата долж патеката за приод или полетување, како што е договорено помеѓу аеродромската метеоролошка служба, единиците на АТС и засегнатите оператори.

Поглавје 3 - Технички услови за метеоролошките станици за набљудување

MET.TR.250 SIGMET пораки

- (а) Содржината и редоследот на елементите од SIGMET пораките треба да се усогласат со образецот во Додаток 5.
- (б) Постојат три типа на SIGMET пораки:
- (1) SIGMET за временски појави на рута кои не се вулкански пепел или тропски циклонски, се наречени WS SIGMET;
 - (2) SIGMET за вулкански пепел, се наречени WV SIGMET;
 - (3) SIGMET за тропски циклони, се наречени WC SIGMET.
- (в) Редниот број на SIGMET пораката се состои од три знаци, односно една буква и две бројки.
- (г) Само една од појавите наведен во Анекс 5 може да биде вклучена во SIGMET пораката, при што за тропски циклон се користат соодветните кратенки и соодветната гранична вредност за брзината на приземниот ветер од 34 јазли (17 м/с) или повеќе.
- (д) Информациите SIGMET во врска со грмотевици или тропски циклони не вклучуваат референци за сродни турбуленции и замрзнувања.
- (ѓ) Доколку SIGMET се проследува во дигитална форма тој е:
- (1) во формат кој е во согласност со глобалниот интероперабилен модел на споделување на информации со употреба на јазикот за означување на географски податоци (GML);
 - (2) надополнет со соодветни метаподатоци.

MET.TR.255 AIRMET пораки

- (а) Содржината и редоследот на елементите од AIRMET пораките треба да се усогласат со образецот во Додаток 5.
- (б) Редниот број од образецот од Додаток 5 мора да одговара на бројот од AIRMET пораката објавени за аеродромот од 00:01 UTC на ден за кој се однесува.
- (в) Во пораката, и AIRMET се наведува само еден настан од Додаток 5, при што се користат соодветните кратенки и следниве гранични вредности, кога таа појава е под нивото 100 од летот, или под нивото 150 од летот во планинските области, или повеќе, кога е потребно:
- (1) брзина на ветерот над 30 јазли (15 м/с);
 - (2) големи области под влијание на намалена видливост на помалку од 5 000 метри, вклучувајќи временски појави кои предизвикуваат намалување на видливоста;
 - (3) големи површини на делумна или целосна облачност доколку висината на базата на облакот е помала од 1000 стапки (300 м) над земјата.
- (д) AIRMET пораки во однос на грмотевици или кумулонимбуси не вклучуваат референци поврзани со турбуленции и замрзнувања.

MET.TR.260 Обласни прогнози за летови на мали височини

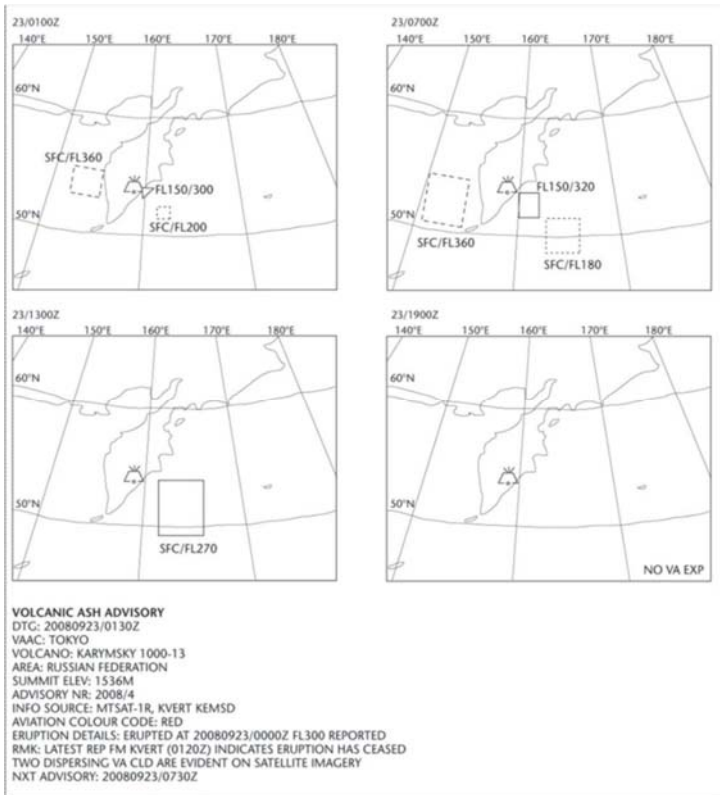
- (а) Кога обласните прогнози за летови на мали висини се користат во форма на мапи, временската прогноза за ветер во горниот воздушен простор и температурата на воздухот во горниот воздушен простор се објавува за точка која е оддалечена не повеќе од 300 наутички милји и, за најмалку, следниве апсолутни висини: 2 000, 5 000 и 10 000 стапки (600, 1500 и 3000 м) и 15 000 стапки (4500 м) во планинските области. Објавувањето на прогнозата за ветер во горниот воздушен простор и температурата на воздухот во горниот воздушен простор на апсолутна висина од 2000 стапки (600 метри) може да биде условено од локалните орографски карактеристики, како што е утврдено од надлежниот орган.
- (б) Кога обласните прогнози за летови на помали висини се користат во форма на мапи, временските појави SIGWX објавени како прогноза SIGWX за помала висина за ниво на лет до 100, или до ниво на лет 150 во планинските области, или повеќе, зависно од потребата. Прогнозата SIGWX за помала висина ги вклучува:
- (1) следниве појави кои го оправдуваат објавувањето на SIGMET: замрзнување, турбуленции, слабо видливи и чести кумулонимбуси, кумулонимбуси кои се во рамките на облак, или се појавуваат во појас на бура, песочна бура, ветер од бура со прашина, вулкански ерупции и ослободување на радиоактивни супстанции во атмосферата, а за кои се очекува да влијаат на летови на помали висини ;
 - (2) следниве елементи во регионалните прогнози за летови на мали висини: површина ветер, површинска видливост, значителен временски појави, замаглена видливост заради планините, облак, замрзнување, турбуленции, планински бран и висина на 0°C изотермата.

(в) Кога надлежниот орган утврдува дека густината на сообраќајните операции е под нивото на лет 100, тој бара објавување на AIRMET порака, како знак на поддршка на AIRMET пораката и дополнителни информации кои се потребни за лет на мали височини се објавуваат регионални прогнози кои вклучуваат од слој над земјата до нивото 100 на лет, или до ниво 150 на лет во планинските области, или повеќе доколку е потребно, и кои содржат информации за временски појави на рута кои се опасни за летови на помали висини.

Поглавје 4 - Технички услови за советодавни центри за следење на вулканскиот пепел (VAAC)

МЕТ.ТR.265 Одговорности на советодавниот центар за следење на вулканскиот пепел

- (а) Советодавните информации за вулканскиот пепел се објавуваат на скратен едноставен јазик и во согласност со образецот даден во Прилог 6. Кога кратенките не се достапни, се користи најмалиот можен текст на едноставен англиски јазик.
- (б) Кога советодавните информации за вулканскиот пепел се составени во сликовит приказ изгледаат на следниов начин:

и се објавуваат со помош на:

- (1) формат на преносна мрежна графика (PNG); или
- (2) во форма на BUFR код, кога се разменува во бинарен формат.

Поглавје 5 - Технички услови за советувањата за следење на тропски циклони (TCAC)

МЕТ.ТR.270 Одговорност на советодавниот центар за следење на тропски циклони

(а) Советодавните информации за тропски циклони се објавуваат за тропски циклон кога се очекува дека максималната 10 минутна средната вредност на брзината на приземниот ветер достигнува или надминува 34 јазли за време на периодот опфатен со советодавните информации.

(б) Советодавните информации за тропски циклони треба да бидат во согласност со Прилог 7.

Поглавје 6 - Технички услови за светските центри за прогноза (WAFС)

МЕТ.ТR.275 Одговорности на светски прогностички центар

(а) При обезбедување на глобални прогнози во форма на мрежа, WAFС користи обработени метеоролошки податоци во форма на вредности во бинарна форма (во форма на код GRIB) на точки на мрежата, а прогнозите за значајните временски појави во форма на код BUFR.

(б) За глобалните временски прогнози во форма на мрежа, WAFС:

(1) ги подготвуваат прогнозите за:

- (i) ветерот во горниот воздушен простор;
- (ii) температура на воздухот во горниот воздушен простор;
- (iii) влагата;
- (iv) насоката, брзината и нивото на лет на најсилниот ветер;
- (v) нивото на лет и температура на тропопаузата;
- (vi) области на кумулонимбусни облаци;
- (vii) замрзнување;
- (viii) турбуленции во облаци и без облаци;
- (ix) геопотенцијална апсолутна висина на ниво на лет,

четири пати на ден, и тие се применуваат за да се утврди валидно време 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27, 30, 33 и 36 часа по времето (00:00, 06:00, 12:00 и 18:00 UTC) на синоптичките податоци за кои се засновани овие прогнози;

(2) ги објавуваат прогнозите по редоследот од точка (1) и ја завршуваат нивната дисеминација веднаш штом е технички изводливо, но не подоцна од шест часа по стандардното време на набљудување;

(3) обезбедување прогноза за точката на правилната мрежа со хоризонтална резолуција од 1,25 ° географска ширина и должина, при што ова предвидување се состои од:

- (i) податоци за ветерот на нивоа на лет 50 (850 hPa), 100 (700 hPa), 140 (600 hPa), 180 (500 hPa), 240 (400 hPa), 270 (350 hPa), 300 (300 hPa), 320 (275 hPa), 340 (250 hPa), 360 (225 hPa), 390 (200 hPa), 410 (175 hPa), 450 (150 hPa) и 530 (100 hPa);
- (ii) податоци за температура на нивоа на лет 50 (850 hPa), 100 (700 hPa), 140 (600 hPa), 180 (500 hPa), 240 (400 hPa), 270 (350 hPa), 300 (300 hPa), 320 (275 hPa), 340 (250 hPa), 360 (225 hPa), 390 (200 hPa), 410 (175 hPa), 450 (150 hPa) и 530 (100 hPa);

- (iii) податоци за влажност за нивоа на лет 50 (850 hPa), 100 (700 hPa), 140 (600 hPa) и 180 (500 hPa);
- (iv) хоризонтална дистрибуција и нивоа на летот на базата и врвот на кумулонибусот;
- (v) замрзнување за слоеви со средиште на нивоа на лет 60 (800 hPa), 100 (700 hPa), 140 (600 hPa), 180 (500 hPa), 240 (400 hPa) и 300 (300 hPa);
- (vi) турбуленции без облаци за слоеви со средиште на нивоа на лет 240 (400 hPa), 270 (350 hPa), 300 (300 hPa), 340 (250 hPa), 390 (200 hPa) и 450 (150 hPa);
- (vii) турбуленции во облаци за слоеви со средиште на нивоа на лет 100 (700 hPa), 140 (600 hPa), 180 (500 hPa), 240 (400 hPa) и 300 (300 hPa);
- (viii) геопотенцијални податоци за надморска висина за нивоа на лет 50 (850 hPa), 100 (700 hPa), 140 (600 hPa), 180 (500 hPa), 240 (400 hPa), 270 (350 hPa), 300 (300 hPa), 320 (275 hPa), 340 (250 hPa), 360 (225 hPa), 390 (200 hPa), 410 (175 hPa), 450 (150 hPa) и 530 (100 hPa).

(в) За светската прогноза на значајните временски појави долж рутата, WAFC:

- (1) изготвува прогноза SIGWX четири пати на ден, и тие се применуваат за важечките времиња во период од 24 часа по времето (00:00, 06:00, 12:00 и 18:00 UTC) од синоптичките податоци за кои се засновани овие прогнози. Распределбата на секоја прогноза се завршува веднаш штом е технички изводливо, но не подоцна од девет часа по стандардното време на набљудување;
- (2) објавува прогноза за SIGWX како SIGWX прогноза за големи надморски висини за нивоа на лет помеѓу 250 и 630;
- (3) во прогнозата SIGWX ги вклучува следниве елементи:
 - (i) тропски циклон под услов да се очекува дека максималната 10 минутна средна брзината на приземниот ветер достигнува или надминува 34 јазли (17 м/с).
 - (ii) многу опасни појаси на бури;
 - (iii) умерена или силна турбуленција (во облак или без облаци);
 - (iv) умерено или силно замрзнување;
 - (v) широко распространета песочна бура/олуен ветер со прашина;
 - (vi) кумулонибусни облаци поврзани со грмотевици и со ставките од i до v.
 - (vii) области со неконвективни облаци поврзани со умерена или тешка турбуленција во облаци и/или умерени или јаки замрзнувања;
 - (viii) нивото на лет на тропопаузата;
 - (ix) млазни струи;
 - (x) информации за локацијата на вулканските ерупции поради кои настануваат облаци од пепел кои влијаат врз воздухопловните операции, вклучуваат: симбол на вулканска ерупција на локацијата на вулканот, а во одделна текстуална коцка во табелата, симбол за вулканска ерупција, името од вулканот, доколку е познат, и ширината/должината на ерупцијата. Покрај тоа, во легендата на картата SIGWX треба да се наведе CHECK SIGMET, ADVISORIES FOR TC AND VA, AND ASHTAM AND NOTAM FOR VA (ПРОБЕТЕ SIGMET, ВНИМАВАЈТЕ НА TC И VA КАКО И ASHTAM И NOTAM ЗА VA).;

(xi) информации за локацијата на испуштање на радиоактивни материи во атмосферата кои влијаат врз воздухопловните операции, вклучуваат: симбол на радиоактивни материјали во атмосферата на локацијата на ослободување, во посебна коцка од табелата, симбол на радиоактивни материјали во атмосферата, географската ширина/должина на местото на испуштањето и доколку е познато, името на местото на радиоактивниот извор. Покрај тоа, во легендата на картата SIGWX на која е означено испуштање на радијацијата треба да се наведе "CHECK SIGMET AND NOTAM FOR RDOACT CLD (ПРОВЕРЕТЕ SIGMET И NOTAM ЗА РАДИОАКТИВЕН ОБЛАК).

(4) За прогнозата SIGWX се применуваат следниве критериуми:

- (i) точките (i) до (vi) од точката (3) се вклучуваат само ако се очекува да се појават помеѓу долните и горните нивоа на прогноза SIGWX;
- (ii) кратенката "CB" се вклучува само кога се однесува на појавата или се очекува појава на кумулонимбус облаците:
 - (A) која зафаќа област со максимална просторна покриеност на 50% или повеќе од засегнатата област;
 - (B) по линија со малку или без простор помеѓу индивидуалните облаци; или
 - (B) вградени во слоеви на облаци или сокриени со магла;
- (iii) вклучувањето на кратенката "CB" ги подразбира сите временски појави кои вообичаено се поврзуваат со кумулонимбуси, т.е. грмотевици, умерени или силно замрзнување, умерена или тешка турбуленција и град;
- (iv) кога вулканска ерупција или ослободувањето на радиоактивни материи во атмосферата наложува вклучување во прогнозата SIGWX симболот на вулканска активност или симбол на радиоактивност, тие симболи се вклучуваат во прогнозата SIGWX, без оглед на висината за која се пријавува нивото на пепел или радиоактивен материјал или се очекува дека ќе достигне;
- (v) во случај на заедничко појавување или делумно совпаѓа појавата од точките (i), (x) и (xi) на точката (3), најголема предност и се дава на точката (x), по што следат точките (xi) и (i). Точката со најголема предност се става на местото на настанот, а за поврзување на локациите на останатите точки со нивните поврзани симболи или текстуални коцки се користат стрелки.

(г) Се објавува прогнозата SIGWX за средна висина на ниво на лет помеѓу 100 и 250 за ограничени географски подрачја.

Прилог 1

Образец за METAR

Легенда:

М = задолжително вклучување, дел од секоја порака;

С = условно вклучување, зависно од метеоролошките услови или методите на набљудување;

О = можно вклучување.

Забелешка 1: Опсегот и резолуциите на нумерички елементи вклучени во METAR се прикажани подолу под овој образец.

Забелешка 2: Објаснувањата за кратенките можат да се најдат во *Процедури за услугите во воздухопловната навигација - ICAO кратенки и кодови* (PANS-ABC, Doc 8400).

Елемент	Детална содржина	Образец(и)		Примери
Ознака на типот на извештајот (M)	Типот на извештај (M)	METAR, METAR COR		METAR METAR COR
Ознака на локацијата (M)	Ознака за локација според ICAO (M)	Nnnn		YUDO
Време на забележување (M)	Ден и вистинското време на набљудување UTC (M)	nnnnnnZ		221630Z
Ознака на автоматско или известување кое недостасува (C)	Ознака за автоматско или за известување кое недостасува (C)	AUTO или NIL		AUTO NIL
КРАЈ НА METAR АКО ИЗВЕШТАЈОТ НЕДОСТАСУВА				
Приземен ветер (M)	Насока на ветрот (M)	Nnn	VRB	24004MPS VRB01MPS (24008KT) (VRB02KT) 19006MPS (19012KT) 00000 MPS (00000KT) 140P149MPS (140P99KT)
	Брзина на ветрот (m)	[P]nn[n]		
	Значителна варијација на брзината (C)	G[P]nn[n]		12003G09MPS (12006G18KT) 24008G14MPS (24016G28KT)
	Мерни единици (M)	MPS (или KT)		
	Значителни варијации на насоката (C)	nnnVnnn	-	02005MPS 350V070 (02010KT 350V070
	Видливост (M)	Видливост која преовладува и најмала видливост (M)	Nnnn	

Елемент	Детална содржина	Образец(и)			Примери
					9999 0800
	Најмала видливост и насока на најмала видливост (C)	nnnn[N] <i>или</i> nnnn[NE] <i>или</i> nnnn[E] <i>или</i> nnnn[SE] <i>или</i> nnnn[S] <i>или</i> nnnn[SW] <i>или</i> nnnn[W] <i>или</i> nnnn[NW]			2000 1200NW 6000 2800E 6000 2800
Видливост долж полетно – слетната патека (C) (1)	Име на елементот (M)	R			R32/0400 R12R/1700 R10/M0050 R14L/P2000
	Полетно – слетна патека (M)	nn[L]/ <i>или</i> nn[C]/ <i>или</i> nn[R]/			
	Видливост долж полетно – слетната патека (M)	[P <i>или</i> M]nnnn			R16L/0650 R16C/0500 R16R/0450 R17L/0450
	Претходен тренд на видливост на полетно– слетната патека (C)	U, D <i>или</i> N			R12/1100U R26/0550N R20/0800D R12/0700
Моментални временски услови (C)	Интензитет <i>или</i> близина на моменталните временски услови (C)	- <i>или</i> +	--	VC	
	Карактеристики и тип на моменталните временски услуги (M)	DZ <i>или</i> RA <i>или</i> SN <i>или</i> SG <i>или</i> PL <i>или</i> DS <i>или</i> SS <i>или</i> FZDZ <i>или</i> FZRA <i>или</i> FZUP <i>или</i> FC(2) <i>или</i> SHGR <i>или</i> SHGS <i>или</i> SHRA <i>или</i> SHSN <i>или</i> SHUP <i>или</i> TSGR <i>или</i> TSGS <i>или</i> TSRA <i>или</i> TSSN <i>или</i> TSUP <i>или</i> UP	FG <i>или</i> BR <i>или</i> SA <i>или</i> DU <i>или</i> HZ <i>или</i> FU <i>или</i> VA <i>или</i> SQ <i>или</i> PO <i>или</i> TS <i>или</i> BCFG <i>или</i> BLDU <i>или</i> BLSA <i>или</i> BLSN <i>или</i> DRDU <i>или</i> DRSA v DRSN <i>или</i> FZFG <i>или</i> MIFG <i>или</i> PRFG <i>или</i> //	FG <i>или</i> PO <i>или</i> FC <i>или</i> DS <i>или</i> SS <i>или</i> TS <i>или</i> SH <i>или</i> BLSN <i>или</i> BLSA <i>или</i> BLDU <i>или</i> VA	RA HZ VCFG +TSRA FG VCSH +DZ VA VCTS –SN MIFG VCBLSA +TSRASN –SNRA DZ FG +SHSN BLSN UP FZUP TSUP FZUP //

Елемент	Детална содржина		Образец(и)				Примери
Облак (М)	Количина на облак и висина на база на облаци или вертикална видливост (М)		FEWnnn или SCTnnn или BKNnnn или OVCnnn или FEW/// или SCT/// или BKN/// или OVC/// или ///nnn или ///////	VVnnn или VV///	NSC или NCD		FEW015 VV005 OVC030 VV/// NSC SCT010 OVC020 BKN/// ///015
	Вид на облак (С)		CB или TCU или ///	-			BKN009TCU NCD SCT008 BKN025CB BKN025//////// CB
Температура на воздухот и на росата (М)	Температура на воздухот и на росата (М)		[М]nn/[М]nn				17/10 02/М08 М01/М10
Вредност на притисокот (М)	Име на елементот (М)		Q				Q0995 Q1009 Q1022 Q0987
	QNH (М)		Nnnn				
Дополнителни информации (С)	Скорешни временски услови (С)		REFZDZ или REFZRA или REDZ или RE[SH]RA или RERASN или RE [SH]SN или RESG или RESHGR или RESHGS или REBLSN или RESS или REDS или RETSRA или RETSSN или RETSGR или RETSGS или RETS или REFC или REVA или REPL или REUP или REFZUP или RETSUP или RESHUP				REFZRA RETSRA
	Придвижување на ветерот (С)		WS Rnn[L] или WS Rnn[C] или WS Rnn[R] или WS ALLRWY				WS R03 WS ALLRWY WS R18C
	Површинската температура на морето и состојбата на морето или значителната висина на брановите (С)		W[М]nn/Sn или W[М]nn/Hn[n][n]				W15/S2 W12/H75
	Состојба на полетно – слетната патека	Ознака на полетно – слетната патека (М)	R nn[L]/ или Rnn[C]/ или Rnn[R]/			R/SNOCL O	R99/421594 R/SNOCLO R14L/CLRD//
		Талози на полетно – слетната патека (м)	n или/		CLRD//		
		Размер на контаминира-ната полетно–слетна патека	n или/				

Елемент	Детална содржина		Образец(и)				Примери	
		Длабочина на талог (М)	nn или//					
		Коефициент на триење или влијание од кочење (М)	nn или//					
Тренд на прогноза (О)	Ознака за промена (М)		NOSIG	BECMG или TEMPO			NOSIG BECMG FEW020 TEMPO 25018G25MPS (TEMPO 25036G50KT) BECMG FM1030 TL1130 CAVOK BECMG TL1700 0800 FG BECMG AT1800 9000 NSW BECMG FM1900 0500 +SNRA BECMG FM1100 SN TEMPO FM1130 BLSN TEMPO FM0330 TL0430 FZRA	
	Период на промена (С)			FMnnnn i/ или TLnnnn или ATnnnn				
	Ветер (С)			nnn[P]nn[n][G[P]nn[n]]MPS (или nnn[P]nn[G[P] nn]KT)				
	Видливост која преовладува (С)			nnnn		CAVOK		
	Временска појава: интензитет (С)			– или +	--			NSW
	Временска појава: карактеристики и тип (С)			DZ или RA или SN или SG или PL или DS или SS или FZDZ или FZRA или SHGR или SHGS или SHRA или SHSN или TSGR или TSGS или TSRA или TSSN	FG или BR или SA или DU или HZ или FU или VA или SQ или PO или FC или TS или BCFG или BLDU или BLSA или BLSN или DRDU или DRSA или DRSN или FZFG или MIFG или PRFG			
				Количина на облак и висина на база на облаци или вертикална видливост (С)		FEWnnn или SCTnnn или BKNnnn или OVCnnn		VVnnn или VV///
			Тип на облак (С)		CB или TCU	-		TEMPO TL1530 +SHRA BKN012CB

(1) Се вклучува доколку видливоста или видливоста по должината на полетно – слетната патека <1500 м; за до најмногу четири полетно – слетни патеки.

(2) Многу се користи за означување на торнада или пијавици; умерено (без ознаки) за означување на конусен облак кој не допира до земјата.

Опсег и резолуција за нумеричките елементи кои се вклучени во METAR				
Елемент		Распон	Резолуција	
Полетно – слетна патека (без единици)		01-36	1	
Насока на ветер ° во однос на вистинскиот север		000-360	10	
Брзина на ветер:	MPS (м/с)	00 – 99	1	
	КТ	00 - 199	1	
Видливост:	М	0000 - 0750	50	
	М	0800 – 4 900	100	
	М	5 000 – 9 000	1000	
	М	10 000 -	0 (фиксна вредност:9999)	
Видливост вдоль полетно – слетната патека:		М	0000 – 0375	25
		М	0400 – 0750	50
		М	08000 – 2 000	100
Вертикална видливост 30M(100 FT)		000-020	1	
Облаци : висина на база на облаци 30M(100 FT)		000-100	1	
Температура на воздух:		- 80-+50	1	
Температура на точка на роса:		°C		
QNH:		hPa	0850-1100	1
Температура на површината на морето		°C	-10-+40	1
Состојба на морето: (без единици)		0-9	1	
Значителна висина на бранови:		М	0 – 999	0.1
Состојба на полетно – слетна патека	Ознака на полетно – слетна патека: (без единици)		01-36;88;99	1
	Талози на полетно – слетна патека: (без единици)		0-9	1
	Размер на контаминација на полетно – слетна патека: (без единици)		1;2;5;9	-
	Длабочина на талог: (без единици)		00 – 90; 92-99	1
	Коефициент на триење/влијание од кочење (без единици)		00-95;99	1
* Во воздухопловството нема побарување за пријавување на брзина на површинскиот ветерот од 100 јазли (50 м/с) или повеќе; меѓутоа утврдена е одредба за пријавување на брзина на ветерот до 199 јазли (99 м/с) за не-воздухопловни цели, зависно од потребата.				

Прилог 2

Определени области кои ги опфаќаат WAFS прогнозите во формата на карта

Меркатор Проекција

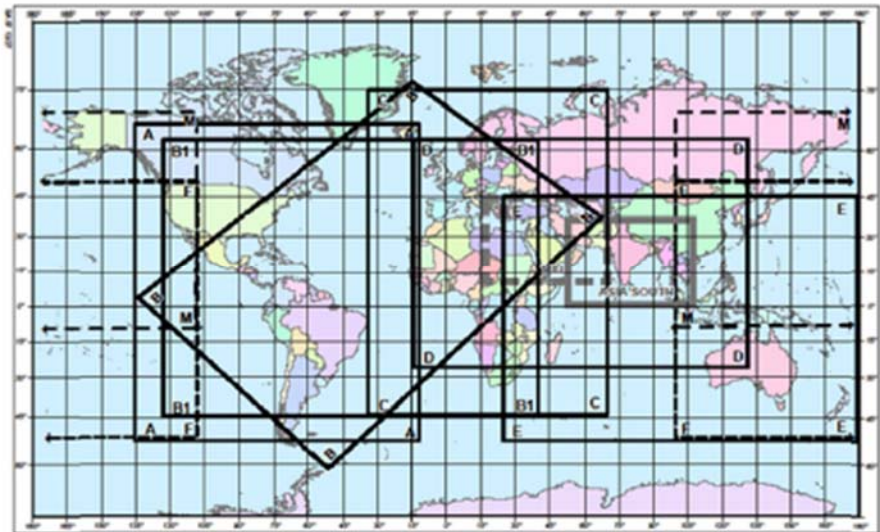

CHART	LATITUDE	LONGITUDE	CHART	LATITUDE	LONGITUDE
A	N6700	W13724	D	N6300	W01500
A	N6700	W01236	D	N6300	E13200
A	S5400	W01236	D	S2700	E13200
A	S5400	W13724	D	S2700	W01500
ASIA	N3600	E05300	E	N4455	E02446
ASIA	N3600	E10800	E	N4455	E18000
ASIA	0000	E10800	E	S5355	E18000
ASIA	0000	E05300	E	S5355	E02446
B	N0304	W13557	F	N5000	E10000
B	N7644	W01545	F	N5000	W11000
B	N3707	E06732	F	S5242	W11000
B	S6217	W05240	F	S5242	E10000
B1	N6242	W12500	M	N7000	E10000
B1	N6242	E04000	M	N7000	W11000
B1	S4530	E04000	M	S1000	W11000
B1	S4530	W12500	M	S1000	E10000
C	N7500	W03500	MID	N4400	E01700
C	N7500	E07000	MID	N4400	E07000
C	S4500	E07000	MID	N1000	E07000
C	S4500	W03500	MID	N1000	E01700

Поларна стереографска проекција (северна полутопка)

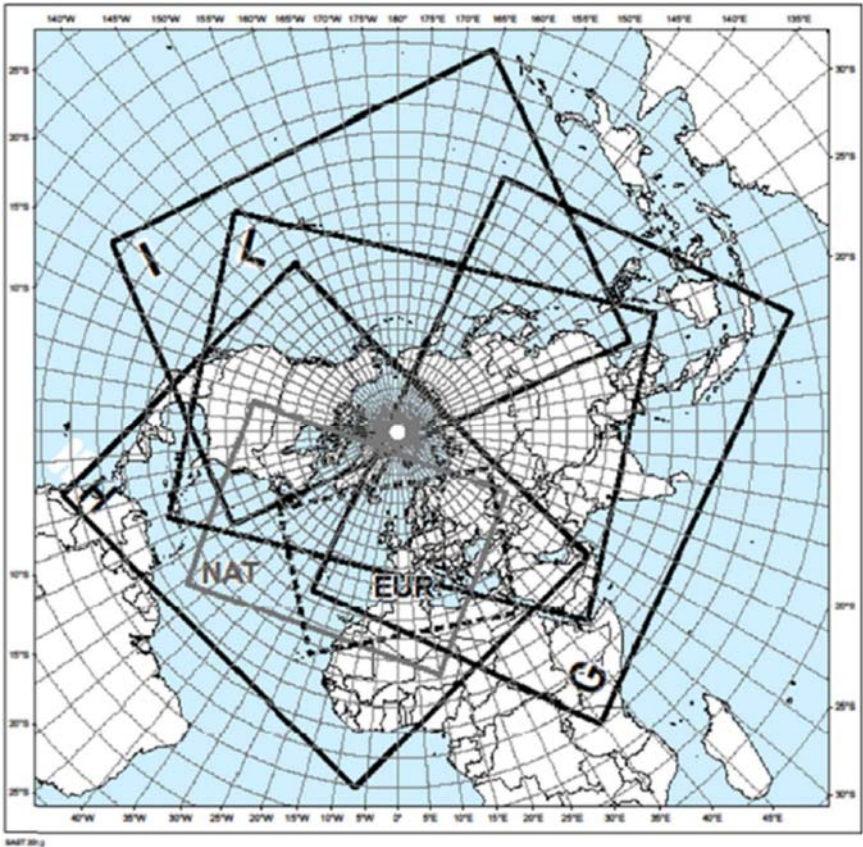

CHART	LATITUDE	LONGITUDE	CHART	LATITUDE	LONGITUDE
EUR	N4633	W05634	I	N1912	E11130
EUR	N5842	E06824	I	N3330	W06012
EUR	N2621	E03325	I	N0126	W12327
EUR	N2123	W02136	I	S0647	E16601
G	N3552	W02822	L	N1205	E11449
G	N1341	E15711	L	N1518	E04500
G	S0916	E10651	L	N2020	W06900
G	S0048	E03447	L	N1413	W14338
H	N3127	W14836	NAT	N4439	W10143
H	N2411	E05645	NAT	N5042	E06017
H	S0127	W00651	NAT	N1938	E00957
H	N0133	W07902	NAT	N1711	W05406

Поларна стереографска проекција (јужна полутопка)

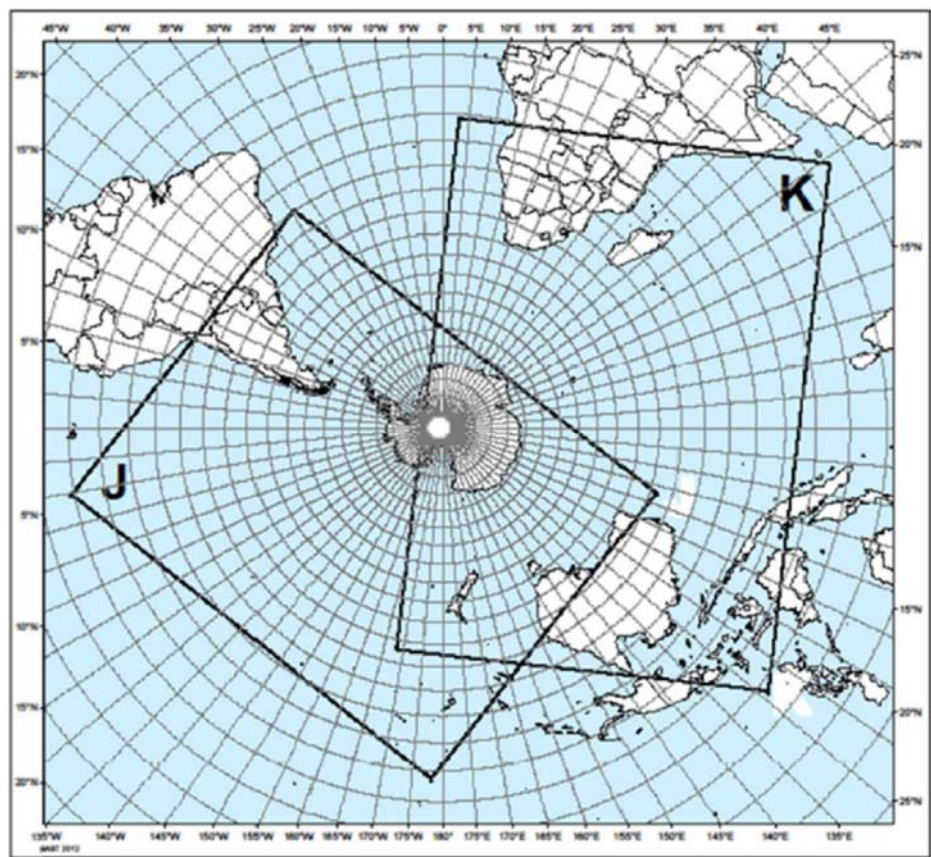

CHART	LATITUDE	LONGITUDE
J	S0318	W17812
J	N0037	W10032
J	S2000	W03400
J	S2806	E10717
K	N1255	E05549
K	N0642	E12905
K	S2744	W16841
K	S1105	E00317

Прилог 3

Образец за TAF Легенда: М = задолжително вклучување, дел од секоја порака; С = условно вклучување, зависно од метеоролошките услови или методите на набљудување; О = можно вклучување. Забелешка 1: Опсегот и резолуциите на нумерички елементи вклучени во TAF се прикажани подолу под овој образец. Забелешка 2: Објаснувањата за кратенките можат да се најдат во <i>Процедури за услугите во воздухопловната навигација - ICAO кратенки и кодови</i> (PANS-ABC, Doc 8400).			
Елемент	Детална содржина	Образец(и)	Примери
Ознака на типот на извештајот (М)	Типот на извештај (М)	TAF или TAF AMD или TAF COR	TAF TAF AMD
Ознака на локацијата (М)	Ознака за локација според ICAO (М)	Nnnn	YUDO
Време на објавувањето на прогнозата (М)	Ден и вистинското време на објавување на прогнозата UTC (М)	nnnnnnZ	160000Z
Ознака на автоматско или известување кое недостасува (С)	Ознака за автоматски или за известување кое недостасува (С)	NIL	NIL
КРАЈ НА TAF АКО ПРОГНОЗАТА НЕДОСТАСУВА			
Денови и периоди на валидност на прогнозата (М)	Денови и периоди на валидност на прогнозата (UTC) (М)	nnnn/nnnn	1606/1624 0812/0918
Ознака за поништена прогноза (С)	Ознака за поништена прогноза (С)	CNL	CNL
КРАЈ НА TAF АКО ПРОГНОЗАТА Е ПОНИШТЕНА			
Приземен ветер (М)	Насока на ветрот (М)	Nnn или VRB	24004MPS; VRB01MPS (24008KT); (VRB02KT)

					19005 MPS (19010KT)
	Брзина на ветрот (м)	[P]nn[n]			00000 MPS (00000KT) 140P49MPS (140P99KT)
	Значителна варијација на брзината (C)	G[P]nn[n]			12003G09MPS (12006G18KT) 24008G14MPS (24016G28KT)
	Мерни единици(М)	MPS (или KT)			
Видливост (М)	Видливост која преовладува (М)	Nnnn		CAVOK	0350 CAVOK 7000 9000 9999
Временски услови (C)	Интензитет на временските појави (C) (1)	- или +	-		
	Карактеристик и и тип на временските појави (C)	DZ или RA или SN или SG или PL или DS или SS или FZDZ или FZRA или SHGR или SHGS или SHRA или SHSN или TSGR или TSGS или TSRA или TSSN	FG или BR или SA или DU или HZ или FU или VA или SQ или PO или FC или TS или BCFG или BLDU или BLSA или BLSN или DRDU или DRSA или DRSN или FZFG или MIFG или PRFG		RA HZ +TSRA FG -FZDZ PRFG +TSRASN SNRA FG
Облак (М) (2)	Количина на облак и висина на база на облаци или вертикална видливост (М)	FEW nnn или SCT nnn или BKN nnn или OVC nnn	VV nnn или VV///	NSC	FEW010 VV005 OVC020 VV/// NSC SCT005 BKN012
	Вид на облак (C)	CB или TCU или///	-		SCT008 BKN025CB
Температу ра (O)(3)	Име на елементот (М)	TX			TX25/1013Z TN09/1005Z TX05/2112Z TNM02/2103Z
	Максимална температура (М)	nnnnZ			
	Ден и време на појавувањето на највисоката температура (М)	[M]nn/			
	Име на елементот (М)	TN			
	Минимална температура (М)	[M]nn/			
	Ден и време на појавувањето на најниската	nnnnZ			

	температура (M)					
Очекувани значајни промени на еден или повеќе претходно наведени елементи за време на периодот на валидност (C)	Ознаки за промена или веројатност (M)	PROB30 [TEMPO] <i>или</i> PROB40 [TEMPO] <i>или</i> BECMG <i>или</i> TEMPO <i>или</i> FM				
	Период на настан или промена (M)	nnnn/nnnn <i>или</i> nnnnnn				
	Ветер (C)	nnn[P]nn[n][G[P]nn[n]] MPS <i>или</i> VRBnnMPS (<i>или</i> nnn[P]nn[G[P]nn] KT <i>или</i> VRBnnKT)			TEMPO 0815/0818 25017G25MPS (TEMPO 0815/0818 25034G50KT) TEMPO 2212/2214 17006G13MPS 1000 TSRA SCT010CB BKN020 (TEMPO 2212/2214 17012G26KT 1000 TSRA SCT010CB BKN020)	
	Видливост која преовладува (C)	Nnnn		CAVOK	BECMG 3010/3011 00000MPS 2400 OVC010 (BECMG 3010/3011 00000KT 2400 OVC010) PROB30 1412/1414 0800 FG	
	Временска појава: интензитет (C)	– <i>или</i> +	-		NSW	BCMG 1412/1414 RA TEMPO 2503/2504 BLSN PROB 40 TEMPO 2923/3001 0500 FG
	Временска појава: карактеристик и и тип (C)	DZ <i>или</i> RA <i>или</i> SN <i>или</i> SG <i>или</i> PL <i>или</i> DS <i>или</i> SS <i>или</i> FZDZ <i>или</i> FZRA <i>или</i> SHGR <i>или</i> SHGS <i>или</i> SHRA <i>или</i> SHSN <i>или</i> TSGR <i>или</i> TSGS <i>или</i> TSRA <i>или</i> TSSN	FG <i>или</i> BR <i>или</i> SA <i>или</i> DU <i>или</i> HZ <i>или</i> FU <i>или</i> VA <i>или</i> SQ <i>или</i> PO <i>или</i> FC <i>или</i> TS <i>или</i> BCFG <i>или</i> BLDU <i>или</i> BLSA <i>или</i> BLSN <i>или</i> DRDU <i>или</i> DRSA <i>или</i> DRSN <i>или</i> FZFG <i>или</i> MIFG <i>или</i> PRFG			
	Количина на облак и висина на база или вертикална видливост (C)	FEWnnn <i>или</i> SCTnnn <i>или</i> BKNnnn <i>или</i> OVCnnn	VVnnn <i>или</i> VV///	NSC	FM051230 15015KMH 9999 BKN020 (FM051230 15008KT 9999 BKN020)	

						BECMG 1618/1620 8000 NSW NSC
	Тип на облак (C)	CB или TCU	-			BECMG 2306/2308 SCT015CB BKN020
(1) Се вклучува секогаш кога е применливо. Нема ознаки за умерен интензитет. (2) До четири слоја облаци. (3) Се состои од најмногу четири температури (две највисоки и две минимални температури).						

Опсег и резолуција за нумеричките елементи кои се вклучени во TAF			
Елемент		Распон	Резолуција
Насока на ветер	° во однос на вистинскиот север	000-360	10
Брзина на ветер:	MPS (м/с)	00 – 99	1
	KT	00 - 199	1
Видливост:	M	0000 - 0750	50
	M	0800 – 4 900	100
	M	5 000 – 9 000	1000
	M	10 000 -	0 (фиксна вредност:9999)
Вертикална видливост	30M(100 стапки)	000-020	1
Облаци : висина на база на облаци	30M(100 стапки)	000-100	1
Температура на воздух:	°C	- 80-+60	1
* Во воздухопловството нема побарување за пријавување на брзина на површинскиот ветерот од 100 јазли (50 м/с) или повеќе; меѓутоа утврдена е одредба за пријавување на брзина на ветерот до 199 јазли (99 м/с) за не-воздухопловни цели, зависно од потребата.			

Прилог 4

Образец за предупредување за придвижување на ветар <i>Легенда:</i> М = задолжително вклучување, дел од секоја порака; С = условно вклучување, зависно потребата; <i>Забелешка 1:</i> Опсегот и резолуциите на нумерички елементи вклучени во предупредувањата за придвижување на ветрот се прикажани во Прилог 8. <i>Забелешка 2:</i> Објаснувањата за кратенките можат да се најдат во <i>Процедури за услугите во воздухопловната навигација - ICAO кратенки и кодови</i> (PANS-ABC, Doc 8400).			
Елемент	Детална содржина	Образец(и)	Примери
Ознака за локацијата на аеродромот (М)	Ознака за локација на аеродромот	nnnn	YUCC
Време на забележување (М)	Тип на порака и реден број	WS WRNG [n]n	WS WRNG 1
Време на настанување и период на важност (М)	Ден и време на објавување и, кога е применливо, период на важност (UTC)	nnnnnn [VALID TL nnnnnn] <i>или</i> [VALIDnnnnnn/nnnnnn	211230 VALID TL 211330 221200 VALID 221215/221315
ДОКОЛКУ ПРЕДУПРЕДУВАЊЕТО ЗА ПРИДВИЖУВАЊЕ НА ВЕТЕРОТ СЕ ПОНИШТУВА, ВИДИ ГИ ДЕТАЛИТЕ НА КРАЈОТ ОД ОВОЈ ОБРАЗЕЦ			
Појава (М)	Идентификација на појавата и нејзина локација	[MOD] <i>или</i> [SEV] WS INAPCH <i>или</i> [MOD] <i>или</i> [SEV] WS [APCH] RWynnn <i>или</i> [MOD] <i>или</i> [SEV] WS INCLIMB-OUT <i>или</i> [MOD] <i>или</i> [SEV] WS CLIMB-OUTRWYnnn <i>или</i> MBSTINAPCH <i>или</i> MBST [APCH] RWynnn <i>или</i> MBSTIN CLIMB-OUT <i>или</i> MBSTCLIMB-OUT RWynnn	WS APCH RWY12 MOD WS RWY34 WS INCLIMB-OUT MBST APCH RWY26 MBST IN CLIMB-OUT
Забележана, пријавена или прогнозирана појава (М)	Ознака која зборува дали појавата е забележана или пријавена и се очекува да потрае или е прогнозирана	REP AT nnnn nnnnnnnn <i>или</i> OBS [AT nnnn] <i>или</i> FCST	REP AT 1510 B747 OBS AT 1205 FCST
Детали за појавата (С)	Опис на појава која е повод за објавување на предупредување за придвижување на ветер	SFCWIND: nnn/nnMPS (<i>или</i> nnn/nnKT) nnnM (nnnFT)-WIND: nnn/nnMPS (<i>или</i> nnn/nnKT) <i>или</i> nnKMH (<i>или</i> nnKT) LOSS nnKM (<i>или</i> nnNM) FNARWYnn <i>или</i> nnKMH (<i>или</i> nnKT) GAINnnKM (<i>или</i> nnNM) FNARWYnn	SFCWIND: 320/5MPS 60M-WIND: 360/13MPS (SFCWIND: 320/10KT 200FT-WIND: 360/26KT) 60KMH LOSS 4KM FNA RWY13 (30KT LOSS 2NM FNA RWY13)
<i>ИЛИ</i>			
Поништување на предупредувањето за придвижување на ветер	Поништување на предупредувањето за придвижување на ветер со упатување кон неговата ознака	CNL WS WRNG [n]n nnnnnn/nnnnnn	CNL WS WRNG 1 211230/211330

Прилог 5

Образец за пораките SIGMET и AIRMET и посебни известувања од воздух (влезна врска)

Легенда:

М = задолжително вклучување, дел од секоја порака;

С = условно вклучување, зависно од метеоролошките услови или методите на набљудување;

= = двојна линија укажува дека текстот кој следи треба да биде сместен во следната линија.

Забелешка : Опсезите и резолуциите на нумерички елементи вклучени во пораките SIGMET и AIRMET и посебни известувања од воздух се прикажани во Прилог 8.

Елемент	Детална содржина	Образец(и)			Примери
		SIGMET	AIRMET	ПОСЕБНИ ИЗВЕСТУВАЊА ОД ВОЗДУХ	
Ознака за локацијата FIR/CTA (M)	Ознака за локација на ICAO, единици за ATS која го опслужува FIR или CTA на кои се однесува SIGMET/AIRMET (M)	Nnnn		-	YUCC YUDD
Идентификација (M)	Ознака и реден број на пораката (M)	SIGMET nnn	AIRMET [nn]n	ARS	SIGMET 5 SIGMET A3 AIRMET 2 ARS
Период на важност (M)	Групи на ден-време со кои се означува периодот на важност во UTC(M)	VALID nnnnnn/nnnnnn		-	VALID 221215/221600 VALID 101520/101800 VALID 251600/252200
Ознака на локација за MWO(M)	Ознака на локација на MWO кој ја составил пораката со линија за раздвојување (M)	nnnn–			YUDO– YUSO–
Име на FIR/CTA или идентификација на воздухоплов (M)	Ознака на локација и име на FIR/CTA за кои се објавува SIGMET/AIRMET или повикувачки знак на радиостаницата од воздухопловот (M)	nnnn nnnnnnnnnnn FIR [/UIR] или nnnn nnnnnnnnnnn CTA	nnnn nnnnnnnnnnn FIR [/n]	nnnnnn	YUCC AMSWELL FIR YUDD SHANLON FIR/UIR YUCC AMSWELL FIR/2 YUDD SHANLON FIR VA812
ДОКОЛКУ SIGMET МОРА ДА СЕ ПОНИШТИ, ВИДИ ГИ ДЕТАЛИТЕ НА КРАЈОТ ОД ОВОЈ ОБРАЗЕЦ					

Елемент	Детална содржина	Образец(и)			Примери
		SIGMET	AIRMET	ПОСЕБНИ ИЗВЕСТУВАЊА ОД ВОЗДУХ	
Појава (М)	Опис на појавата која е причина за објавување на SIGMET/AIRMET (C)	OBSC TS[GR] EMBD TS[GR] FRQ TS[GR] SQL TS[GR] TC nnnnnnnnnn <i>или</i> NN SEV TURB SEV ICE SEV ICE (FZRA) SEV MTW HVY DS HVY SS [VA ERUPTION] [MT] [nnnnnnnnnn] [PSN Nnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Ennn[nn] <i>или</i> Wnnn[nn]] VA CLD RDOACT CLD	SFC WSPD nn[n] MPS (<i>или</i> SFC WSPD nn [n]KT) SFC VIS nnnnM (nn) ISOL TS[GR] OCNL TS[GR] MT OBSC BKN CLD nnn/[ABV] nnnnM (<i>или</i> BKN CLD nnn/[ABV] nnnnFT) OVC CLD nnn/[ABV] nnnnM (<i>или</i> OVC CLD nnn/[ABV] nnnnFT) ISOL CB OCNL CB FRQ CB ISOL TCU OCNL TCU FRQ TCU MOD TURB MOD ICE MOD MTW	TS TSGR SEV TURB SEV ICE SEV MTW HVY SS VA CLD [FL nnn/nnn] VA [MT nnnnnnnnnn] MOD TURB MOD ICE	SEV TURB FRQ TS OBSC TSGR EMBD TSGR TC GLORIA TC NN VA ERUPTION MT ASHVAL PSN S15 E073 VA CLD MOD TURB MOD MTW ISOL CB BKN CLD 120/900M (BKN CLD 400/3000FT) OVC CLD 270/ABV3000M (OVC CLD 900/ABV10000FT) SEV ICE RDOACT CLD
Забележан, или прогнозирана појава (М)	Напомена дали е таа информација забележана и се очекува да потрае или е прогнозирана (М)	OBS [AT nnnnZ] FCST [AT nnnnZ]		OBS AT nnnnZ	OBS AT 1210Z OBS FCST AT 1815Z
Локација (C)	Локација (се однесува на георгафската ширина и должина (во степени и минути)	Nnn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Nnn[nn] Ennn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Ennn[nn] <i>или</i> N OF Nnn[nn] <i>или</i> S OF Nnn[nn] <i>или</i> N OF Snn[nn] <i>или</i> S OF Snn[nn] <i>или</i> [AND] W OF Wnnn[nn] <i>или</i> E OF Wnnn[nn] <i>или</i> W OF Ennn[nn] <i>или</i> E OF Ennn[nn] <i>или</i> [N OF, NE OF, E OF, SE OF, S OF, SW OF, W OF, NW OF] [LINE] Nnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn[nn] – Nnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn[nn] <i>или</i> WI Nnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn [nn] – Nnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn [nn] – Nnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn [nn] – [Nnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn [nn] – Nnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn[nn]] <i>или</i> ENTIRE FIR (3) <i>или</i> ENTIRE CTA (3)		NnnnnWnnnnn <i>или</i> NnnnnEnnnnn <i>или</i> SnnnnWnnnnn <i>или</i> SnnnnEnnnnn	S OF N54 N OF N50 N2020 W07005 N2706 W07306 N48 E010 N OF N1515 AND W OF E13530 W OF E1554 N OF LINE S2520 W11510 – S2520 W12010 WI N6030 E02550 – N6055 E02500 – N6050 E02630 ENTIRE FIR ENTIRE CTA

Елемент	Детална содржина	Образец(и)			Примери
		SIGMET	AIRMET	ПОСЕБНИ ИЗВЕСТУВАЊА ОД ВОЗДУХ	
Ниво (C)	Ниво на лет или апсолутна висина и распространетост (C) (1)	[SFC/]FLnnn или [SFC/]nnnnM (или [SFC/] nnnnFT) или FLnnn/nnn или TOP FLnnn или [TOP] ABV FLnnn или (2) CB TOP [ABV] FLnnn WI nnnKM OF CENTRE (или CB TOP [ABV] FLnnn WI nnnNM OF CENTRE) или CB TOP [BLW] FLnnn WI nnnKM OF CENTRE (или CB TOP [BLW] FLnnn WI nnnNM OF CENTRE) или (3) FLnnn/nnn [APRX nnnKM BY nnnKM] [nnKM WID LINE BTN (nnNM WID LINE BTN)] [Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn] Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn] [— Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn [nn]] [— Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn]]] (или FLnnn/nnn [APRX nnnNM BY nnnNM] [Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn] Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn] [— Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn [nn] или Ennn[nn]] [— Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn]]])		FLnnn или nnnnM (или nnnnFT)	FL180 FL050/080 TOP FL390 SFC/FL070 TOP ABV FL100 FL310/450 CB TOP FL500 WI 270KM OF CENTRE (CB TOP FL500 WI 150NM OF CENTRE) FL310/350 APRX 220KM BY 35KM FL390
Движење или очекувано движење (C)	Движење или очекувано движење (наскока и брзина) со упатување кон една од 16-те точки од компасот, или неподвижно (C)	MOV N [nnKMH] или MOV NNE [nnKMH] или MOV NE [nnKMH] или MOV ENE [nnKMH] или MOV E [nnKMH] или MOV ESE [nnKMH] или MOV SE [nnKMH] или MOV SSE [nnKMH] или MOV S [nnKMH] или MOV SSW [nnKMH] или MOV SW [nnKMH] или MOV WSW [nnKMH] или MOV W [nnKMH] или MOV WNW [nnKMH]или MOV NW [nnKMH] или MOV NNW [nnKMH] (или MOV N [nnKT] или MOV NNE [nnKT] или MOV NE [nnKT] или MOV ENE [nnKT] или MOV E [nnKT] или MOV ESE [nnKT] или MOV SE [nnKT] или MOV SSE [nnKT] или MOV S [nnKT] или MOV SSW [nnKT] или MOV SW [nnKT] или MOV WSW [nnKT] или MOV W [nnKT] или MOV WNW [nnKT] или MOV NW [nnKT] или MOV NNW [nnKT]) или STNR		-	MOV E 40KMH (MOV E 20KT) MOV SE STNR
Промена на интензитет (C)	Очекувана промена на интензитет (C)	INTSF или WKN или NC		-	WKN

Елемент	Детална содржина	Образец(и)			Примери
		SIGMET	AIRMET	ПОСЕБНИ ИЗВЕСТУВАЊА ОД ВОЗДУХ	
Локација на прогноза(С)	Локација на прогноза на облак од вулканскиот пепел или средиште на ТС или друга опасна појава (6) на крајот на периодот на важност на пораката SIGMET (С)	FCST nnnnZ TC CENTRE Nnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn[nn] <i>или</i> FCST nnnnZ VA CLD APRX [nnKM WID LINE BTN (nnNM WID LINE BTN)] Nnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn[nn] — Nnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn[nn] [— Nnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn[nn]] [— Nnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn[nn]] [AND] <i>или</i> (4) FCST nnnnZ ENTIRE FIR (3) <i>или</i> FCST nnnnZ ENTIRE CTA (3) <i>или</i> FCST nnnnZ NO VA EXP <i>или</i> (6) [FCST nnnnZ Nnn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Nnn[nn] Ennn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Ennn[nn] <i>или</i> N OF Nnn[nn] <i>или</i> S OF Nnn[nn] <i>или</i> N OF Snn[nn] <i>или</i> S OF Snn[nn] [AND] W OF Wnnn[nn] <i>или</i> E OF Wnnn[nn] <i>или</i> W OF Ennn[nn] <i>или</i> E OF Ennn[nn] <i>или</i> [N OF, NE OF, E OF, SE OF, S	-	-	FCST 2200Z TC CENTRE N2740 W07345 FCST 1700Z VA CLD APRX S15 E075 – S15 E081 – S17 E083 – S18 E079 – S15 E075 FCST 0500Z ENTIRE FIR FCST 0500Z ENTIRE CTA FCST 0500Z NO VA EXP

Елемент	Детална содржина	Образец(и)			Примери
		SIGMET	AIRMET	ПОСЕБНИ ИЗВЕСТУВАЊА ОД ВОЗДУХ	
		OF, SW OF, W OF, NW OF] [LINE] Nnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn[nn] — Nnn[nn] <i>или</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn[nn] <i>или</i> WI (s) Nnn[nn] <i>или</i> Snn [nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn [nn] — Nnn[nn] <i>или</i> Snn [nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn [nn] — Nnn[nn] <i>или</i> Snn [nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn [nn] — Nnn[nn] <i>или</i> Snn [nn] Wnnn[nn] <i>или</i> Ennn [nn]]			
ИЛИ					
Поништување на SIGMET/AIRMET (C)	Поништување на SIGMET/AIRMET со кои се упатува на неговата ознака	CNL SIGMET [nn]n nnnnnn/nnnnnn <i>или</i> CNL SIGMET [nn]n nnnnnn/nnnnnn [VA MOV TO nnnn FIR] (3)	CNL AIRMET [nn]n nnnnnn/nnnnnn	-	CNL SIGMET 2 101200/101600 CNL SIGMET 3 251030/251430 VA MOV TO YUDO FIR CNL AIRMET 151520/151800
(1) Само за пораките SIGMET за облак од вулканскиот пепел и тропски циклони. (2) Само за пораките SIGMET за тропски циклони. (3) Само за пораките SIGMET за вулканскиот пепел. (4) Се користи за два облаци од вулканскиа пепел или два центри на тропски циклони кои истовремено влијаат на релевантните FIR. (5) Бројот на координатите треба да се чува на минимум и во нормални околности да не надминува седум. (6) Се користи за опасни појави кои не се облаци од вулкански пепел или тропски циклони. <i>Забелешка:</i> Тешко или умерено замрзнување и тешка или умерена турбуленција (SEV ICE, MOD ICE, SEV TURB, MOD TURB) поврзани со грмотевици, кумулонимбус или тропски циклони не треба да бидат вклучени.					

Прилог 6

Образец за советодавни пораки за вулкански пепел Легенда: М = задолжително вклучување, дел од секоја порака; С = условно вклучување; = = двојна линија укажува дека текстот кој следи треба да биде сместен во следната линија. Забелешка 1: Опсегот и резолуциите на нумерички елементи вклучени во советодавните пораки за вулкански пепел се прикажани во Прилог 8. Забелешка 2: Објаснувањата за кратенките можат да се најдат во <i>Процедури за услугите во воздухопловната навигација - ИКАО кратенки и кодови</i> (PANS-ABC, Doc 8400). Забелешка 3: Вметнување на "колона" по насловот на секој елемент е задолжително. Забелешка 4: Броевите од 1 до 18 се вклучуваат само за појаснување и не се дел од советодавната порака, како што е прикажано во примерот.					
Елемент		Детална содржина	Образец(и)		Примери
1	Ознака на типот на пораката (М)	Типот на порака	VA ADVISORY		VA ADVISORY
2	Време на појавување (М)	Година, месец, ден, време по UTC	DTG:	nnnnnnnn/nnnnZ	DTG: 20080932/0130Z
3	Име на VACC(М)	Име на VACC	VAAC:	nnnnnnnnnnnnnn	VAAC: TOKYO
4	Име на вулкан (М)	Име и IAVCEI број на вулкан	VOLCANO:	nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn [nnnnnn] или UNKNOWN или UNNAMED	VOLCANO: KARYMSKY VOLCANO: 1000-13 UNNAMED
5	Локација на вулкан (М)	Локација на вулкан во степени и минути	PSN:	Nnnnn или Snnnn Wnnnnn или Ennnnnnили UNKNOWN	PSN: N5403 E15927 PSN: UNKNOWN
6	Држава или регион (М)	Држава, или регион доколку пепелот е пријавен над државата	AREA:	nnnnnnnnnnnnnnnnnnnn	AREA: RUSSIA
7	Најголема надморска висина(М)	Најголема надморска висина во метри (или стапки)	SUMMIT ELEV:	nnnnM (или nnnnnFT)	SUMMIT ELEV: 1536M
8	Број на советување(М)	Број на советување: година во целост и број на пораки(М)	ADVISORY NR:	nnnn/nnnn	ADVISORY 2008/4 NR:
9	Извор на информации (М)	Извор на информации со слободен внес на текст	INFO SOURCE:	Слободен внес на текст до 32 знака	INFO SOURCE MTSAT-1R KVERT KEMSD

1	Код во боја (O)	Воздухопловен код во боја	AVIATION COLOUR CODE:	RED или ORANGE или YELLOW или GREEN или UNKNOWN или NOT GIVEN или NIL	AVIATION COLOUR CODE:	RED
1	Детали за ерупцијата (M)	Детали за ерупцијата (вклучувајќи датум/време на ерупцијата/ите	ERUPTION DETAILS:	Слободен внес до 4-6 знаци или UNKNOWN	ERUPTION DETAILS:	ERUPTION AT 20080923/0000Z FL300 REPORTED
1	Време на забележување (или проценка) на пепелот (M)	Ден и време (UTC) на забележувања (или процена) на вулканскиот пепел	OBS (или EST) VA DTG:	nn/nnnnZ	OBS (или EST) VA DTG:	23/0100Z
1	Забележан или проценет облак од пепел (M)	Хоризонтална (во степени и минути) и вертикална распространетост во времето на забележување, забележани или проценетите облаци од пепел или, ако базата е непозната, врв на забележани или проценетите облаци од пепел; Движење на забележаниот или проценетиот облак од пепел	OBS VA CLD или EST VA CLD:	TOP FLnnn или SFC/FLnnn или FLnnn/nnn [nnKM WID LINE BTN (nnNM WID LINE BTN)] Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn] — Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn][— Nnn [nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn] — Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn] — Nnn [nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn]] MOV N nnKMH (или KT) или MOV NE nnKMH (илиKT) или MOV E nnKMH (или KT) или MOV SE nnKMH (или KT) или MOV S nnKMH (или KT) или MOV SW nnKMH (или KT) или MOV W nnKMH (или KT) или MOV NW nnKMH (или KT) или VA NOT IDENTIFIABLE FM SATELLITE DATA WIND FLnnn/nnnnnn/nn[n]MPS (или KT) (2) или WIND FLnnn/nnnVRBnnMPS (или KT) или WIND SFC/FLnnnnnn/nn [n]MPS (или KT) или WIND SFC/FLnnnVRBnnMPS (или KT)	OBS VA CLD:	FL250/300 N5400 E15930 – N5400 E16100 – N5300 E15945 MOV SE 20KT SFC/FL200 N5130 E16130 – N5130 E16230 – N5230 E16230 – N5230 E16130 MOV SE 15KT TOP FL240 MOV W 40KMH VA NOT IDENTIFIABLE FM SATELLITE DATA WIND FL050/070 180/12 MPS
1	Прогнозирана висина и положба на облаците пепел (+6 HR) (M)	Ден и време (UTC) (6 часа од "времето на забележување (или проценка) на пепел " од став 12); Прогнозирана	FCST VA CLD +6 HR:	nn/nnnnZ SFC или FLnnn/[FL]nnn [nnKM WID LINE BTN (nnNM WID LINE BTN)] Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn] — Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn][	FCST VA CLD +6 HR:	23/0700Z FL250/350 N5130 E16030 – N5130 E16230 – N5330 E16230 – N5330 E16030 SFC/FL180 N4830 E16330 –

		висина и положба (во степени и минути) за секоја маса на облаци за тоа определено време на валидност		— Nnn [nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn] — Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn] — Nnn [nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn]](1) или NO VA EXP или NOT AVBL или NOT PROVIDED		N4830 E16630 – N5130 E16630 – N5130 E16330 NO VA EXP NOT AVBL NOT PROVIDED
1	Прогнозирана висина и положба на облациите од пепел (+12 HR) (M)	Ден и време (UTC) (12 часа од "времето на забележување (или проценка) на пепел " од став 12); Прогнозирана висина и положба (во степени и минути) за секоја маса на облаци за тоа определено време на валидност	FCST VA CLD +12 HR:	23/0700Z FL250/350 N5130 E16030 – N5130 E16230 – N5330 E16230 – N5330 E16030 SFC/FL180 N4830 E16330 – N4830 E16630 – N5130 E16630 – N5130 E16330 NO VA EXP NOT AVBL NOT PROVIDED	FCST VA CLD +12 HR:	23/0700Z FL250/350 N5130 E16030 – N5130 E16230 – N5330 E16230 – N5330 E16030 SFC/FL180 N4830 E16330 – N4830 E16630 – N5130 E16630 – N5130 E16330 NO VA EXP NOT AVBL NOT PROVIDED
1	Прогнозирана висина и положба на облациите од пепел (+18 HR) (M)	Ден и време (UTC) (18 часа од "времето на забележување (или проценка) на пепел " од став 12); Прогнозирана висина и положба (во степени и минути) за секоја маса на облаци за тоа определено време на валидност	FCST VA CLD +18 HR:	23/0700Z FL250/350 N5130 E16030 – N5130 E16230 – N5330 E16030 SFC/FL180 N4830 E16330 – N4830 E16630 – N5130 E16630 – N5130 E16330 NO VA EXP NOT AVBL NOT PROVIDED	FCST VA CLD +18 HR:	23/0700Z FL250/350 N5130 E16030 – N5130 E16230 – N5330 E16230 – N5330 E16030 SFC/FL180 N4830 E16330 – N4830 E16630 – N5130 E16630 – N5130 E16330 NO VA EXP NOT AVBL NOT PROVIDED
1	Забелешки (M)	Забелешки, по потреба	RMK	Слободен внес на текст до 256 знаци или NIL	RMK	LATEST REP FM KVERT (0120Z) INDICATES ERUPTION HAS CEASED. TWO DISPERSING VA CLD ARE EVIDENT ON SATELLITE IMAGERY NIL
1	Следни совети (M)	Година, месец, ден и време (UTC)	NXT ADVISORY:	nnnnnnnn/nnnnZ или NO LATER THAN nnnnnnnn/nnnnZ или NO FURTHER ADVISORIES или WILL BE ISSUED BY nnnnnnnn/nnnnZ		20080923/0730Z NO LATER THAN nnnnnnnn/nnnnZ NO FURTHER ADVISED WILL BE

				ISSUED BY nnnnnnnn/nnnnZ
(1) До 4 избрани слоеви. (2) Доколку се пријави пепел (на пр. AIREP), но не може да се открие преку сателитски податоци.				

Прилог 7

Образец за советодавни пораки за тропски циклон				
<i>Легенда:</i>				
= = двојна линија укажува дека текстот кој следи треба да биде сместен во следната линија.				
<i>Забелешка 1:</i> Опсегот и резолуциите на нумеричките елементи вклучени во советодавните пораки за тропски циклонсе прикажани во Прилог 8;				
<i>Забелешка 2:</i> Објаснувањата за кратенките можат да се најдат во <i>Процедури за услугите во воздухопловната навигација - ИКАО кратенки и кодови</i> (PANS-ABC, Doc 8400).				
<i>Забелешка 3:</i> Сите елементи се задолжителни.				
<i>Забелешка4:</i> Вметнување на "колона" по насловот на секој елемент е задолжително.				
<i>Забелешка 5:</i> Броевите од 1 до 19 се наведуваат само за јасноста и не се дел од советодавната порака, како што е прикажано во примерот.				
Елемент		Детална содржина	Образец(и)	
1.	Ознака на типот на пораката	Тип на порака	TC ADVISORY	
2.	Време на појавување	Година, месец, ден, време по UTC	DTG: nnnnnnnn/nnnnZ	DTG: 20040925/1600Z
3.	Име на TACC	Име на TCAC	TCAC: nnnnnnnnnnnn	TCAC: YUFO TCAC MIAMI
4.	Име на тропски циклон	Име и тропски циклон или NN за неименуван тропски циклон	TC: nnnnnnnnnnnn <i>или NN</i>	TC GLORIA
5.	Број на советување	Број на советување: (започнува со 01 за секој циклон)	NR: nn	NR: 01
6.	Позиција на центарот	Позиција на центарот на тропскиот циклон (во степени и минути)	PSN Nnn[nn] <i>или Snn[nn]</i> Wnnn[nn] <i>или Ennn[nn]</i>	PSN N2706 W07306
7.	Насока и брзина на движење	Насока и брзина на движење дадени во шеснаесет компас точки и км/ч (или kt), или полека се движат (<6 км/ч (3 kt)) или	MOV: N nnKMH (<i>или</i> KT) <i>или</i> NNE nnKMH (<i>или</i> KT) <i>или</i> NE nnKMH (<i>или</i> KT) <i>или</i> ENE nnKMH (<i>или</i> KT) <i>или</i> E nnKMH (<i>или</i> KT) <i>или</i> ESE nnKMH (<i>или</i> KT) <i>или</i> SE nnKMH (<i>или</i> KT) <i>или</i> SSE nnKMH (<i>или</i> KT) <i>или</i> S nnKMH (<i>или</i> KT) <i>или</i> SSW nnKMH (<i>или</i> KT) <i>или</i> SW nnKMH (<i>или</i> KT) <i>или</i> WSW	MOV NW 20KMH

		статични (<2 км/ч (1 kt))		nnКМН (или КТ) или W nnКМН (или КТ) или WNW nnКМН (или КТ) или NW nnКМН (или КТ) или NNW nnКМН (или КТ) или SLW или STNR	
8.	Притисок во средиштето	Притисок во средиштето (во hPa)	C:	nnnHPA	C: 965HPA
9.	Максимален ветер на површината	Максимален ветер на површината во близина на центарот (средна вредност по 10 минути во м/сек (или во чворови))	MAX WIND	nn[n]MPS (или nn[n]КТ)	MAX 22MPS WIND
10.	Прогнозана централната положба (+6 HR)	Ден и време (UTC) (6 часа од DTGод став 2); Прогноза на положба (во степени и минути) во средиштето од тропскиот циклон	FCST PSN +6 HR:	nn/nnnnZ Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn]	FCST PSN 25/2200Z N2748 +6 HR: W07350
11.	Прогнозана максималниот приземен ветер(+6HR)	Прогноза на максималниот приземен ветер (6 саати по DTG од став 2)	FCST MAX WIND +6 HR:	nn[n]MPS (или nn[n]КТ)	FCST 22 MPS MAX WIND +6 HR:
12.	Прогнозана централната положба (+12HR)	Ден и време (UTC) (12 часа од DTG од став 2); Прогноза на положба (во степени и минути) во средиштето од тропскиот циклон	FCST PSN +12 HR:	nn/nnnnZ Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn]	FCST PSN 26/0400Z +12 HR: N2830 W07430
13.	Прогнозана максималниот приземен ветер(+12HR)	Прогноза на максималниот приземен ветер (12 саати по DTG од став 2)	FCST MAX WIND +12 HR:	nn[n]MPS (или nn[n]КТ)	FCST 22 MPS MAX WIND +12 HR:
14.	Прогнозана централната положба (+18HR)	Ден и време (UTC) (18 часа од DTG од став 2); Прогноза на положба (во степени и минути) во средиштето од	FCST MAX WIND +18HR:	nn/nnnnZ Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn]	FCST 26/1000Z MAX N2852 WIND +18 W07500 HR:

		тропскиот циклон				
15.	Прогнозана максималниот приземен ветер(+18HR)	Ден и време (DTG) (18 часа од DTG од став 2);	FCST PSN +18 HR:	nn[n]MPS (или nn[n]KT)	FCST MAX WIND +18 HR:	21 MPS
16.	Прогнозана централната положба (+24HR)	Ден и време (UTC) (24 часа од DTG од став 2); Прогноза на положба (во степени и минути) во средиштето од тропскиот циклон	FCST MAX WIND +24 HR:	nn/nnnnZ Nnn[nn] или Snn[nn] Wnnn[nn] или Ennn[nn]	FCST PSN +24 HR:	26/1600Z N2912 W07530
17.	Прогнозана максималниот приземен ветер(+24HR)	Ден и време (DTG) (24 часа од DTG од став 2);	FCST PSN +24 HR:	nn[n]MPS (или nn[n]KT)	FCST MAX WIND +24 HR:	20 MPS
18.	Забелешки (M)	Забелешки, по потреба	RMK	Слободен внес на текст до 256 знаци или NIL	RMK	NIL
19.	Очекувано време на објавување на следното советување	Очекувана година, месец, ден и време (UTC) на објавување на следните советувања	NXT MSG	[BFR] nnnnnnnn/nnnnZ или NO MSG EXP	NXT MSG	20040925/2000Z

Додаток 8

Распоните и резолуцијата на нумеричките елементи се вклучени во советодавните пораки за вулканскиот пепел и тропските циклони, SIGMET пораките и аеродромските предупредувања како и предупредувањата за придвижување на ветрот			
Елементи		Распон	Резолуција
Најголема надморска висина	M	000 – 8 100	1
	FT	000 – 27 000	1
Број на предупредувања	за вулкански пепел (VA) (индекс(*))	000 – 2 000	1
	за тропски циклон (TC) (индекс) (*)	00 - 99	1
Максимален приземен ветер:	MPS (м/с)	00 - 99	1
	KT	00 - 199	1
Централен притисок	hPa	850 – 1 050	1
Брзина на приземен ветер	MPS (м/с)	15 - 49	1
	KT	30 - 99	1
Видливост на површината	M	0000 - 0750	50
	M	0800 – 5 000	100
Облак: висина на база	M	000 - 300	30
	FT	000 – 1 000	100
Облак: висина над дното од облакот	M	000 – 2 790	30
	M	3 000 – 20 000	300
	FT	000 – 9 900	100
	FT	10 000–60 000	1 000
Латитуди	* (степени)	00 - 90	1
	(минути)	00 - 60	1
Лонгитуди	* (степени)	00 – 180	1
	(минути)	00 - 60	1
Ниво на лет		000 - 650	10
Движења	KMH	0 – 300	10
	KT	0 - 150	5
(*) Недимензионално			

ПРИЛОГ VI

ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИ ВО ВОЗДУХОПЛОВНОТО ИНФОРМИРАЊЕ

(Дел – AIS)

ПОДДЕЛ А - ДОПОЛНИТЕЛНИ ОРГАНИЗАЦИСКИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИ ВО ВОЗДУХОПЛОВНОТО ИНФОРМИРАЊЕ (AIS.OR)

ДЕЛ 1 - ОПШТИ УСЛОВИ

AIS.OR.100 Техничка и оперативна компетентност и способност

(а) Давателите на услуги во воздухопловното информирање треба да обезбедат дека информациите и податоците се достапни за користење во форма која е соодветна за:

- (1) оперативниот воздухопловен персонал, вклучувајќи го и екипажот на лет;
- (2) планирањето на лет, системите за управување со летови и симулаторите за летање;
- (3) давателите на услуги во воздушниот сообраќај одговорни за услугите во воздухопловното информирање, услугите за аеродромски информации за летовите и за обезбедување на информации пред летовите.

(б) Давателите на услуги за воздухопловно информирање обезбедуваат интегритет на податоците и го потврдат степенот на точноста на информациите кои се препраќаат за употреба, вклучувајќи го и изворот на таквите информации, пред тие информациите да се препратат.

ПОДДЕЛ В - ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИ ЗА ВОЗДУХОПЛОВНОТО ИНФОРМИРАЊЕ (AIS.TR)

ДЕЛ 1 - ОПШТИ УСЛОВИ

AIS.TR.100 Методи за работа и оперативни процедури за обезбедување на услуги во воздухопловното информирање

Давателот на услуги во воздухопловното информирање мора да биде способен да демонстрира дека неговите работни методи и оперативни процедури се конзистентни со стандардите утврдени во следните Анекси кон Чикашката конвенција за меѓународно цивилно воздухопловство, се додека се релевантни за обезбедувањето на услуги за воздухопловно информирање во засегнатиот воздушен простор:

(а) Анекс 4 за воздухопловните мапи, во 11-тото издание од јули 2009 година, вклучувајќи ги и сите измени и дополнувања вклучително и бр. 58;

(б) без да е во спротивност со Регулацијата на Комисијата (ЕУ) бр. 73/2010 ⁽¹⁾, Анекс 15 за услугите во воздухопловното информирање, во 14-то издание од јули 2013 година, вклучувајќи ги и сите измени и дополнувања до вклучително и бр. 38.

¹Регулатива на Комисијата (ЕЗ) Бр. 73/2010 од 26 јануари 2010 година со која се утврдуваат условите за квалитетот на воздухопловните податоци и воздухопловните информации за единственото европско небо (Сл. весник L 23, 27.1.2010 год., стр. 6).

АНЕКС VII

ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИ ЗА ПОДАТОЦИ

(Дел DAT)

ПОДДЕЛ А – ДОПОЛНИТЕЛНИ ОРГАНИЗАЦИСКИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИ ЗА ПОДАТОЦИ (DAT.OR)

ДЕЛ 1 - ОПШТИ УСЛОВИ

DAT.OR.100 Воздухопловни податоци и информации

(а) Давателот на DAT добива, составува, преведува, избира, форматира, дистрибуира и/или интегрира воздухопловни податоци и информации објавени од овластен извор за употреба во воздухопловните бази на податоци за воздухопловни апликации/опрема кои поседуваат уверение за работа.

Во посебни случаи, ако воздухопловните информацијата не се објавени во зборникот на воздухопловни информации (AIP) или во друг овластен извор, или не се во согласност со важечките услови за квалитет на податоците(DQR), тие воздухопловни информации може да бидат произведени од страна на соодветниот давател на DAT и/или други даватели на DAT. Во таа смисла, воздухопловните податоци се оценуваат од страна на соодветниот давател на DAT од кого потекнуваат.

(б) На барање на корисникот, давателот на DAT може да ги обработи прилагодените персонални податоци доставени од страна на операторот на воздухопловни или произведени од други даватели на DAT за употреба на тој оператор на воздухоплови. Одговорноста за овие податоци и нивното понатамошно ажурирање остануваат на операторот на воздухоплови.

DAT.OR.105 Техничка и оперативна стручност и капацитет

(а) Во прилог на ATM/ANS.OR.B.001, давателот на DAT:

- (1) добива, составува, преведува, избира, форматира, дистрибуира и/или интегрира воздухопловни податоци и информации кои изворните даватели на воздухопловни податоци ги објавуваат во воздухопловните бази на податоци за воздухопловни апликации/опрема кои поседуваат уверение за работа во согласност со важечките услови. Давател на DAT тип 2 гарантира дека DQR кои се во согласност со воздухопловната апликација/опрема која поседува уверение за работа преку соодветни договори со одредени носители на одобренија за опрема за проект или подносителите на барања за одобрување на тој специфичен проекти на подносителот на барањето за овластување за одреден проект;
- (2) дава изјава за усогласеност со која за воздухопловните бази на податоци кои што ги произвел, потврдува дека се произведени во согласност со оваа регулатива и применливите индустриски стандарди;

- (3) му помага на носителот на одобрување на проектната опрема за сите понатамошни активности поврзани со пловидбеноста поврзана со произведената воздухопловна база на податоци.

(б) За објавување на база на податоци одговорниот раководител назначува кадар за издавање на уверение за работа од DAT.TR.100 (б) и на независен начин им доделува одговорности за заверка на изјавата за сообразност со која се потврдува дека податоците ги исполнуваат DQR идека се почитуваат процедурите. Конечната одговорност за изјавите за објавување на базата на податоци која ја потпишува персоналот за издавање на уверение за работа останува кај одговорниот раководител на давателот на услуги DAT.

DAT.OR.110 Систем за управување

Во прилог на ATM/ANS.OR.B.005, давателот на DAT, доколку е применливо за соодветната врста на DAT, воспоставува и одржува систем за управување кој вклучува процедури за контрола за:

- (а) издавање, одобрување и измена на документи;
- (б) промени на DQR;
- (в) потврда дека влезните податоци се произведени во согласност со важечките стандарди;
- (г) навремено ажурирање на користените податоци;
- (д) идентификација и следење;
- (ѓ) процеси за примање, составување, преведување, избирање, проектирање, дистрибуирање и/или интегрирање на податоци во генеричка база на податоци компатибилна со посебната воздухопловна апликација/опрема;
- (е) методи за проверка и евалуација на податоците;
- (ж) утврдување на алатките, вклучувајќи управување со конфигурација и квалификација на алатките, како што е соодветно;
- (з) процедури кај грешките/недостатоците;
- (с) координација со оригиналните даватели на податоци за воздушниот сообраќај и/или давателите на DAT и со носителот на одобрението за проектот за опрема или барателот за одобрување на тој посебен проект за обезбедување на услуги од тип 2;
- (и) давање на изјава за сообразност;
- (ј) контролирана дистрибуција на бази на податоци на корисници.

DAT.OR.115 Одржување на евиденција

Во прилог на ATM/ANS.OR.B.030 наведени погоре, давателот на DAT во својот систем вклучува чување на записите од елементите наведени во DAT.OR.110.

ДЕЛ 2 - ПОСЕБНИ УСЛОВИ

DAT.OR.200 Услови во врска со информациите

(а) Давателот на DAT:

- (1) го известува корисникот, и каде што е применливо, носителот на одобрението за опрема од проектот за сите случаи во кои давателот на DAT ги има објавено воздухопловните бази на податоци, а потоа се утврдило дека тие имаат недостатоци и/или грешки како последица на тоа не се во согласност со важечките услови за податоци;
- (2) го известува надлежниот орган за недостатоците и/или грешките утврдени во согласност со став 1, а кои можат да доведат до небезбедни услови. Таквите извештаи се обезбедуваат во форма и начин прифатлив за надлежниот орган;
- (3) кога давател на DAT кој поседува уверение за работа делува како снабдувач на друг давател на DAT, тој ги известува и другите организации за сите случаи каде што организацијата обезбедува воздухопловни бази на податоци за кои подоцна се утврдува дека содржат грешки;
- (4) го известува оригиналниот давател на воздухопловни податоци за случаи на неточни, неконзистентни или исчезнати податоци кои недостасуваат во воздухопловниот извор.

(б) Давателот на DAT воспоставува и одржува систем за внатрешно известување за безбедност за да се овозможи собирање и оценување на извештаи со цел да се идентификуваат негативните трендови или да се решат проблемите со цел да се издвои настанот и активности за која мора да се извести.

Овој систем за внатрешно известување може да се интегрира во системот за управување, како што се бара од ATM/ANS.OR. B.005.

ПОДДЕЛ Б - ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ ЗА ДАВАЊЕ НА УСЛУГИ НА ПОДАТОЦИ (DAT.TR)

ДЕЛ 1 - ОПШТИ УСЛОВИ

DAT.TR.100 Методи на работа и оперативни процедури

Давател на DAT:

(а) Во однос на сите потребни воздухопловни информации:

- (1) утврдува DQR - во договор со останатите даватели на DAT, а во случај на давател на услуги од тип 2, со носителот на одобрение за проектна опрема или подносителот на барање за одобрување на таков посебен проект, заради утврдување на компатибилноста на овие DQR со нивната намена;

- (2) користи податоци од овластени извори и, доколку е потребно, останати воздухопловни информации кои ги провериле и вреднувале соодветните даватели на DAT и/или други даватели на DAT;
- (3) воспоставува процедура за обезбедување на соодветна обработка на податоци;
- (4) утврдува и спроведува постапки за да осигура дека прилагодените податоци што се обезбедуваат или се бараат од операторот на воздухоплови или друг даватели на DAT се дистрибуираат само до оној кој ги побарал; и

(б) во однос на персоналот за атестација кој потпишува изјава за сообразност со согласност со DAT.OR.105 (б) осигурува дека:

- (1) знаењето, експертизата (вклучувајќи и други функции во организацијата) и искуството на персоналот за атестација се соодветни на нивните доделени одговорности;
- (2) води евиденција за сите лица од персоналот за атестација, вклучувајќи ги и деталите за обемот на нивните овластувања;
- (3) атестираниот персонал поседува доказ за обемот на нивните овластувања.

DAT.TR.105 Потреба од интерфејс за размена на податоците

Давателот на DAT обезбедува потребен службен интерфејс за размена на податоци со:

- (а) изворите на воздухопловни податоци и/или други даватели на DAT;
- (б) носителот на одобрението за проектот за опрема за давање на DATтип 2, или со подносителот на барање за одобрување на тој посебен проект;
- (в) операторот на воздухопловот, доколку е применливо.

АНЕКС VIII

**ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИ ЗА КОМУНИКАЦИЈА,
НАВИГАЦИЈА И УСЛУГИ ЗА НАДГЛЕДУВАЊЕ**

(Дел CNS)

**ПОДДЕЛ А - ДОПОЛНИТЕЛНИ УСЛОВИ ЗА ОРГАНИЗАЦИИ ЗА ДАВАТЕЛИ НА
УСЛУГИ ЗА КОМУНИКАЦИЈА, НАВИГАЦИЈА ИЛИ УСЛУГИ ЗА НАДГЛЕДУВАЊЕ
(CNS.OR)**

ДЕЛ 1 - ОПШТИ УСЛОВИ

CNS.OR.100 Техничка и оперативна компетентност и способност

- (а) Давателот на услуги за комуникација, навигација или надгледување обезбедува достапност, континуитет, точност и интегритет на своите услуги.
- (б) Давател на услуги за комуникација, навигација или надгледување го потврдува степенот на квалитетот на обезбедените услуги и покажува дека неговата опрема редовно се одржува и, каде што е соодветно, калибрира.

**ПОДДЕЛ Б–ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА КОМУНИКАЦИСКИ,
НАВИГАЦИСКИ И УСЛУГИ ЗА НАДГЛЕДУВАЊЕ (CNS.TR)**

ДЕЛ 1 –ОПШТИ УСЛОВИ

**CNS.TR.100 Методина работаи оперативни процедури за давателите на комуникациски,
навигациски или услуги за надгледување**

Давателот на комуникациски, навигациски или услуги за надгледување мора да биде способен да демонстрира дека неговите методи на работа и оперативни процедури се во согласност со стандардите од Анекс 10 на Чикашката конвенција за воздухопловни телекомуникации во следните верзии до степен во кој се релевантни за обезбедување на комуникациски, навигациски и услуги за надгледување во односниот воздушен простор:

- (а) Том I за радионавигациските помагала, во шестото издание од јули 2006 година, вклучувајќи ги и сите измени и дополнувања вклучително и бр. 89;
- (б) Том II за постапките за комуникација, вклучувајќи ги и оние кои имаат статус PANS, во шестото издание од октомври 2001 година, вклучувајќи ги и сите измени и дополнувања вклучително и бр. 89;
- (в) Том III за комуникациските системи, во второто издание од јули 2007 година, вклучувајќи ги и сите и дополнувања вклучително и бр. 89;
- (г) Том IV за надгледување со радар и системи за избегнување на судир, во четвртото издание од јули 2007 година, вклучувајќи ги и сите измени и дополнувања вклучително и бр. 89;
- (д) Том V за користењето на воздушниот спектар на радиофреквенции, во третото издание на јули 2013 година, вклучувајќи ги и сите измени и дополнувања вклучително и бр. 89.

АНЕКС IX

**ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИ НА УПРАВУВАЊЕ СО
ПРОТОКОТ ВО ВОЗДУШНИОТ СООБРАЌАЈ**

(Дел од АТФМ)

**ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИ НА УПРАВУВАЊЕ СО ПРОТОКОТ
ВО ВОЗДУШНИОТ СООБРАЌАЈ (АТФМ.ТR)**

ДЕЛ 1 - ОПШТИ УСЛОВИ

**АТФМ.ТR.100 Методи на работа и оперативни процедури за даватели на услуги за
управување со воздушниот сообраќај**

Давателот на услугите за управување со протокот на воздушниот сообраќај мора да докаже дека неговите методи на работа и оперативни процедури во согласност со регулативите на Комисијата (ЕУ) бр. 255/2010 ⁽¹⁾ и (ЕУ) бр. 677/2011.

¹Регулатива (ЕЗ) бр. 255/2010 на Комисијата од 25 март 2010 година за утврдување на засаднички правила за управување на протокот на воздушниот сообраќај (Сл. весник L 80, 26.3.2010 год., стр. 10.)

АНЕКС Х.

**ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИ НА УПРАВУВАЊЕ СО
ВОЗДУШНИОТ ПРОСТОР**

(Дел ASM)

**ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИ НА УПРАВУВАЊЕ СО
ВОЗДУШНИОТ ПРОСТОР**

ДЕЛ 1 - ОПШТИ УСЛОВИ

ASM.TR.100 Методи на работа и оперативни процедури за даватели на услуги на управување со ввоздушниот простор

Давателот на услуги на управување на воздушниот простор мора да докаже дека неговите методи на работа и оперативни процедури во согласност со регулативите на Комисијата (ЕУ) бр. (ЕЗ) бр. 2150/2005 ⁽¹⁾ и (ЕУ) бр. 677/2011.

¹Регулатива (ЕЗ) бр. 2150/2005 на Комисијата од 23 декември 2005 година со која се утврдуваат општите правила за флексибилно користење на воздушниот простор (Сл. весник L 342, 24.12.2005 год., стр. 20.)

АНЕКС XI.

**ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИ НА ДИЗАЈНИРАЊЕ НА
ПОСТАПКИТЕ**

(Дел - ASD)

АНЕКС XII.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА УПРАВИТЕЛИТЕ НА МРЕЖАТА

(Дел - NM)

ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ ЗА УПРАВИТЕЛОТ НА МРЕЖА (NM.TR)

ДЕЛ 1 - ОПШТИ УСЛОВИ

NM.TR.100 Методи на работа и оперативни процедури за управителот на мрежа

Управителот на мрежа мора да докаже дека неговите методи на работа и оперативни процедури во согласност со регулативите на Комисијата (ЕУ) бр. (ЕЗ) бр. 255/2010 и (ЕУ) бр. 677/2011.

АНЕКС XIII

УСЛОВИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА УСЛУГИ ВО ВРСКА СО ОСПОСОБУВАЊЕТО НА ПЕРСОНАЛОТ И ОЦЕНУВАЊЕТО НА СТРУЧНОСТА

(Дел PERS)

ПОДДЕЛ А – ПЕРСОНАЛ КОЈ СЕ ЗАНИМАВА СО ЕЛЕКТРОНИКА ВО ОБЛАСТА НА БЕЗБЕДНОСТ

ДЕЛ 1 - ОПШТИ УСЛОВИ

ATSEP.OR.100 Област на примена

(а) Со овој Поддел се утврдуваат условите кои треба да бидат исполнети од страна на давателот на услуги во однос на обуката и оценувањето на стручноста на персонал за поставување, одржување, контрола и мониторирање на техничките средства, уредите и опремата за давање на услуги на воздухопловната навигација (ATSEP).

(б) Кај давателот на услуги кој поднесува барање за ограничено уверение за работа во согласност со точките ATM/ANS.OR.A.010 (а) и ATM/ANS.OR.A.010 (б) и/или дава изјава за своите активности во согласност со точка ATM/ANS.OR.A.015, треба да бидат исполнети минималните услови во однос на оспособувањето и оценувањето на стручноста на ATSEP кои може да ги утврди надлежниот орган. Овие минимални услови се базираат на квалификации, искуство и претходното искуство, во смисла на одржување на одредената опрема или видот на опремата и обезбедување на соодветно ниво на безбедност.

ATSEP.OR.105 Програма за обука и оценување на стручност

Во согласност со ATM/ANS.OR.B.005(а)(6), давателот на услуги кој го ангажира ATSEP воспоставува програма за обука и оценување на стручноста вклучена во должностите и одговорностите кои што ги врши ATSEP.

Кога ATSEP го ангажира договорна организација, давателот на услуги гарантира дека ATSEP ги исполнил важечките услови во однос на обуката и стручноста предвидена во овој Поддел.

ATSEP.OR.110 Чување на евиденција

Во прилог на точката ATM/ANS.OR.B.030, давателот на услуги кој ангажира ATSEP води евиденција за сите обуки кои ги завршил ATSEP, како и проценката на стручноста на ATSEP и таа евиденција ја става на располагање до:

(а) релевантниот ATSEP, на барање;

(б) на барање и со согласност со ATSEP, на новиот работодавач кога ATSEP го ангажира нов ентитет.

ATSEP.OR.115 Јазични вештини

Давателот на услуги гарантира дека ATSEP поседуваат јазични вештини на јазиците кои се потребни за извршување на нивните должностите.

ДЕЛ 2 - УСЛОВИ ЗА ОБУКА

ATSEP.OR.200 Услови за обука - Општо

Давателот на услуги гарантира дека ATSEP:

(а) успешно завршил:

- (1) основна обука како што е дефинирано во ATSEP.OR.205;
- (2) обука за квалификации како што е дефинирано во ATSEP.OR.210;
- (3) обука за овластувања за систем/опрема како што е дефинирано во ATSEP.OR.215;

(б) да имаат завршено континуирана обука во согласност со ATSEP.OR.220.

ATSEP.OR.205 Основна обука

(а) Основна обука на ATSEP се состои од:

- (1) предмети, теми и под теми од Додаток 1 (Основен тренинг - Распределено);
- (2) онаму каде што е релевантно за активностите на давателите на услуги, предметите наведени во Додаток 2 (Основен тренинг - Текови).

(б) Давателот на услуги може да ги утврди најсоодветните образовни услови за своите кандидати за ATSEP и врз таа основа, да го прилагоди бројот и/или нивото на предмети, теми или под теми наведени во (а) онаму каде што е релевантно.

ATSEP.OR.210 Обука квалификација

Обуката за квалификација за ATSEP опфаќа:

- (а) предмети, теми и подтеми од Додаток 3 (Квалификациска обука - Распределено);
- (б) кога тоа е релевантно за неговата дејност, барем еден од квалификациите текови од Додаток 4 (Обука за квалификација - Текови)

ATSEP.OR.215 Обука за овластување за систем и опрема

(а) Обука за ATSEP за овластување за систем и опрема се применува за обврските кои се извршуваат и се состојат од една или повеќе од следниве:

- (1) теоретски курсеви;
- (2) практични курсеви;
- (3) обука на работното место.

(б) Обуката за овластување за систем и опрема треба да биде осигура дека кандидатите за ATSEP кои се стекнуваат со знаења и вештини кои се однесуваат на:

- (1) функционалност на системот и опремата;
- (2) актуелните и потенцијалните влијанија на ATSEP врз системот и опремата;
- (3) влијанието на системите и опремата врз работното опкружување.

ATSEP.OR.220 Континуирана обука

Континуирана обука за ATSEP опфаќа обнова на знаењето, обуки поврзани со модернизација и промени на опремата/систем и/или обуката за вонредна ситуација.

ДЕЛ 3 - УСЛОВИ ЗА ЕВАЛУАЦИЈА НА СТРУЧНОСТА

ATSEP.OR.300 Оценување на стручноста- Општо

Давателот на услугата обезбедува дека ATSEP:

- (а) пред извршувањето на нивните должности се оценети како стручни;
- (б) се подложени на континуирано оценување за стручност во согласност со делот ATSEP.OR.305.

ATSEP.OR.305 Оценување на почетната и континуирана стручност

Давателот на услуги кој го ангажира ATSEP:

- (а) утврдува, спроведува и документира процедури за:
 - (1) првичната и континуирана проценка за стручноста на ATSEP;
 - (2) решавање на пропустите од стручноста на ATSEP или слабеење на нивната способност, вклучувајќи и жалби;
 - (3) обезбедување на надзор врз персоналот кој не е оценет како квалификуван;
- (б) ги дефинира следниве критериуми според кои се оценува почетната и континуирана стручност:
 - (1) технички вештини;

(2) вештини на однесување;

(3) знаење.

ДЕЛ 4 – УСЛОВИ ЗА ИНСТРУКТОРИ И ОЦЕНУВАЧИ

ATSEP.OR.400 Инструктори за обука на ATSEP

Давател на услуги кој што ангажира ATSEP го обезбедува и следново:

(а) дека инструкторите за обука на ATSEP имаат соодветно искуство во областа на која се упатуваат;

(б) дека инструкторите за обука на работното место успешно го завршиле курсот за обука на работното место и имаат вештини да интервенираат во случаи каде што може да биде загрозна безбедноста за време на обуката.

ATSEP.OR.405 Оценување на технички вештини

Давателот на услуги кој што ангажира ATSEP гарантира дека оценувачите на техничките вештини успешно го завршиле курсот за оценување и дека имаат соодветно искуство за да ги оценат критериумите дефинирани во ATSEP.OR.305 (б).

Додаток 1

Основен тренинг - Заеднички

Предмет 1: БОБЕД
ТЕМА 1 BASIND – Вовед
Под тема 1.1 - Преглед на обука и проценка
Под тема 1.2 - Национална организација
Под тема 1.3 - Работно место
Под тема 1.4 - Улогата на ATSEP
Под тема 1.5 - Европска/глобална димензија
Под тема 1.6 - Меѓународни стандарди и препорачани практики
Под тема 1.7 - Заштита на податоците
Под тема 1.8 - Управување со квалитет
Под тема 1.9 - Систем за управување со безбедност
Под тема 1.10 - Здравје и безбедност
Предмет 2: ЗАПОЗНАВАЊЕ СО ВОЗДУШНИОТ СООБРАЌАЈ
ТЕМА 1 BASATF – Запознавање со воздушниот сообраќај
Под тема 1.1 - Управување со воздушниот сообраќај
Под тема 1.2 - Контрола на воздушниот сообраќај
Под тема 1.3 - Системи за заштита на земјата
Под тема 1.4 - Алатки за контрола и средства за следење на воздушниот сообраќај
Под тема 1.5 – Запознавање

Додаток 2

Основни обуки –Насоки

Предмет 3: УСЛУГИ ЗА ВОЗДУХОПЛОВНО ИНФОРМИРАЊЕ

Предмет 4: МЕТЕОРОЛОГИЈА

Предмет 5: КОМУНИКАЦИИ

Предмет 6: НАВИГАЦИЈА

Предмет 7: НАДГЛЕДУВАЊЕ

Предмет 8: ОБРАБОТКА НА ПОДАТОЦИ

Предмет 9: СЛЕДЕЊЕ И КОНТРОЛА НА СИСТЕМОТ

Предмет 10.: ПОСТАПКИ ЗА ОДРЖУВАЊЕ

Додаток 3

Квалификациона обука - Заеднички

Предмет 1: БЕЗБЕДНОСТ
ТЕМА 1 – Управување со безбедноста
Под тема 1.1 - Политика и принципи
Под тема 1.2 - Концепт на ризик и оценка на ризикот
Под тема 1.3 - Процедура за оценување на безбедноста
Под тема 1.4 - Шема за класификација на ризик во воздухопловниот систем
Под тема 1.5 –Безбедносни правила
Предмет 2: ЗДРАВЈЕ И БЕЗБЕДНОСТ
ТЕМА 1–Свесност за опасност и правни правила
Под тема 1.1–Свесност за опасност
Под тема 1.2–Прописи и постапки
Под тема 1.3–Ракување со опасен материјал
Предмет 3: ЧОВЕЧКИ ФАКТОРИ
ТЕМА 1–Вовед во човечки фактори
Под тема 1.1 – Вовед
ТЕМА 2–Практични знаења и вештини
Под тема 2.1 – Знаење, вештини и стручност на ATSEP
ТЕМА 3–Психолошки фактори
Под тема 3.1 – Когнитивност
ТЕМА 4–Медицински фактори
Под тема 4.1 –Умор
Под тема 4.2 – Способност
Под тема 4.3 – Работно опкружување
ТЕМА 5–Организациски и социјални фактори
Под тема 5.1 – Основни потреби на луѓето на работа
Под тема 5.2 – Управување со тимски ресурси
Под тема 5.3 – Тимска работа и улоги во тимот
ТЕМА 6–Комуникација
Под тема 6.1 – Пишан извештај
Под тема 6.2 – Вербална и невербална комуникација
ТЕМА 7 –Стрес
Под тема 7.1 – Стрес
Под тема 7.2 - Управување со стрес

ТЕМА 8 –Човечки грешки
Под тема 8.1 - Човечки грешки

Додаток 4

Квалификациска обука –Насоки

1. КОМУНИКАЦИИ - ГЛАС

Предмет 1: ГЛАС
ТЕМА 1 –Воздух - земјата
Под тема 1.1 –Пренос/прием
Под тема 1.2 –Системи за радио антена
Под тема 1.3 - Гласовен прекинувач
Под тема 1.4 - Работно место на контролор
Под тема 1.5 –Радио интерфејс
ТЕМА 2– COMVCE - Земја-Земја
Под тема 2.1 –Интерфејси
Под тема 2.2 – Протоколи
Под тема 2.3 – Прекинувач
Под тема 2.4 – Комуникациски ланец
Под тема 2.5 – Работно место на контролор
Предмет 2: ПАТЕКА НА ТРАНСМИСИЈА
ТЕМА 1– Линии
Под тема 1.1 – Теорија на линии
Под тема 1.2 – Дигитална трансмисија
Под тема 1.3 – Типови на линии
ТЕМА 2 – Посебни линкови
Под тема 2.1 – Микробранова линија
Под тема 2.2 – Сателит
Предмет 3: ЗАПИСИ
ТЕМА 1 – Правни записи
Под тема 1.1 – Регулативи
Под тема 1.2 – Принципи
Предмет 4: ФУНКЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ
ТЕМА 1–Однос кон безбедноста
Под тема 1.1 – Однос кон безбедноста
ТЕМА 2 –Функционална безбедност
Под тема 2.1 – Функционална безбедност

2 КОМУНИКАЦИИ– ПОДАТОЦИ

Предмет 1: ПОДАТОЦИ
ТЕМА 1 –Вовед во мрежите
Под тема 1.1 – Типови
Под тема 1.2 – Мрежи
Под тема 1.3 –Надворешни мрежни услуги
Под тема 1.4 –Алатки за мерење
Под тема 1.5 – Решавање на проблеми
ТЕМА 2–Протоколи
Под тема 2.1 –Основна теорија
Под тема 2.2 – Општи протоколи
Под тема 2.3 – Посебни протоколи
ТЕМА 3– Национална мрежа
Под тема 3.1 – Национална мрежа
ТЕМА 4 –Европска мрежа
Под тема 4.1 – Мрежна технологија
ТЕМА 5 – Глобална мрежа
Под тема 5.1 – Мрежи и стандарди
Под тема 5.2 – Мрежи
Под тема 5.3 – Глобална архитектура
Под тема 5.4 – Под мрежи воздух - земја
Под тема 5.5 – Под мрежи земја - земја
Под тема 5.6 – Мрежи во воздухоплов
Под тема 5.7 – Апликации воздух - земја
Предмет 2: ПАТЕКА НА ТРАНСМИСИЈА
ТЕМА 1– Линии
Под тема 1.1 – Теорија на линија
Под тема 1.2 – Дигитална трансмисија
Под тема 1.3 – Типови на линии
ТЕМА 2 – Посебни линкови
Под тема 2.1 – Микробранова линија
Под тема 2.2 – Сателит
Предмет 3: ЗАПИСИ
ТЕМА 1 – Правни записи

Под тема 1.1 – Регулативи
Под тема 1.2 – Принципи
Предмет 4: ФУНКЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ
ТЕМА 1 – Однос кон безбедноста
Под тема 1.1 – Однос кон безбедноста
ТЕМА 2 – Функционална безбедност
Под тема 2.1 – Функционална безбедност

3. НАВИГАЦИЈА – НЕНАСОЧЕН ФАР (NDB)

Предмет 1: НАВИГАЦИЈА ЗАСНОВАНА НА ПЕРФОРМАНСИТЕ
ТЕМА 1 –Навигациски концепти
Под тема 1.1 –Оперативни услови
Под тема 1.2 – Навигација заснована на перформанси
Под тема 1.3 – Концепт за просторна навигација (RNAV)
Под тема 1.4 – NOTAM
Предмет 2: СИСТЕМИ БАЗИРАНИ НА ЗЕМЈА - NDB
ТЕМА 1–NDB/Локатор
Под тема 1.1 –Користење на системот
Под тема 1.2 – Архитектура на станица на земја
Под тема 1.3 – Потсистем на предавателот
Под тема 1.4 –Потсистем на антената
Под тема 1.5 –Мониторинг и контрола на потсистеми
Под тема 1.6 -Опрема во воздухопловот
Под тема 1.7 -Проверка и одржување на системот
Предмет 3: - САТЕЛИТСКИ СИСТЕМ ЗА ГЛОБАЛНА НАВИГАЦИЈА
ТЕМА 1–GNSS
Под тема 1.1 – Општ поглед
Предмет 4: ОПРЕМА ВО ВОЗДУХОПЛОВОТ
ТЕМА 1 –Системи во воздухопловот
Под тема 1.1 – Системи во воздухопловот
ТЕМА 2–Автономна навигација
Под тема 2.1 – Инерцијална навигација
ТЕМА 3 – Вертикална навигација
Под тема 3.1 – Вертикална навигација

Предмет 5: ФУНКЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ
ТЕМА 1 – Однос кон безбедноста
Под тема 1.1 – Однос кон безбедноста
ТЕМА 2 – Функционална безбедност
Под тема 2.1 – Функционална безбедност

4. НАВИГАЦИЈА – ОДРЕДУВАЊЕ НА НАСОКА (DF)

Предмет 1: НАВИГАЦИЈА ЗАСНОВАНА НА ПЕРФОРМАНСИТЕ
ТЕМА 1 –Навигациски концепти
Под тема 1.1 –Оперативни услови
Под тема 1.2 – Навигација заснована на перформанси
Под тема 1.3 – Концепт за просторна навигација (RNAV)
Под тема 1.4 – NOTAM
Предмет 2: СИСТЕМИ БАЗИРАНИ НА ЗЕМЈА - DF
ТЕМА 1–DF
Под тема 1.1 –Користење на системот
Под тема 1.2 – Архитектура на опрема за VDF/DDF
Под тема 1.3 – Потсистем на приемникот
Под тема 1.4 –Потсистем на антената
Под тема 1.5 –Мониторинг и контрола на потсистеми
Под тема 1.6 -Проверка и одржување на системот
Предмет 3: - САТЕЛИТСКИ СИСТЕМ ЗА ГЛОБАЛНА НАВИГАЦИЈА
ТЕМА 3–GNSS
Под тема 3.1 – Општ поглед
Предмет 4: ОПРЕМА ВО ВОЗДУХОПЛОВОТ
ТЕМА 1 – Системи во воздухопловот
Под тема 1.1 – Системи во воздухопловот
ТЕМА 2 – Автономна навигација
Под тема 2.1 – Инерцијална навигација
ТЕМА 3 – Вертикална навигација
Под тема 3.1 – Вертикална навигација
Предмет 5: ФУНКЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ
ТЕМА 1 – Однос кон безбедноста
Под тема 1.1 – Однос кон безбедноста

ТЕМА 2 – Функционална безбедност
Под тема 2.1 – Функционална безбедност

5 НАВИГАЦИЈА – VNR УНИВЕРЗАЛЕН РАДИО ОПСЕГ (VOR)

Предмет 1: НАВИГАЦИЈА ЗАСНОВАНА НА ПЕРФОРМАНСИТЕ
ТЕМА 1 –Навигациски концепти
Под тема 1.1 –Оперативни услови
Под тема 1.2 – Навигација заснована на перформанси
Под тема 1.3 – Концепт за просторна навигација (RNAV)
Под тема 1.4 – NOTAM
Предмет 2: СИСТЕМИ БАЗИРАНИ НА ЗЕМЈА - VOR
ТЕМА 1–VOR
Под тема 1.1 –Користење на системот
Под тема 1.2 – Основи на CVOR и/или DVOR
Под тема 1.3 – Архитектура на станица на земја
Под тема 1.4 – Потсистем на предавателот
Под тема 1.5 –Потсистем на антената
Под тема 1.6 –Мониторинг и контрола на потсистеми
Под тема 1.7 -Опрема во воздухопловот
Под тема 1.8 -Проверка и одржување на системот
Предмет 3: - САТЕЛИТСКИ СИСТЕМ ЗА ГЛОБАЛНА НАВИГАЦИЈА
ТЕМА 1–GNSS
Под тема 1.1 – Општ поглед
Предмет 4: ОПРЕМА ВО ВОЗДУХОПЛОВОТ
ТЕМА 1 – Системи во воздухопловот
Под тема 1.1 – Системи во воздухопловот
ТЕМА 2 – Автономна навигација
Под тема 2.1 – Инерцијална навигација
ТЕМА 3 – Вертикална навигација
Под тема 3.1 – Вертикална навигација
Предмет 5: ФУНКЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ
ТЕМА 1 – Однос кон безбедноста
Под тема 1.1 – Однос кон безбедноста
ТЕМА 2 – Функционална безбедност

Под тема 2.1 – Функционална безбедност
--

6. НАВИГАЦИЈА – ОПРЕМА ЗА МЕРЕЊЕ НА РАСТОЈАНИЕ (DME)

Предмет 1: НАВИГАЦИЈА ЗАСНОВАНА НА ПЕРФОРМАНСИТЕ
ТЕМА 1 –Навигациски концепти
Под тема 1.1 –Оперативни услови
Под тема 1.2 – Навигација заснована на перформанси
Под тема 1.3 – Концепт за просторна навигација (RNAV)
Под тема 1.4 – NOTAM
Предмет 2: СИСТЕМИ БАЗИРАНИ НА ЗЕМЈА - DME
ТЕМА 1–DME
Под тема 1.1 –Користење на системот
Под тема 1.2 – Основи на DME
Под тема 1.3 – Архитектура на станица на земја
Под тема 1.4 – Потсистем на приемник
Под тема 1.5 – Обработка на сигналот
Под тема 1.6 - Потсистем на предавателот
Под тема 1.7 –Потсистем на антената
Под тема 1.8 –Мониторинг и контрола на потсистеми
Под тема 1.9 -Опрема во воздухопловот
Под тема 1.10 - Проверка и одржување на системот
Предмет 3: - САТЕЛИТСКИ СИСТЕМ ЗА ГЛОБАЛНА НАВИГАЦИЈА
ТЕМА 1–GNSS
Под тема 1.1 – Општ поглед
Предмет 4: ОПРЕМА ВО ВОЗДУХОПЛОВОТ
ТЕМА 1 – Системи во воздухопловот
Под тема 1.1 – Системи во воздухопловот
ТЕМА 2 – Автономна навигација
Под тема 2.1 – Инерцијална навигација
ТЕМА 3 – Вертикална навигација
Под тема 3.1 – Вертикална навигација
Предмет 5: ФУНКЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ
ТЕМА 1 – Однос кон безбедноста
Под тема 1.1 – Однос кон безбедноста

ТЕМА 2 – Функционална безбедност
Под тема 2.1 – Функционална безбедност

7. НАВИГАЦИЈА – СИСТЕМ ЗА СЛЕТУВАЊЕ ПО ИНСТРУМЕНТИ (ILS)

Предмет 1: НАВИГАЦИЈА ЗАСНОВАНА НА ПЕРФОРМАНСИТЕ
ТЕМА 1 –Навигациски концепти
Под тема 1.1 –Оперативни услови
Под тема 1.2 – Навигација заснована на перформанси
Под тема 1.3 – Концепт за просторна навигација (RNAV)
Под тема 1.4 – NOTAM
Предмет 2: СИСТЕМИ БАЗИРАНИ НА ЗЕМЈА - ILS
ТЕМА 1–ILS
Под тема 1.1 –Користење на системот
Под тема 1.2 – Основи на ILS
Под тема 1.3 – Системи 2F
Под тема 1.4 – Архитектура на станица на земја
Под тема 1.5 – Потсистем на предајник
Под тема 1.6 –Потсистем на антената
Под тема 1.7 –Мониторинг и контрола на потсистеми
Под тема 1.8 -Опрема во воздухопловот
Под тема 1.9 - Проверка и одржување на системот
Предмет 3: - САТЕЛИТСКИ СИСТЕМ ЗА ГЛОБАЛНА НАВИГАЦИЈА
ТЕМА 1–GNSS
Под тема 1.1 – Општ поглед
Предмет 4: ОПРЕМА ВО ВОЗДУХОПЛОВОТ
ТЕМА 1 – Системи во воздухопловот
Под тема 1.1 – Системи во воздухопловот
ТЕМА 2 – Автономна навигација
Под тема 2.1 – Инерцијална навигација
ТЕМА 3 – Вертикална навигација
Под тема 3.1 – вертикална навигација
Предмет 5: ФУНКЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ
ТЕМА 1 – Однос кон безбедноста
Под тема 1.1 – Однос кон безбедноста

ТЕМА 2 – Функционална безбедност
Под тема 2.1 – Функционална безбедност

8. НАВИГАЦИЈА – МИКРОБРАНОВ СИСТЕМ ЗА СЛЕТУВАЊЕ (MLS)

Предмет 1: НАВИГАЦИЈА ЗАСНОВАНА НА ПЕРФОРМАНСИТЕ
ТЕМА 1 –Навигациски концепти
Под тема 1.1 –Оперативни услови
Под тема 1.2 – Навигација заснована на перформанси
Под тема 1.3 – Концепт за просторна навигација (RNAV)
Под тема 1.4 – NOTAM
Предмет 2: СИСТЕМИ БАЗИРАНИ НА ЗЕМЈА - MLS
ТЕМА 1–MLS
Под тема 1.1 –Користење на системот
Под тема 1.2 – Основи на MLS
Под тема 1.3 – Архитектура на станица на земја
Под тема 1.4 – Потсистем на предајник
Под тема 1.5 – Потсистем на антената
Под тема 1.6 – Мониторинг и контрола на потсистеми
Под тема 1.7 –Опрема во воздухопловот
Под тема 1.8 –Проверка и одржување на системот
Предмет 3: - САТЕЛИТСКИ СИСТЕМ ЗА ГЛОБАЛНА НАВИГАЦИЈА
ТЕМА 1–GNSS
Под тема 1.1 – Општ поглед
Предмет 4: ОПРЕМА ВО ВОЗДУХОПЛОВОТ
ТЕМА 1 – Системи во воздухопловот
Под тема 1.1 – Системи во воздухопловот
ТЕМА 2 – Автономна навигација
Под тема 2.1 – Инерцијална навигација
ТЕМА 3 – Вертикална навигација
Под тема 3.1 – Вертикална навигација
Предмет 5: ФУНКЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ
ТЕМА 1 – Однос кон безбедноста
Под тема 1.1 – Однос кон безбедноста
ТЕМА 2 – Функционална безбедност

Под тема 2.1 – Функционална безбедност
--

9. НАДГЛЕДУВАЊЕ – ПРИМАРЕН РАДАР ЗА НАДГЛЕДУВАЊЕ

Предмет 1: ПРИМАРЕН РАДАР ЗА НАДГЛЕДУВАЊЕ
ТЕМА 1 – Надгледување на АТС
Под тема 1.1 –Употреба на SSR за услугите во контролата на летањето
Под тема 1.2 – Антена (SSR)
Под тема 1.3 – Предаватели
Под тема 1.4 – Карактеристики на примарните мети
Под тема 1.5 – Приемници
Под тема 1.6 – Обработка на системи и добивање на графички приказ
Под тема 1.7 – Комбинирање на графички приказ
Под тема 1.8 – Карактеристики на примарниот радар
ТЕМА 2 - SURPSR – Радар за движење на земја
Под тема 2.1 –Употреба на SMR за услугите во контролата на летањето
Под тема 2.2 – Радарски сензор
ТЕМА 3 –SURPSR – Тестирање и мерење
Под тема 3.1 – Тестирање и мерење
Предмет 2: ИНТЕРАКЦИЈА НА ЧОВЕК И МАШИНА (HMI)
ТЕМА 1 – SURPSR – HMI
Под тема 1.1 – ATCO HMI
Под тема 1.2 – ASTER HMI
Под тема 1.3 – Пилот HMI
Под тема 1.4– Екрани
Предмет 3: ПРЕНОС НА ПОДАТОЦИ ОД НАДГЛЕДУВАЊЕ
ТЕМА 1 – SDT
Под тема 1.1 – Технологии и протоколи
Под тема 1.2 – Вертикални методи
Предмет 4: ФУНКЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ
ТЕМА 1 – SURPSR - Однос кон безбедноста
Под тема 1.1 – Однос кон безбедноста
ТЕМА 2 – SURPSR- Функционална безбедност
Под тема 2.1 – Функционална безбедност
Предмет 5: СИСТЕМ ЗА ПРОЦЕСИРАЊЕ НА ПОДАТОЦИ

Под тема 1.1 – Систем за обработка на податоци од надгледување
--

10. НАДГЛЕДУВАЊЕ – СЕКУНДАРЕН РАДАР ЗА НАДГЛЕДУВАЊЕ

Предмет 1: СЕКУНДАРЕН РАДАР ЗА НАДГЛЕДУВАЊЕ
ТЕМА 1 – SSR и монопулсен SSR
Под тема 1.1 –Употреба на SSR за услугите во контролата на летањето
Под тема 1.2 – Антена (SSR)
Под тема 1.3 – Прашувач
Под тема 1.4 – Предавател
Под тема 1.5 – Приемници
Под тема 1.6 – Обработка на системи и добивање на графички приказ
Под тема 1.7 – Комбинирање на графички приказ
Под тема 1.8 – Тестирање и мерење
ТЕМА 2 – Модел S
Под тема 2.1 –Вовед во Модел S
Под тема 2.2 – Систем на Модел S
ТЕМА 3 - Мултилатерација
Под тема 3.1. – MLAT во употреба
Под тема 3.2. – Принципи на MLAT
ТЕМА 4–SURSSR – Опкружување
Под тема 4.1 – SSR Опкружување
Предмет 2: ИНТЕРАКЦИЈА НА ЧОВЕК И МАШИНА (HMI)
ТЕМА 1 – HMI
Под тема 1.1 – ATCO HMI
Под тема 1.2 – ASTER HMI
Под тема 1.3 – Пилот HMI
Под тема 1.4– Екран
Предмет 3: ПРЕНОС НА ПОДАТОЦИ ОД НАДГЛЕДУВАЊЕ
ТЕМА 1 –SDT
Под тема 1.1 – технологии и протоколи
Под тема 1.2 – вертикални методи
Предмет 4: ФУНКЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ
ТЕМА 1 – Однос кон безбедноста
Под тема 1.1 – Однос кон безбедноста
ТЕМА 2 – Функционална безбедност

Под тема 2.1 – Функционална безбедност
Предмет 5: СИСТЕМ ЗА ПРОЦЕСИРАЊЕ НА ПОДАТОЦИ
ТЕМА 1- Делови на системот
Под тема 1.1 – Систем за обработка на податоци од надгледување

11. НАДГЛЕДУВАЊЕ – АВТОМАТСКО ЗАВИСНО НАДГЛЕДУВАЊЕ

Предмет 1: АВТОМАТСКО ЗАВИСНО НАДГЛЕДУВАЊЕ (ADS)
ТЕМА 1 –Општ поглед на ADS
Под тема 1.1 –Дефиниција на ADS
ТЕМА 2 - SURADS – ADS-B
Под тема 2.1 –Вовед во ADS-B
Под тема 2.2 – Техники на ADS-B
Под тема 2.3 – Мод 4 на VDL (STDMA)
Под тема 2.4 – Проширено самовклучување на Мод S
Под тема 2.5 – UAT
Под тема 2.6 - ASTERIX
ТЕМА 3 –ADS-C
Под тема 3.1 – Вовед во ADS-C
Под тема 3.2 –Техники на ADS - C
Предмет 2: ИНТЕРАКЦИЈА НА ЧОВЕК И МАШИНА (HMI)
ТЕМА 1 – HMI
Под тема 1.1 – ATCO HMI
Под тема 1.2 – ASTER HMI
Под тема 1.3 – Пилот HMI
Под тема 1.4– Екран
Предмет 3: ПРЕНОС НА ПОДАТОЦИ ОД НАДГЛЕДУВАЊЕ
ТЕМА 1 –SDT
Под тема 1.1 – Технологии и протоколи
Под тема 1.2 – Вертикални методи
Предмет 4: ФУНКЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ
ТЕМА 1 – Однос кон безбедноста
Под тема 1.1 – Однос кон безбедноста
ТЕМА 2 –SURADS- Функционална безбедност
Под тема 2.1 – Функционална безбедност

Предмет 5: СИСТЕМ ЗА ПРОЦЕСИРАЊЕ НА ПОДАТОЦИ
ТЕМА 1- Делови на системот
Под тема 1.1 – Систем за обработка на податоци од надгледување

12. ПОДАТОЦИ –ОБРАБОТКА НА ПОДАТОЦИ

Предмет 1: ФУНКЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ
ТЕМА 1 –Функционална безбедност
Под тема 1.1 –Функционална безбедност
Под тема 1.2 – Обезбедување и интегритет на софтвер
ТЕМА 2 – Однос спрема безбедноста
Под тема 2.1 –Однос спрема безбедноста
Предмет 2–СИСТЕМ ЗА ОБРАБОТКА НА ПОДАТОЦИТЕ
ТЕМА 1 – Услови за корисникот
Под тема 1.1. – Услови за контрола
Под тема 1.2. – Траектории, предвидувања и пресметки
Под тема 1.3 - Системи за заштита на земјата
Под тема 1.4 –Поддршка при одлучување
ТЕМА 2–Податоци за делови од системот
Под тема 2.1 – Систем за обработка на податоците
Под тема 2.2. – Систем за обработка на податоците за лет
Под тема 2.3 –Систем за обработка на податоци од надгледување
Предмет 3: ОБРАБОТКА НА ПОДАТОЦИ
ТЕМА 1 –Обработка на софтвер
Под тема 1.1 – Програмска поддршка
Под тема 1.2 – Оперативни системи
Под тема 1.3 – Контрола на конфигурација
Под тема 1.4– Постапка за развој на софтвер
ТЕМА 2 – Хардверска платформа
Под тема 2.1 – Надградба на опрема
Под тема 2.2 – COTS
Под тема 2.3 – Меѓузависност
Под тема 2.4 – Одржливост
ТЕМА 3 – Тестирање
Под тема 3.1 – Тестирање
Предмет 4: ПОДАТОЦИ

ТЕМА 1 – Суштински одлики на податоците
Под тема 1.1 – Значење на податоците
Под тема 1.2 –Контрола врз конфигурацијата на податоците
Под тема 1.3 – Стандарди на податоците
ТЕМА 2 – Податоци за АТМ – Детална структура
Под тема 2.1 – Област на системот
Под тема 2.2 –Карактеристични точки
Под тема 2.3 – Перформанси на воздухоплов
Под тема 2.4 – Раководител со монитор
Под тема 2.5 –Пораки за автоматска координација
Под тема 2.6 – Податоци за контрола на конфигурацијата
Под тема 2.7 – Податоци за физичка конфигурација
Под тема 2.8 –Релевантни метеоролошки податоци
Под тема 2.9 – Пораки за алармирање и грешки за ATSEP
Под тема 2.10 – Пораки за алармирање и грешки за ATCO
Предмет 5: КОМУНИКАЦИСКИ ПОДАТОЦИ
ТЕМА 1 – Вовед во мрежи
Под тема 1.1 – Типови
Под тема 1.2 – Мрежи
Под тема 1.3 – Надворешни мрежни услуги
Под тема 1.4 – Алати за мерење
Под тема 1.5 – Решавање на проблеми
ТЕМА 2 – Протоколи
Под тема 2.1 – Основна теорија
Под тема 2.2 –Општи протоколи
Под тема 2.3 – Посебни протоколи
ТЕМА 3 – DATPD – Национални мрежи
Под тема 3.1 – Национални мрежи
Предмет 6: НАДГЛЕДУВАЊЕ – ПРИМАРНО
ТЕМА 1 – Надледување на АТС
Под тема 1.1 – Употреба на PRS за сите услуги во воздушниот сообраќај
Предмет 7: НАДГЛЕДУВАЊЕ – СЕКУНДАРНО
ТЕМА 1 – SSR И MSSR
Под тема 1.1 – Употреба на SSR за сите услуги во воздушниот сообраќај
ТЕМА 2 – Мод S

Под тема 2.1 – Вовед во Мод S
ТЕМА 3 – Мултилатерација
Под тема 3.1 – Принципи на MLAT
Предмет 8: НАДГЛЕДУВАЊЕ – НМИ
ТЕМА 1 – НМИ
Под тема 1.1 – ATCO НМИ
Предмет 9: ПРЕНОС НА ПОДАТОЦИ ОД НАДГЛЕДУВАЊЕ
ТЕМА 1 – Пренос на податоци од надгледување
Под тема 1.1 – Технологија и протокол

13. СЛЕДЕЊЕ И КОНТРОЛА НА СИСТЕМ - КОМУНИКАЦИИ

Предмет 1: СТРУКТУРА НА ANS
ТЕМА 1 –Организација и работа на ANSP
Под тема 1.1 –SMCCOM - Организација и работа на ANSP
ТЕМА 2 – Програма за одржување на ANSP
Под тема 2.1 –Политика
ТЕМА 3 – Контекст на АТМ
Под тема 3.1 – Контекст на АТМ
ТЕМА 4 – Административна пракса на ANSP
Под тема 4.1 –Администрација
Предмет 2 – СИСТЕМ/ОПРЕМА НА ANS
ТЕМА 1 – Оперативни влијанија
Под тема 1.1. – Нарушување или губење на услугите од системот/опремата
ТЕМА 2 –SMCCOM – Функционалност на работното место на корисникот и работа
Под тема 2.1 – Работно место на корисникот
Под тема 2.2. – Работно место на SMC
Предмет 3: АЛАТКИ, ПРОЦЕСИ И ПОСТАПКИ
ТЕМА 1 –Услови
Под тема 1.1 – SMS
Под тема 1.2 – QMS
Под тема 1.3 – Примена на SMS во работна средина
ТЕМА 2 –Договор за одржување со надворешна фирма
Под тема 2.1 – Начела на договорот
ТЕМА 3 – Општи постапки на SMC

Под тема 3.1 – Улоги и одговорности
ТЕМА 4 – Систем за управување со одржувањето
Под тема 4.1 – Известување
Предмет 4: ТЕХНОЛОГИЈА
ТЕМА 1 – Технологии и принципи
Под тема 1.1 – Општо
Под тема 1.2 –Комуникации
Под тема 1.3 – Средства
Предмет 5: ГЛАСОВНИ КОМУНИКАЦИИ
ТЕМА 1 – Воздух - земја
Под тема 1.1 – Работна позиција на контролор
ТЕМА 2 – Земја - земја
Под тема 2.1 – Интерфејс
Под тема 2.2 –Прекинувач
Под тема 2.3 – Работна позиција на контролор
Предмет 6: КОМУНИКАЦИИ– ПОДАТОЦИ
ТЕМА 1 – Европски мрежи
Под тема 1.1 – Мрежни технологии
ТЕМА 2 – Глобални мрежи
Под тема 2.1 – Мрежи и стандарди
Под тема 2.2 – Опис
Под тема 2.3 – Глобална архитектура
Под тема 2.4 – Подмрежи воздух – земја
Под тема 2.5 –Подмрежи земја – земја
Под тема 2.6 –Апликации воздух - земја
Предмет 7: КОМУНИКАЦИИ – СНИМАЧИ
ТЕМА 1 – Снимачи за правни цели
Под тема 1.1 – Прописи
Под тема 1.2 – Начела
Предмет 8: НАВИГАЦИЈА – PBN
ТЕМА 1 –Концепт на NAV
Под тема 1.1 – NOTAM

14. СЛЕДЕЊЕ И КОНТРОЛА НА СИСТЕМ - НАВИГАЦИЈА

Предмет 1: СТРУКТУРА НА ANS

ТЕМА 1 – Организација и работа на ANSP
Под тема 1.1 – Организација и работа на ANSP
ТЕМА 2 – Програма за одржување на ANSP
Под тема 2.1 – Политика
ТЕМА 3 – Контекст на АТМ
Под тема 3.1 – Контекст на АТМ
ТЕМА 4 – Административна пракса на ANSP
Под тема 4.1 – Администрација
Предмет 2 – СИСТЕМ/ОПРЕМА НА ANS
ТЕМА 1 – Оперативни влијанија
Под тема 1.1. – SMCNAV - Нарушување или губење на услугите од системот/опремата
ТЕМА 2 – Функционалност на работното место на корисникот и работа
Под тема 2.1 – Работно место на корисникот
Под тема 2.2. – Работно место на SMC
Предмет 3: АЛАТКИ, ПРОЦЕСИ И ПОСТАПКИ
ТЕМА 1 –SMCNAV - Услови
Под тема 1.1 – SMS
Под тема 1.2 – QMS
Под тема 1.3 – Примена на SMS во работна средина
ТЕМА 2 –Договор за одржување со надворешна фирма
Под тема 2.1 – Начела на договорот
ТЕМА 3 – Општи постапки на SMC
Под тема 3.1 – Улоги и одговорности
ТЕМА 4 – SMCNAV - Систем за управување со одржувањето
Под тема 4.1 – Известување
Предмет 4: ТЕХНОЛОГИЈА
ТЕМА 1 – SMCNAV-Технологии и принципи
Под тема 1.1 – Општо
Под тема 1.2 –Комуникации
Под тема 1.3 – Средства
Предмет 5: КОМУНИКАЦИИ– ПОДАТОЦИ
ТЕМА 1 – SMCNAV -Европски мрежи
Под тема 1.1 – Мрежни технологии
ТЕМА 2 – Глобални мрежи
Под тема 2.1 – Мрежи и стандарди

Под тема 2.2 – Опис
Под тема 2.3 – Глобална архитектура
Под тема 2.4 – Подмрежи воздух – земја
Под тема 2.5 –Подмрежи земја – земја
Под тема 2.6 –Апликации воздух - земја
Предмет 6: КОМУНИКАЦИИ – СНИМАЧИ
ТЕМА 1 – Снимачи за правни цели
Под тема 1.1 – Прописи
Под тема 1.2 – Начела
Предмет 7: НАВИГАЦИЈА – RBN
ТЕМА 1 –Концепт на NAV
Под тема 1.1 – NOTAM
Предмет 8: НАВИГАЦИЈА– СИСТЕМИ НА ЗЕМЈА - NDB
ТЕМА 1 – NDB/Локатор
Под тема 1.1 – Употреба на систем
Предмет 9: НАВИГАЦИЈА– СИСТЕМИ НА ЗЕМЈА –DFI
ТЕМА 1 – SMCNAV – DF
Под тема 1.1 – Употреба на систем
Предмет 10: НАВИГАЦИЈА– СИСТЕМИ НА ЗЕМЈА –VOR
ТЕМА 1 – VOR
Под тема 1.1 – Употреба на систем
Предмет 11: НАВИГАЦИЈА– СИСТЕМИ НА ЗЕМЈА –DME
ТЕМА 1 – DME
Под тема 1.1 – Употреба на систем
Предмет 12: НАВИГАЦИЈА– СИСТЕМИ НА ЗЕМЈА – ILS
ТЕМА 1 – ILS
Под тема 1.1 – Употреба на систем

15. СЛЕДЕЊЕ И КОНТРОЛА НА СИСТЕМ - НАДГЛЕДУВАЊЕ

Предмет 1: СТРУКТУРА НА ANS
ТЕМА 1 – Организација и работа на ANSP
Под тема 1.1 — Организација и работа на ANSP
ТЕМА 2 – Програма за одржување на ANSP
Под тема 2.1 –Политика
ТЕМА 3 – Контекст на ATM

Под тема 3.1 – Контекст на АТМ
ТЕМА 4 – Административна пракса на ANSP
Под тема 4.1 –Администрација
Предмет 2 – СИСТЕМ/ОПРЕМА НА ANS
ТЕМА 1 – Оперативни влијанија
Под тема 1.1. – SMCSUR - Нарушување или губење на услугите од системот/опремата
ТЕМА 2 – Функционалност на работното место на корисникот и работа
Под тема 2.1 – Работно место на корисникот
Под тема 2.2. – Работно место на SMC
Предмет 3: АЛАТКИ, ПРОЦЕСИ И ПОСТАПКИ
ТЕМА 1 –Услови
Под тема 1.1 – SMS
Под тема 1.2 – QMS
Под тема 1.3 – Примена на SMS во работна средина
ТЕМА 2 –Договор за одржување со надворешна фирма
Под тема 2.1 – Начела на договорот
ТЕМА 3 – Општи постапки на SMC
Под тема 3.1 – Улоги и одговорности
ТЕМА 4 –Систем за управување со одржувањето
Под тема 4.1 – Известување
Предмет 4: ТЕХНОЛОГИЈА
ТЕМА 1 – Технологии и принципи
Под тема 1.1 – Општо
Под тема 1.2 –Комуникации
Под тема 1.3 – Средства
Предмет 5: КОМУНИКАЦИИ– ПОДАТОЦИ
ТЕМА 1 –Европски мрежи
Под тема 1.1 – Мрежни технологии
ТЕМА 2 – Глобални мрежи
Под тема 2.1 – Мрежи и стандарди
Под тема 2.2 – Опис
Под тема 2.3 – Глобална архитектура
Под тема 2.4 – Подмрежи воздух – земја
Под тема 2.5 –Подмрежи земја – земја
Под тема 2.6 –Апликации воздух - земја

Предмет 6: КОМУНИКАЦИИ – ЗАПИСИ
ТЕМА 1 –Правни записи
Под тема 1.1 – Прописи
Под тема 1.2 – Начела
Предмет 7: НАВИГАЦИЈА – PBN
ТЕМА 1 –Концепт на NAV
Под тема 1.1 – NOTAM
Предмет 8: НАДГЛЕДУВАЊЕ – ПРИМАРНО
ТЕМА 1 – Надгледување на АТС
Под тема 1.1 – Користење на PRS за сите услуги во воздушниот сообраќај
Предмет 9: НАДГЛЕДУВАЊЕ – СЕКУНДАРНО
ТЕМА 1 – SSR И MSSR
Под тема 1.1 – Користење на SSR за сите услуги во воздушниот сообраќај
ТЕМА 2 – Мод S
Под тема 2.1 – Вовед во Мод S
ТЕМА 3 – Мултилатерација
Под тема 3.1 – Принципи на MLAT
Предмет 10: НАДГЛЕДУВАЊЕ – НМИ
ТЕМА 1 – НМИ
Под тема 1.1 – АТСО НМИ
Предмет 11: ПРЕНОС НА ПОДАТОЦИ ОД НАДГЛЕДУВАЊЕ
ТЕМА 1 –Пренос на податоци од надгледување
Под тема 1.1 – Технологија и протокол

16. СЛЕДЕЊЕ И КОНТРОЛА НА СИСТЕМ - ПОДАТОЦИ

Предмет 1: СТРУКТУРА НА ANS
ТЕМА 1 – Организација и работа на ANSP
Под тема 1.1 -- Организација и работа на ANSP
ТЕМА 2 – Програма за одржување на ANSP
Под тема 2.1 –Политика
ТЕМА 3 – Контекст на АТМ
Под тема 3.1 – Контекст на АТМ
ТЕМА 4 – Административна пракса на ANSP
Под тема 4.1 –Администрација
Предмет 2 – СИСТЕМ/ОПРЕМА НА ANS

ТЕМА 1 – Оперативни влијанија
Под тема 1.1. –Нарушување или губење на услугите од системот/опремата
ТЕМА 2 – Функционалност на работното место на корисникот и работа
Под тема 2.1 – Работно место на корисникот
Под тема 2.2. – Работно место на SMC
Предмет 3: АЛАТ, ПРОЦЕСИ И ПОСТАПКИ
ТЕМА 1 –SMCDAT - Услови
Под тема 1.1 – SMS
Под тема 1.2 – QMS
Под тема 1.3 – Примена на SMS во работна средина
ТЕМА 2 –Договор за одржување со надворешна фирма
Под тема 2.1 – Начела на договорот
ТЕМА 3 – Општи постапки на SMC
Под тема 3.1 – Улоги и одговорности
ТЕМА 4 –Систем за управување со одржувањето
Под тема 4.1 – Известување
Предмет 4: ТЕХНОЛОГИЈА
ТЕМА 1 – Технологии и принципи
Под тема 1.1 – Општо
Под тема 1.2 –Комуникации
Под тема 1.3 – Средства
Предмет 5: КОМУНИКАЦИИ– ПОДАТОЦИ
ТЕМА 1 –Европски мрежи
Под тема 1.1 – Мрежни технологии
ТЕМА 2 – Глобални мрежи
Под тема 2.1 – Мрежи и стандарди
Под тема 2.2 – Опис
Под тема 2.3 – Глобална архитектура
Под тема 2.4 – Подмрежи воздух – земја
Под тема 2.5 –Подмрежи земја – земја
Под тема 2.6 –Апликации воздух - земја
Предмет 6: КОМУНИКАЦИИ – ЗАПИСИ
ТЕМА 1 – Правни записи
Под тема 1.1 – Прописи
Под тема 1.2 – Начела

Предмет 7: НАВИГАЦИЈА – PBN
ТЕМА 1 –SMCDAT - Концепт на NAV
Под тема 1.1 – NOTAM
Предмет 8: НАДГЛЕДУВАЊЕ – ПРИМАРНО
ТЕМА 1 – Надгледување на АТС
Под тема 1.1 – Користење на PRS за сите услуги во воздушниот сообраќај
Предмет 9: НАДГЛЕДУВАЊЕ – СЕКУНДАРНО
ТЕМА 1 – SSR И MSSR
Под тема 1.1 – Користење на SSR за сите услуги во воздушниот сообраќај
ТЕМА 2 – Мод S
Под тема 2.1 – Вовед во Мод S
ТЕМА 3 – Мултилатерација
Под тема 3.1 – Принципи на MLAT
Предмет 10: НАДГЛЕДУВАЊЕ – НМИ
ТЕМА 1 – НМИ
Под тема 1.1 – ATCO НМИ
Предмет 11: НАДГЛЕДУВАЊЕ - ПРЕНОС НА ПОДАТОЦИ
ТЕМА 1 –Пренос на податоци од надгледување
Под тема 1.1 – Технологија и протоколи
Предмет 12: НАДГЛЕДУВАЊЕ – СИСТЕМ ЗА ОБРАБОТКАНА ПОДАТОЦИ
ТЕМА 1 –Услови на корисникот
Под тема 1.1 – Услови на контролорот
Под тема 1.2 – Траектории, предвидувања и пресметки
Под тема 1.1 – Системи за заштита на земјата
Под тема 1.1 – Поддршка при донесување одлука
Предмет 13: НАДГЛЕДУВАЊЕ – ОБРАБОТКА НА ПОДАТОЦИ
ТЕМА 1 –Платформа на хардвер
Под тема 1.1 – Надградба на опрема
Под тема 1.2 – COTS
Под тема 1.3 – Меѓусебна зависност
Предмет 14: НАДГЛЕДУВАЊЕ –ПОДАТОЦИ
ТЕМА 1 –Значајни особини на податоците
Под тема 1.1 – Важност на податокот
Под тема 1.2 – Контрола на конфигурација на податокот
Под тема 1.3 – Стандарди на податокот
